

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת דברים תשפ"ד

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 מרדע מוכר, ושטר מתנה מדעת נותן, ושטר חלומה מדעת ליה ועוד תמי לא חשב,
 2 נדפוסים ולא מפי כתבם. ויפטר רש"י בפרש"ו חלומה שיש לה כתבם ערוך באינות
 3 וישלחו לבית דין ויש לומר: דחקת הבתים היא שיהא חשוב עדות. כדי לבטל החזקה
 4 בעדות כל דהו. שברבך מעט מבטלים החזקה. דהא אפילו חברי לנו עליו שמע
 5 המחזיק נמאה - מהני לבטל החזקה. וגם
 6 נמועדט - תקנת הבתים היא לזכות דהאגב.
 7 וקום שטרות נמי, משום דמעשה בית דין הוא,
 8 ועל מעשה בית דין נכתב שלא מרצון הדיב
 9 וכל אומר רבתי ימאש מעט מר בניו
 10 שהגונים לשלל העדים עידיהם באינות לבית
 11 דין חשבי עדות. והא דרדיקין בספרי: מפידיס
 12 ולא מפי כתבם - אלא אלא אלא למעוטי
 13 דוקא אלם שאינו בר גהנה, דהא ראי להנה
 14 - אין הגדה מעכבת בו. והא דאמרין בפרק
 15 השטר דבמות (א, ב): תוב ארם עדותו על
 16 השטר ומעיד עליה אחר כמה שנים, אמר
 17 שזכר מעצמו. אבל אין זכר מעצמו אל -
 18 היינו כשאנו מוציא בת דוד בבית דין, ועוד,
 19 שמא עד אחד ככתב אין חשוב עדות, שאך
 20 שטר אלא שנים, להכי לא מרתי בהדיא
 21 דכותבות אפילו יוצא כתב ידו אלא אם כן
 22 זכר בארית עדות. ומאי קין שמהי על דין
 23 אחד ככתב ביגט פשוט" (בבא בתרא סה, א). ואל האומר: מתי קא שמעו על דין
 24 צריך לומר "כתובי? פשיטא, כיון דכותבו הוא ובמאהרי איבא למעבר נקטס ביה ויזא
 25 צריך לומר כתובי" אבן אחרוני, ולא אתא לאשמועינן במאהרי אלא שדיא מפי שנים
 26 אבל במירדטא קשה למאי ארצותי שטר. דהא אתא לאשמועינן דאף על פי אל
 27 חזק הלכותו דעל כתבו שניה - בשרה, ואל מרדתי ששקרא. אשמועינן לפיכך
 28 מדה וא מסר מורדטא בפנידיס, כדי שיכתבו. **קנין** בפני שנים ואין צריך בו - אמר
 29 רבתי וה: לאל תלמיט' שלא אתא חשוכ קנין שבטעשה שלא בפני שנים. דהא אמרין
 30 בקדושין (סו, ה) דלא איברו חדיי אלא לשקרי. ואומרין בפרק "הדיב" (בבא מציעא מ, א)
 31 גבי היה עומד בגורן בו: ואי אמרין מטבע נקנה בחליפין - ניקניתו נחלה אל סודר.
 32 ומפרק: דלית ליה סודר. וליקנייה אנב קרקע דלית ליה. והא "עמד בגורך קניי שכאני שלו.
 33 איפכל אלם לאשמועינן בגבאר שטרות" דלית ליה לכתב: אלא מעיה מניה ארץ מטבע קנה
 34 בחליפין, ואי לא חשבי כתיב אל עדים - לשערינן ליה לכתב: ועוד, דרדיקין אשמועינן
 35 (ה, א) אמור רבנן פשרה בידך, אף על גב דפשרה בעיא קנין, דכוסמיס החם: **ואין** צריך
 36 לומר כתובי - וכתובין בלא שטרות כל נקן שלא חור בו. ומיהו: יכול לחזור בו. דאמרין
 37 לקמן "הזכורת אל הספיה" (עג, א): "כזו בשהו זו פלוגי וכתבו לו אל השטר" - דחיי
 38 בשטר ואינו חור בשטר. והא דאמרין בריש "א" (בבא מציעא מ, א): "כתובי וחסמו
 39 והבו ליה, קו מעיה לא צריך לאימלוכי ביה" - לאו דוקא משום דאמר להו "כתובי",
 40 דאפילו אל אמר להו נמי, דאמרין תתא. אף על גב אשך שרעו רביעי למימה: לא קו מעיה
 41 צריך לאימלוכי ביה. אף על גב דאמר להו "כתובי".

1 אחד ככתב ביגט פשוט" (בבא בתרא סה, א). ואל האומר: מתי קא שמעו על דין
 2 צריך לומר "כתובי? פשיטא, כיון דכותבו הוא ובמאהרי איבא למעבר נקטס ביה ויזא
 3 צריך לומר כתובי" אבן אחרוני, ולא אתא לאשמועינן במאהרי אלא שדיא מפי שנים
 4 אבל במירדטא קשה למאי ארצותי שטר. דהא אתא לאשמועינן דאף על פי אל
 5 חזק הלכותו דעל כתבו שניה - בשרה, ואל מרדתי ששקרא. אשמועינן לפיכך
 6 מדה וא מסר מורדטא בפנידיס, כדי שיכתבו. **קנין** בפני שנים ואין צריך בו - אמר
 7 רבתי וה: לאל תלמיט' שלא אתא חשוכ קנין שבטעשה שלא בפני שנים. דהא אמרין
 8 בקדושין (סו, ה) דלא איברו חדיי אלא לשקרי. ואומרין בפרק "הדיב" (בבא מציעא מ, א)
 9 גבי היה עומד בגורן בו: ואי אמרין מטבע נקנה בחליפין - ניקניתו נחלה אל סודר.
 10 ומפרק: דלית ליה סודר. וליקנייה אנב קרקע דלית ליה. והא "עמד בגורך קניי שכאני שלו.
 11 איפכל אלם לאשמועינן בגבאר שטרות" דלית ליה לכתב: אלא מעיה מניה ארץ מטבע קנה
 12 בחליפין, ואי לא חשבי כתיב אל עדים - לשערינן ליה לכתב: ועוד, דרדיקין אשמועינן
 13 (ה, א) אמור רבנן פשרה בידך, אף על גב דפשרה בעיא קנין, דכוסמיס החם: **ואין** צריך
 14 לומר כתובי - וכתובין בלא שטרות כל נקן שלא חור בו. ומיהו: יכול לחזור בו. דאמרין
 15 לקמן "הזכורת אל הספיה" (עג, א): "כזו בשהו זו פלוגי וכתבו לו אל השטר" - דחיי
 16 בשטר ואינו חור בשטר. והא דאמרין בריש "א" (בבא מציעא מ, א): "כתובי וחסמו
 17 והבו ליה, קו מעיה לא צריך לאימלוכי ביה" - לאו דוקא משום דאמר להו "כתובי",
 18 דאפילו אל אמר להו נמי, דאמרין תתא. אף על גב אשך שרעו רביעי למימה: לא קו מעיה
 19 צריך לאימלוכי ביה. אף על גב דאמר להו "כתובי".

1 **קיום** שטרות בשלשה - אף על גב דבר נחמן גופיה סבירא ליה במרדתי (ה, ג) שנים
 2 שני עירידיס דין - קום שטרות שאני. דכפרסי קונטרס, דאי ליכא אל שנים - מיהו
 3 כין קום שטר לשרי' שלמעלה הימנא הוא רדין חתימי. והא בתר חתימי, דומה לשני עירי
 4 ששמוני מפי עדים שלמעלה הימנא, דהו עמי עד פסול. וכל כשהם שלשה - ניכר
 5 שדעם ביה דין, שהעידו עדים לפניהם עד כתב ידם הדכשרו השטר, ודומה לפסק דין. והא
 6 דאמרין בפרק שני דבמות (בב, א): שלשה שישבו לקים את השטר תמי אחר מון -
 7 צריכי למיכתב "במות תלת חותמי וחד יאומרי". ואמר רב תנא: אף יתב ביה "די יאני"
 8 ויני אל צריך. ודלמת תלת חותמי וחד יאומרי: שנים שרתי - דיעיקו דין דבית
 9 יב' די יאני דרבנן דבי רב אשי. ודלמת רבנן דבי רב אשי כשמואל סבירא להו אל -
 10 שמואל סובר דקום שטרות בשנים, אלא בהיפרשה ודלמת רבנן דבי רב אשי סבירא להו
 11 שיקום שטרות כשמואל בעלמא - דיעיקו דין, כמו בר נחמן. ואם אהרר: דבר נחמן גופיה קאמר
 12 בבבא מציעא (לא, ב) גבי עובדא דאיסור ויזא דר ספרא עבד עסקא וב' - משעת דתם
 13 דתרי לאו ביה דין, קמא דקאמר: וזל אייתי לו תלתא פלגתא קמיייה, ואי נמי תרתי אל תלתא
 14 וש לומר: דחם מיררי לולא ביה דין פשרה. ואלא פלג פלג קמיייה. ואלא פלג פלג קמיייה.
 15 תר פלג - נראה דלעשותו עדים נחבין, ואי קמי תלת פלג - נראה דלעשותו בית דין
 16 נחבין. ואלא פלג שששאנן בית דין בפרשד - שנים טוי.
 17 **אמנון** ולא אמר רבא - בני מוקם ששאנן דמאי? וא דיעיקו ושמעיה - גלי מלתא הוא,
 18 ודאי הוא אנט בשום עין שאן יכול לבא לבית דין. ואי הוביני - דהא אמר רבא:
 19 לא כתבין מודיע אוביני וכי תמא: רבו רבו ינקו לית להו דרבא - מכל מקום הוה ליה
 20 למיפרך ולשטיי, דכפרין בסמוך אנהרדיה ועוד. והא אביי רבא עגייהו דאמרי תרייהו
 21 'אפילו על ועליך' - אמן כן לא איירי במודיע רבני. וכי הווא מנשה דהרדיסא אל שייך
 22 דהא, דאפילו ציית דינא פשיטא דרבנין.

1 זכו **מורדטא** בפני שנים - מי שאנאחוד למכור וליתן את שלו בעל כרחו, ולכתבו שטר
 2 מוכרה או מתנה בפני עדים - מי צריך להודיע קודם לכן לשני עדים, ולומר: דעו לכם
 3 שמכירה זו או מתנה של שדה זו שאני רוצה לעשות לפלוגי - שלא ברצון נפשי אעשה,
 4 כי אונסינו ומתרחיבו כל כרדי, ולא ידעה ממש באותו שטר שאעשה, והיום אל למר
 5 הבענא ליה בריתא ומרענא לשטרא אמאיכסי,
 6 שגמתי מורדטא לפניהם קודם שנעשה השטר,
 7 ודוקא קודם כתיבת השטר, אבל אחריו כן - אין
 8 המודיעטא שיה כלום. דאם כן - אין השטרות
 9 שבעו עכתיח אחרת אן שנעשה ומנסח
 10 בכשרות - ויבא לפסול, ואין צריך לומר כתובי
 11 - שטר מורדטא. כללא דהמלוא: כל מדיד הובת
 12 הוא לו - אין העדים וריכין ביטול המודיעטא.
 13 והא דלא כיל ותי לזו, ותימא ליה לזו, ולמימא:
 14 וקנין בפני שנים, ואין צריך לומר "כתובי" -
 15 היינו משום דרבא קאמר להו משמה דבר נחמן.
 16 והא בתר דמיא שטרות, היינו רבא כל מילתא
 17 שגמנה באפי פניהם שעה דחברתינו רבא כל מילתא
 18 כסודר מוזא ששמען, והיינו דבכתבין ביטול מודיע
 19 בשטריו מכירה ומתנה, דמענה אל תועיל
 20 המודיעטא. דבומתב בפרק "אמנון" (בבא מציעא
 21 כב, א) גבי וגו, דמהני ביטול המודיעטא. הוא
 22 הרק הלכרי השטרות. והדאם בפני שנים - אין
 23 והוא לכתבו בפני שנים שחייב לו מנה - ארץ לומר "כתובי", שיצונו הלוה לכתבו לו
 24 שטר למלוה לעדות. ולא כה שטר שירצה לגבות וכו' - ויציא שטר על הלוה. אבל שלא
 25 ברשות הלוה - אין תחבין, דחוב הוא לו, ובין על הלוה לכתבו הוא לא חז - איכא
 26 למימר דלא צריך ליה לעשות וכו' שחייב לומר שטר. ודו השטרות הלוה מלוה על פה,
 27 ואף על גב דהודא מפי עדים - נאמא אלוה בלא שטר שעה "פרעת" - אשמועינן
 28 (בבא בתרא ק, א) המלוה לחבירו בעדים - אין צריך לפרעו בעדים. ועבשי כשישי בידו
 29 שטר - אין הלוה נאמן לומר "פרעת" אלא אם כן ביאי עדים שפרע בפניהם. אפילו הוציא
 30 המלוה על הלוה כתב ידו של לזה שהוא חייב לו - גובה מנכסיה בני חורין, ואינו נאמן
 31 לומר "פרעת", על כן בשטר ששלו בעדים - אין סודר, על כל דבר - בפני שנים, ולא
 32 בעי תלתא. ומשום דגבי קום שטרות אמר שלשה - הוצרך לפרש בכל דודי בענים.
 33 ואין צריך לומר כתובי - כדפרש' שטמא לקום. קום, שטרות בשנים, ומי שיש לו שטר
 34 על חבירו, ורוחש שכל הודים למירית דתם או ימיהו, וכושבא לביתו חזק דביתו
 35 בשטר יטען הלוה כי פרעו הוא או מוזיף הוא, ויטעך לקים שטריו בעדים המכזיבים
 36 תימתי ידי עדים שבטעם, ולא ימצא. כיצו עישה הדיל לבית דין ומביא העדים עצמן.
 37 ומימא: דהא חתימת ידיוה בפני ביה דין, והם תובינים בסוף השטר למעט חתימת העדים:
 38 "מנכות תלתא חותמי וחד יאומרי". והא שטרות ארבעה חותמי ופלוני ואסודרו חתימת:
 39 ידיהו, ואישטרנהו ויקימננהו כדחיי, וחתומים בו שלשה הדיינים. והוא הנפק, וגם אשירתא
 40 דידיה. ולכך צריך שלשה. ושנים שרעו דיעיקו דין אלא ששקראין בית דין חותמין. במרדתי
 41 (ג, א) והא אפילו ידעבנ נמי, דאם כן מה שי רב הנפק לשטר שלמעלה הימנא: והא
 42 תרי חותמי והא תרי חתימי. ודומה לשני עדים שמעידים ששמוני מפי עדים שלמעלה
 43 שהעידו שטר, ועד מפי עד פסול. בלא שכוון שלשה, וכן ביה דין - זו עדות מנודה
 44 שהעידו על תימתי דין לפני ביה דין, והבשירו בית דין את השטר, ובעל תרי חותמין בית דין
 45 ששטר זה הוא שטר, והוא לפסק דין. אמר רבא "א קמיא לו" - גבא דין דעמי דאמר לי
 46 דבר נחמן - גבי קנין לחוד הוא דקשיא לי: האי קנין למואי מדמי ליה בר נחמן? אי כמעשה
 47 בית דין דמי, ומשום דהיה ליה של דיעיקו מנומיא מיהו ותנחין ליה, אף עדי קנין, על
 48 ידי עדותן שרואין קניא מנזון הו בעית הקנין מיהו המקנה ליה הקונה, והוא שרעו
 49 למעשה בית דין קאמר רב נחמן אמר: "כתובי", אלוהא. אף על גב דמסב ודמס
 50 למקנה לכתוב שטר וליפתת וכוזו של קנה - אפילו הכי בתובים העדים בלא שרעו, כדון
 51 כל מעשה בית דין, שכתב בית דין ופה. והפיקרין חפקי ביה על הגעשה בפניהם, ואם כן
 52 ז' לביעי שלשה קיום שטרות. ואי **אין מנאכא** בית דין רפי - מיהו אשך שפרעו שטרות בשלשה, אף
 53 בשנים, אמאי אינו צריך לומר "כתובי? והלא חוב לו לכתוב בלא שרעו ליעולם **לאו**
 54 **במעשה** בית דין - דהא ודאי הדרתוא בעלמא הוא. ומשום הכי מפי שנים. **דבתם** קנין
 55 **לכתביה** עומד - משום דאין לאחך קנין כלום. דכיון דמקנה ליה כסודר בפני עדים, ומנהר
 56 להקנותו מיד, ואינו מרחיז עד שילך וימשה בגומטלין אל ילך ויחוק בקרקעות - מתבונן
 57 הוא להקנותו בעין יפה, ומסתמא רוצה שיכתבו לו, כדאמר בכתובות בפרק "אף על פי"
 58 (נה, א) אמר לערמי' "כתובי וחסמו גבי ערמי, וכן מצינו - אלא צריך לאימלוכי
 59 כשכריה לכתוב חשמו שמו חז, והוא קנין לכתביה עומד. אבל לא קו מעיה - איכא
 60 למאן דאמר דהם צריך לאימלוכי ביה, ואף על גב דרעוים בהדיא לכתבו לו. **אמאן** דלא
 61 ציית **תיני** - סרוב ברוך, יאני ציית יונא - למא ליה יונא, אמיסה, יאני קאנין כל - אמאי
 62 לא בעתה ליה בריא? **אפילו** עלי ועליך - דצייתתו דינא - ראינו לכתוב עלינו מורדטא,
 63 דועיקן דאין בית דין מוזמן מיד.

1 זכו **מורדטא** בפני שנים - מי שאנאחוד למכור וליתן את שלו בעל כרחו, ולכתבו שטר
 2 מוכרה או מתנה בפני עדים - מי צריך להודיע קודם לכן לשני עדים, ולומר: דעו לכם
 3 שמכירה זו או מתנה של שדה זו שאני רוצה לעשות לפלוגי - שלא ברצון נפשי אעשה,
 4 כי אונסינו ומתרחיבו כל כרדי, ולא ידעה ממש באותו שטר שאעשה, והיום אל למר
 5 הבענא ליה בריתא ומרענא לשטרא אמאיכסי,
 6 שגמתי מורדטא לפניהם קודם שנעשה השטר,
 7 ודוקא קודם כתיבת השטר, אבל אחריו כן - אין
 8 המודיעטא שיה כלום. דאם כן - אין השטרות
 9 שבעו עכתיח אחרת אן שנעשה ומנסח
 10 בכשרות - ויבא לפסול, ואין צריך לומר כתובי
 11 - שטר מורדטא. כללא דהמלוא: כל מדיד הובת
 12 הוא לו - אין העדים וריכין ביטול המודיעטא.
 13 והא דלא כיל ותי לזו, ותימא ליה לזו, ולמימא:
 14 וקנין בפני שנים, ואין צריך לומר "כתובי" -
 15 היינו משום דרבא קאמר להו משמה דבר נחמן.
 16 והא בתר דמיא שטרות, היינו רבא כל מילתא
 17 שגמנה באפי פניהם שעה דחברתינו רבא כל מילתא
 18 כסודר מוזא ששמען, והיינו דבכתבין ביטול מודיע
 19 בשטריו מכירה ומתנה, דמענה אל תועיל
 20 המודיעטא. דבומתב בפרק "אמנון" (בבא מציעא
 21 כב, א) גבי וגו, דמהני ביטול המודיעטא. הוא
 22 הרק הלכרי השטרות. והדאם בפני שנים - אין
 23 והוא לכתבו בפני שנים שחייב לו מנה - ארץ לומר "כתובי", שיצונו הלוה לכתבו לו
 24 שטר למלוה לעדות. ולא כה שטר שירצה לגבות וכו' - ויציא שטר על הלוה. אבל שלא
 25 ברשות הלוה - אין תחבין, דחוב הוא לו, ובין על הלוה לכתבו הוא לא חז - איכא
 26 למימר דלא צריך ליה לעשות וכו' שחייב לומר שטר. ודו השטרות הלוה מלוה על פה,
 27 ואף על גב דהודא מפי עדים - נאמא אלוה בלא שטר שעה "פרעת" - אשמועינן
 28 (בבא בתרא ק, א) המלוה לחבירו בעדים - אין צריך לפרעו בעדים. ועבשי כשישי בידו
 29 שטר - אין הלוה נאמן לומר "פרעת" אלא אם כן ביאי עדים שפרע בפניהם. אפילו הוציא
 30 המלוה על הלוה כתב ידו של לזה שהוא חייב לו - גובה מנכסיה בני חורין, ואינו נאמן
 31 לומר "פרעת", על כן בשטר ששלו בעדים - אין סודר, על כל דבר - בפני שנים, ולא
 32 בעי תלתא. ומשום דגבי קום שטרות אמר שלשה - הוצרך לפרש בכל דודי בענים.
 33 ואין צריך לומר כתובי - כדפרש' שטמא לקום. קום, שטרות בשנים, ומי שיש לו שטר
 34 על חבירו, ורוחש שכל הודים למירית דתם או ימיהו, וכושבא לביתו חזק דביתו
 35 בשטר יטען הלוה כי פרעו הוא או מוזיף הוא, ויטעך לקים שטריו בעדים המכזיבים
 36 תימתי ידי עדים שבטעם, ולא ימצא. כיצו עישה הדיל לבית דין ומביא העדים עצמן.
 37 ומימא: דהא חתימת ידיוה בפני ביה דין, והם תובינים בסוף השטר למעט חתימת העדים:
 38 "מנכות תלתא חותמי וחד יאומרי". והא שטרות ארבעה חותמי ופלוני ואסודרו חתימת:
 39 ידיהו, ואישטרנהו ויקימננהו כדחיי, וחתומים בו שלשה הדיינים. והוא הנפק, וגם אשירתא
 40 דידיה. ולכך צריך שלשה. ושנים שרעו דיעיקו דין אלא ששקראין בית דין חותמין. במרדתי
 41 (ג, א) והא אפילו ידעבנ נמי, דאם כן מה שי רב הנפק לשטר שלמעלה הימנא: והא
 42 תרי חותמי והא תרי חתימי. ודומה לשני עדים שמעידים ששמוני מפי עדים שלמעלה
 43 שהעידו שטר, ועד מפי עד פסול. בלא שכוון שלשה, וכן ביה דין - זו עדות מנודה
 44 שהעידו על תימתי דין לפני ביה דין, והבשירו בית דין את השטר, ובעל תרי חותמין בית דין
 45 ששטר זה הוא שטר, והוא לפסק דין. אמר רבא "א קמיא לו" - גבא דין דעמי דאמר לי
 46 דבר נחמן - גבי קנין לחוד הוא דקשיא לי: האי קנין למואי מדמי ליה בר נחמן? אי כמעשה
 47 בית דין דמי, ומשום דהיה ליה של דיעיקו מנומיא מיהו ותנחין ליה, אף עדי קנין, על
 48 ידי עדותן שרואין קניא מנזון הו בעית הקנין מיהו המקנה ליה הקונה, והוא שרעו
 49 למעשה בית דין קאמר רב נחמן אמר: "כתובי", אלוהא. אף על גב דמסב ודמס
 50 למקנה לכתוב שטר וליפתת וכוזו של קנה - אפילו הכי בתובים העדים בלא שרעו, כדון
 51 כל מעשה בית דין, שכתב בית דין ופה. והפיקרין חפקי ביה על הגעשה בפניהם, ואם כן
 52 ז' לביעי שלשה קיום שטרות. ואי **אין מנאכא** בית דין רפי - מיהו אשך שפרעו שטרות בשלשה, אף
 53 בשנים, אמאי אינו צריך לומר "כתובי? והלא חוב לו לכתוב בלא שרעו ליעולם **לאו**
 54 **במעשה** בית דין - דהא ודאי הדרתוא בעלמא הוא. ומשום הכי מפי שנים. **דבתם** קנין
 55 **לכתביה** עומד - משום דאין לאחך קנין כלום. דכיון דמקנה ליה כסודר בפני עדים, ומנהר
 56 להקנותו מיד, ואינו מרחיז עד שילך וימשה בגומטלין אל ילך ויחוק בקרקעות - מתבונן
 57 הוא להקנותו בעין יפה, ומסתמא רוצה שיכתבו לו, כדאמר בכתובות בפרק "אף על פי"
 58 (נה, א) אמר לערמי' "כתובי וחסמו גבי ערמי, וכן מצינו - אלא צריך לאימלוכי
 59 כשכריה לכתוב חשמו שמו חז, והוא קנין לכתביה עומד. אבל לא קו מעיה - איכא
 60 למאן דאמר דהם צריך לאימלוכי ביה, ואף על גב דרעוים בהדיא לכתבו לו. **אמאן** דלא
 61 ציית **תיני** - סרוב ברוך, יאני ציית יונא - למא ליה יונא, אמיסה, יאני קאנין כל - אמאי
 62 לא בעתה ליה בריא? **אפילו** עלי ועליך - דצייתתו דינא - ראינו לכתוב עלינו מורדטא,
 63 דועיקן דאין בית דין מוזמן מיד.

בבא בתרא. חזקת הבתים - פרק שלישי דף מ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

דאמרי אמר רב יוסף דלא אמר ליה חתמו בן - אהרן גיטא קשה לרבינו יצחק:

מאי קבעי מאי בנייהו דהא הדיא חילקין בסתמא ועוד, דפסקין לקמן להתא

דיחשישן בסתמא, ואם בן דידי מנבינן מלוה מתנתא, כיון דאנו אמר לסודי "כתבו בשוקי

ברייתא? ומידי? לפי שנהגים עתה לכתוב בשטר' מתנתא: ואמר לנו "מתנה זו כלתיה בשוקא

וחתומהו בברא", הלכך, כי אמר רבינו סתמא -

דענו לומר כמו שכותבים בשטרות, ובמי

האמוראים לא היו נהגים לכתוב כך, לכך היה

צריך לומר להם בפרוש "כתבו בשוקא" כו, ו

ורבינו חננאל גריס: דאמר ליה "לא חתבו בשוקא" כו, ו

ברא", וקרי ליה סתמא - שאינו אמר להם

להטמין עצמו, ואומר שלא הפרסם, והיו סתמא,

כלומר: לא פרסם ולא העמיסם, אבל "כתבו -

לא חשיב סתמא, וכשר לפירוש רבינו חננאל,

ולפיכך מה שנהגו לכתוב בשטרות "מתנה זו

כתובה בשוקא וחתמיה בברא" - אינו אלא

לשפוטא דשטר, ומיהו, לישטא סתמא לא

משמע הבן.

שלא

מנבינן פה, היכי דמי מתנתא ממוחריה? אמר רב יוסף: דאמר ליה לשהדי "ילי

אממורו וכתבו ליה", ואיפא דאמרי, אמר רב יוסף: דלא אמר ליה "תיתבו בשוקא

ובכבירתא ותכתבו ליה". מאי בנייהו? איפא בנייהו סתמא, אמר רבא: והווי מודיע

לחברתה, אמר רב פפא: הא דרבא, לאו פפירוש אימבר אלא מכללא אימבר, הנהו

גברא דאול לקדושי אהתא, אמרה ליה: אי תכתבי לי מלוהו נכסיה - הווינא לך, ואי

לא - לא הווינא לך, אול תכתבי לה לכוהו נכסי, אתא בריה קשישא, אמר ליה:

ההוא גברא מה תהוי עליה? אמר ליה לשהדי: וילי אממורו בעבר ימינא וכתבו ליה.

אהו לקמייהו דרבא, אמר ליה: לא מר קנה ולא מר קנה, ומאן דהוא אמר: משהו

דהויא מודיעא לחברתה, וליא היא, התם מוכחא מילתא דתכתביהו סתמא דכתב

לה, אבל רבא - מר ניהא ליה דלוקני, ומר לא ניהא ליה דלוקני, איבעיא ליה:

סתמא

דלא כתבי בה אן עדים ידעין באנסא דפניא - שאנוס גמרי שו, ומכריז אן איה

אנוס, אי לא כתבי בה הכי, אלא סתמא כתבו פלוגי אנוס לכו שנונס, מודיע דמי אי

- מודיעא דמסר גיטא ואמנה - ולא צריך ליה אהא, אלא כיון מודיע לסודה דהא

גיטא שאני נותן לאשתיה אנוס בני או, ולא ברען נפשי עשייה, לפיכך קעו שאני מנס

פניכס, וכן חתמנה שדקה עלתה אנוס

אני, ואינו מקנה אותה בריצוי תהא מבוטלה -

אף על גב דלא ידעי שיהו אנוסא גליפיה, דהי דע

חתמנה בטלין, נלוו מילתא בעלמא היא -

כלומר, ורבה גזר אדם ויכולו לידע אנוס, ויכון

דאנו מקבל ממון מנתנה וזכזז בה שנותן, אם

איחא דניחא ליה ליה ניהא מודיעו - למה לו

למסר מודיעא? ואל ניהא ליה ליתן - למה לו

ליתן גט ומתנה? אלא דהא נאנס בגט ובמתנה

זו, הלכך אין צריך לפרש אנוס, דלא דמי

לכני, דהתם צריך לפרש, דאיכא למסר סתם

מור - לא בריצוי מור, אלא כמי שחוק

מטה, והלכך איכא למסר דמסר מודיעא,

דקסבי: הוים ולמחר כשהיו לי מעטה, מפיכא

מודיעא ותבענא ואל ניהא ליה לריצוי, ויחודר קרקע של

ואני אשלם מעותי, אבל הכא, אמר ברען נפשי

נותן גט ומתנה כלל אנוס - למה כותב מודיעא

בתנא? לא יתן גט ולא איצטרך לכתוב מודיעא,

אלא דהא אנוס הוא, ומשום הכי קטני בטניס

דלא למיכתב גיטא עד שיטבל הבעל כל

מודיעת גמסיה, וכך הוא מפורש בעינין, בפרק

"אנוס משקלי עלי" (בא, ג), אמר רב ששת

האי יאמר דמסר מודיעא אנוס, - מודיעא

מודיעא, שפטא לא צריכא דעשייה ארציה,

למודיעתא: כיון דארציה - בטלוי בטליה

מדיעתיא, קא משמע לך עד דאמר "בטלתי",

ואימא: כיון דארצי בטליה, ולא צריך לפרשי

דבטליה ואמרינן: אם כן נתנו וכן אהא אמר

בגמרי נשים כופין אותו עד שיתן, אמאי קתני עד

שיאמר "ודעה אני? אלא קא משמע לך עד ומפרש דבטליה, ודוקא מודיעא שיש בה אנוס, אבל בלא אנוס, אי טעין ואמר "גט שאעשה לא היה גט" - אין זה בטולי, וכיון דלא

נאנס כלל - אן סודי דנמי כלבו בשעת מעשה מילתא זו גמור, ולא מהני ביה ביטול דקודם כתיבה, אלא אם כן ביטול אחי כתיבה, גלויי מילתא בעלמא היא - כלומר, די לט

בגלויי בעלמא, ולא חיישין אם התגלה מילתא זו או לא, ודבראי דאן, דאניס, כדפרשינן, "ואי בני" - שמסר מודיעא שנונס, ולפיכך לא ידע מודיעא עד שיעידו העדים

שמיניהן באנוס - כגון דאיכא למסר דלא אנוס, אלא שטאנא למסר צריך, והוים ולמחר ליבעי למיטריח גלוייה מבריה כשישמעו לו מעטה, ולפיכך סתם השתא מוכח לטעל

מכירתו, לא כתבנין מודיעא אויבי - ראה לו טעמא דרבא, משום דארמינן לקמן בפרקיין (מה, א), להתאם, תליה חבין - ובניה זבני, ולא אמרן אלא בשד סתם, שכפאוהו למכור

אתת משדותיה, והוא בירר מעצמו אתת מןו ומכרה, דלא היה אנוס, אבל "כשעה זו" לא כו', והלכך לא כתבנין מודיעא, דאי ביהו זה"ו - הא לא היה ובניה זבני, ולא צריך מודיעא,

אלא יביא עדים שנסאדוהו, ותיכטר שטר מכירה בלא שום מודיעא, או כשיהי סתם - הא היה ובניה זבני, ואין אנוס בזה השהד, שהרי מדרתיה בירר ומכר את זה השהד, ומודיעא זו

שיכתוב - סתמיה היא, ומודיעא בלא אנוס לאו כתיבא אנוס, ומיהו, רב חזנא דאמר לקמן: תליה חבין - ובניה זבני, חזנן דאבשר מודיעא אויבי, דלית ליה חך כסרא דרבא, ומשי:

מודי רבא דכתבנין מודיעא היבא דאניס - כהא גונא דעמשה דפרסר דלקמן, דמתוך פחד שמפחידין אותו להפסיד הפרסר לגמרי בלא דמים קמובין ליה - אין כלבו למכור לגמרי

דלא עד שישלם לו הפחד - כו, וראי כתבנין מודיעא, דלא אנוס גמור הוא: דאי לא מוכר ליה מעטרי' מלחוקי פיסר אותו המחזיק למעטרי' טבעותיה, דהכא הוא דאמר נרדעי

צריך למיכתב "אנו יודעים ביה" כו, אי עובדא דפרסא - פירש רבינו חננאל: הדיק ידעו העירם שאנוס של הפרסא? דאם בפני עדים אמר לו המחזיק טענות דלקמן - אין

צריך מודיעא, אלא יעידו שמענו לזה המחזיק שבא בעקיפין על בעל הפרסא, ויטול בעל הפרסא את זה שלו, וכך פירש: אתא מריה דפרסאי גבי סודי, ואודיענו דמי מילי שרצה

להו על פרס טבעותיה, ואמר ליה: אנו בענא ליה קמייהו, שפעע מניה דטעין "וביתא דיהלי לית לך על? אלא מדי", וברר הכי אמר ליה שאמר לו: הא מוכבנא לך, ואמר ליה

תתוב לי שטר מכירי שבא בפני, כדתנן, וחובין שטר למוכר אף על פי שאין לוקח עמו, והביאהו לי, ואשן לך הדמיס, ולא חילק ליה שטר מוכר וזה ה' לכתוב לו שטר מכירה,

וכן עשה, וקודם שכתב שטר השטר מכירי אמר ליה: אנו בענא ליה ביה? אלא מוכבנא ליה שטר מכיריה כמו שאמר בלא שטר, ואשך דהמיס, והשתא מסר אנו מודיעא קמייהו דלאו בריות נפשי מוכבנא להאי פריסאי, אלא משום דכפר במשכנתא, וברר הכי תבעא ליה לריצוי ומפקא ליה מניה, על ידי שיראה שטר מכירה

זה שנתנוהו, אנו ארציה אנוסא ומתנתא לפנינו בעלמא, והוא לא יתן בלו ולמור שלש שנים היתה לקוחה לו, וקודמין פלשו זה, וביאנו - שנספסיס הכל אם לא ימכור -

מודי רבא דכתיב מודיעא מתנתא פריסאי - בעל מנתה, לפיכך משהו, לא מנבינן בה - דשמא נתנה לארזי כהן, או לעשוהו מודיעא לחברתה נתכין, כדלקמן, איפשיי -

המעני עצמכם, להם נסינן: ואיכא דאמרי אסר רב יוסף דלא אמר ליה חתמו בשוקי ובברייתא - לא עינן לכתוב בשוקי ובברייתא, אלא סתם אמר ליה "כתבו", איכא בינייהו

סתמא - שאמר ליה "כתבו" סתם, ולא אמר להם "איממורו", וגם לא עינן לכתוב בשוקי ובברייתא, לישטא קמא דרב יוסף - כשרה, ולשטא בתרא - כספיה, דצריך לומר להם

כתבו בשוקא וחתמיהו בברא, ובפרוש רבינו חננאל גריסין: דאמר ליה לא חתמו בשוקא ובברייתא, ואי אפשר לומר כן, דלשני לשונות דרב יוסף משמע סתמא כשרה, בשוקא ובברייתא

- ליען כל כתבו לו, אסר רבא ורואי - לא חתמתי טמירא מודיעא לטעל חברתה - שטר מתנה זו מכירה גלוייה ונכשרה שנכתבה יוסף אן על שדה זו לאמר אתר, דלכך כתבה

לךך טמירא, דלא לחוקי בהאי שדה האין בתרא, אלא מכללא איתר - וטעת הוא, אתא בריה קשישא - קודם כתיבת השטר לאשה, אמר ליה למה? - קודם שנכתב שטר

האשה, וילי איפשיי עבד פריסא - באותו מקום, וכתבו ליה - לבני, וקודם שטר ויגבה הכל, לא מר קנה - הבן, משום דהווי מוכר ומלוא, ואל מר קנה - האשה, משום דמיתרא

הכל לא מודיעא לטעלה, וליא היא - דנתנה טמירא במאן דליתיה הוא, ולא היא מודיעא, דמתנתא אונסא - שאינה חפצינו בלא אם כן יכתוב ליה, הלכך לא נמר לבריה להקטת

זה אלא עד שישנה, ויחודר בו, והלכך התם הוא דמיתרא מקום מודיעא, ולא הוא דמיתרא מילתא ובברייתא - לא היא מתנה טמירא מקמייתא חתמו בברא, שהיא

עשייה תקנה, לטעלה, דבקמייתא לא ניהא ליה דלוקני האול ועבדה טמירא, אבל ארוך שנעשה לו שטר יארי - ניהא ליה דלוקני, שמענין מדבא דמתנתא טמירא, לא היא

מודיעא לחברתה אלא היא היבא אנוס כדברייתא אנוס דמוכח, וניהא ליה דלוקני,

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישי דף מא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטינזליץ)"
 רש"י תוספות

1 **הטמא מאי** – משום דתרי לישני אמר בר יוסף לעיל, ואיכא בנייהו טמא, חד פסל וחד
 2 מנשר, הלכך קבעי ובהא אמאי ממנינן אי אמר לון טמא "בתרבו", ולא אמר לון
 3 "חיתבו בשוקא וברייתא" ולא אמר לון נמי "איטמרי" מי הוי מתנא טמירא או לא?
 4 ויש מפרשין אדמוערא קאי, דאוקמנא לון דלא הויא מתנא טמירא מודעא לחבירתה.

5 אבל טמא מן הדין מודעא; ולא תנרא אלא
 6 דלחזקה לישנא דאמרינן טמא פסלה – ואדי
 7 לא הויא מודעא, דהיינו טמירא. לא היישינן –
 8 דאינה טמירא, אלא כשרה. היישינן –
 9 לשנוניתא ולא מבנינן בה, ואי מבנינן – לא
 10 מהדרין עובדא, דהיינו דלא קאמר בר אשי דלא
 11 מבנינן אלא דהיישינן, דהוה דספק דלא, והיבא
 12 דקיימא ארעא – תיקום. והלכתא היישינן –
 13 דלא מבנינן בה, והלכך צריך לכתוב בתוך
 14 השטר: וכן עבר לנו "כתובה בשוקא וחתמה
 15 בברא", וכן עבר לנו דלא אמר אלא "כתובה לו".
 16 שחס משנת מנהגו כחוקי התנאים קאמר.

17 **משנה** כל חזקה שאין עמה מענה אינה חזקה
 18 – בין בחזקת שלש שלשים דרקיעות ובתים
 19 ואלילנות, בין בחזקת יום אחד, כגון הרך דאמרינן
 20 לעיל (ו) אלא אחזק ליהודי בו, מירי, וקאמר
 21 דצריך לשעון מאיזה כח החזיק בה, והלכך כיון
 22 דשעון טעמא מעליא, כבישוי דר' לקיעה וכו'
 23 ובתוך כך החזיק בה שיעון חזקה שאמור
 24 חכמים, וזה שתק ולא מיהא – הויא חזקה, ואין
 25 המעטרע נאמן לומר: לא יד ידו ירק לקיע
 26 שלי, אלא בלא רשותי, דאם כן – למה תיחד
 27 לחזקה, ואלא אמר לי אדם דבר מעולם –
 28 חזקה – בגמרא פריך: פשיטא, משום ירישה –
 29 שאמורא אבלתה שני חזקה מבני דרשה אבי,
 30 שהיא מחזקת בה כיום מותו, איני צריעא –
 31 לומר היאך בא ליר אביו, דאך אדם ביק
 32 בקרקשת אביו היאך באו ליה, ומיהו, ראיא
 33 בעדים כפי, שראו את אביו החזק בה יום אחד.
 34 וזכר מפרש בגמרא: **משנה** – דיבין

35 דאין לו טענה – אינה חזקה. מיוזב ונהג ליה – האי ארעא מזה המעטרע לקחה. ואבר
 36 שטרו, **אמרי לי אחי** שברוך – שאינו בקי בדינין, ליעד שחוקה במקום שיש עומדת, קא
 37 **שמען** לו – דאי טען – טענינן ליה, ואי לא טען – אנו לא ילפינן ליה למיעטן, שענינן
 38 מרבא אד יוה טען הכן – ומענינן ליה, ובראי גונא אינו קרוי חזקה, ובראי אנו
 39 מבחשי טענת ראשונת, שקל **בידקא בארעיה** – שנק' מרם כנסנ בשדה, ונטל את
 40 המדיעות, ולא נדע מקומן, וזכר גורא **בו** – עשה כולה חדש בינו לבין שכנו, והורדיב
 41 קרקע שלו, ועשה הכולל בשדה חקירו, וזא **אחוקי** – שבנינו כותל על פני ובצאותה
 42 כדאמר לקמיה דאחא וסייע גורא בהדאי, וכמאן דאמר לי "חזוק קני" דמי, וכיון שעל
 43 פני עשיתי, וגם החוקתי יום או יומים, שהיה כותל שלי בקרקע שלו וזאת ילי ולא מיהא
 44 אלא שתק – היא חזוקתי עיני עמה טענה, ואיך היה טעין: לא נתתה, ושני חזקה
 45 לא החזיק **אמר לי בבאן** – עשת "דמי אחוקי" – דסבירא לי חזקת יום אחד הויא
 46 חזקה, היכא דיעד מעטרע ולא מיהא, **כרבי יוהדא** – ומתניתין, דהלי טעם דשלש שנים
 47 כרי שיאא אסתמיא שנה בו, דאם הא קורב בתוך מחלקי לו, שיכול ליעד מיר כשדיעד
 48 ולא ימחה – וזאת חזקה, וכרי שימנאל כריה וסיינמי שלילתה הותל, וכמאן דאמר
 49 מעשה באדם אחד שפחח חלוטיו לחצר השותפין, ובא לפני רבי שימנאל, אמר לו:
 50 החזקה משום דסבירא ליה: כפניו – לאלתר הויא חזקה, אין הלכה **בו** – אלא כרבנן,
 51 דאמרי: דכל דבר חזקה שלש שנים מיום ליום בעינו, והוא אחיל **בו** – הוא יש לי טענה
 52 וזאת שותקת לי קרקע, דיש לי עדים שהיא שותה שלי לי לבנות הותל, וכמאן דאמר
 53 "חוק קני" דמי, מחילה **בענות** היא – שלא היה יודע שאתה בונה בתוך שלו, מי הוה
 54 עבדת – בתמיה, אלא גם אתה טעית, וכסברי היית שאתה בונה בתוך שלך.

1 **הטמא מאי**? **כרבינא אמר**: לא היישינן, רב אשי
 2 **אמר**: היישינן, והלכתא: היישינן, **משנה** כל חזקה
 3 **שאין עמה מענה** – אינה חזקה, **כפיד?** אמר לו:
 4 **מה אקמה עושה בתוך שלי?** והוא אמר לו: **שלא**
 5 **אמר לי אדם דבר מעולם** – אינה חזקה; **"שפכות**
 6 **לי", "שנתת לי במתנה", "אביך מקרה לי", "אביך**
 7 **ותנה לי במתנה"** – הרי זו חזקה, **ותבא משום**
 8 **ירושלמי**: אינו צריך מענה, **המרא פשיטא מהו**
 9 **דתיבא?** היא **גברא** ויהא **זבנה** ליה **האי ארעא**, **ושמרא**
 10 **הוה ליה ואירכש**, והוא **דקאמר הכי**, **כבר**: אי **אימנא**
 11 **מיוזב ונהג ליה** האי ארעא, **אמרי** לי: **אחי שברוך**, **הלכך**
 12 **לימא ליה אנן**: **דלמא שמרא הוה לך ואירכש**, **כגון**
 13 **זה** "פתח פיה לאלם", הוא, **קא משמע** לו, (עניב סימן).
 14 **ותא אחוקי לי** – אמר ליה: **כמאן?** **כרבי יוהדא ורבי**
 15 **ישמעאל דאמרי**: **כל כפניו לאלתר הוי חזקה?** לית
 16 **הלכתא פותיהו** – אמר ליה: **הוא אחיל**, **דאחא וסייע**
 17 **גורא בהדאי** – אמר ליה: **מחילה בענות** הוא; **את**
 18 **גופך** אי **הוה ידעת** לא **עבדת**, **מי היכי דאת לא הוה**
 19 **ידעת**, הוא נמי **לא הוה ידע**, **רב הגנא שקל בידקא**
 20 **בארעיה**, **אלו הדר גרדא בארעיה** **אלו דיהוה**,
 21 **אחא**

1 **שלא** אמר לו אדם דבר מעולם – הווא דתין דאפילו אם אמר "וביתיה מפלוגי וזנה
 2 מנין" ולא הוויא חזקה עד שיאמר "אתה מותר לי", כדברתי סיפא, ולא עריפא
 3 ליה למיעטן "שלא אמר לי אדם דבר מעולם" – לאשמעינן דלי הוי "פתח פיה לאלם",
 4 כדאמר בגמרא. אמר לי אחי (ש"ל) ענינן – ובעלא אבכל לדרתא שטר שהפסדתי,
 5 שנתלתה. שכל כדאמנא לא אמר לי אדם דבר
 6 מעולם – לא לאמנא שנלתה, אלא איתאי שלא
 7 מידו בידי החזקה בה, ונמינא שנחל לי.
 8 **והא** אחוקי לי – פירש הקונטרס: בניתי כותל
 9 על פני, והוא סייע לי, ויכין שבמחזתי עשת – הוי
 10 חזקה שיש עמה טענה, וקשה: דמקאמר בר
 11 הכי "הוא אחיל", משמע דעד השתא לא היה
 12 מחזיק בה משום מחילה, ועוד: ולא לתר הוה ליה
 13 לרב נתמן למיער מחילה מחזקה חזאי, וניראה
 14 לפירש, דרב נתן הוה טעין שלקמ מגנו, ולא הוה לו
 15 עדים שלקחה, והיה הרבה לחיות נאמן מתחת
 16 חזקה, וכי אמר ליה רב נתמן דלאו חזקה היא –
 17 השיב לו רב ענן: והא אחיל, דאף על פי שאינו
 18 נאמן לומר "לקוחי" – תהא שלי משום מחילה,
 19 דייעד גורא בהדאי, והיה לו עדים, או היה מודה
 20 בשיעור, ואין הוסיא מוכחתי כן.

21 **שלא** אמר לי אדם דבר מעולם פשיטא – קשה
 22 (למירי) הוה רב מניא, דמאי פריך "פשיטא" – אי
 23 לעיל (בכ), אי פריך **גורא**: אלא טעמא חזקה שאך
 24 עמה טענה בו, ופירש ש בתוספות פירש
 25 ראשון, דאפילו אמר "שלא אמר לי אדם דבר
 26 מעולם" פריך וניראה לומר: דמכח סיפא, דמשמע
 27 דאפילו "מפלוגי וזנה נתן וביתיה" לא הויא
 28 חזקה, פריך "פשיטא", וניראה כי זה דרוק, דמנא
 29 ליה למיערן ירישא שפי מאספא דחא מרישא
 30 איכא למידק איפא, ולמיער טפ מסיפא לירשא
 31 וניראה ליה דמוקשא לא למיקר אצותה ונטען ליה
 32 אנן ולכחי פריך: פשיטא דטענה גירדא אינה
 33 מעולה, דאינה טענה ומשנה וסלקא דתין
 34 נטען ליה אן, דיבין דלא מיהא שלש שנים
 35 – ודי אמר לו או מחל, ועוד יש לומר: דלרבנן דרבי ישמעאל דלא ילפי משור
 36 פריך "פשיטא", אבל קשה: דבמתניתין גמי אחרוב רבנן, ומתניתין כרבי ישמעאל וניראה
 37 דפריך אחוקה דיום אחד, ומתניתין גמי איירי בה, מורקנתי "כל חזקה", כדפירש
 38 הקונטרס.

39 **כמאן** כרבי יוהדא – קשה לרבינו שמעון קן בארבהם: דהאמר רב ענן לעיל (בא, לה) ליהודי
 40 מפרשא לי מניה דמר שמואל מחאה בפני עדים שאין יבולין לומר לו כי, משמע
 41 דלא בעי בפניו מתאה, והיינו ולא כרבי יוהדא ושמא סבר כוחותי בהרא, ונפלי עליה בהרא.
 42 **אמר** ליה מחילה בטעות הואי – וקשה: דברק "איחוד נשך" (בבא מציעא ס, ב) אמר רב
 43 נתמן: השתא דאמור רבנן אסמכתא לא קני – איחוד ארעא דרדי פירי, למימרא דסבר רב
 44 נתמן מחילה בטעות לא הויא מחילה: האינה המוכר פירות דלא לחיבור בו, ואמר רב
 45 נתמן: מודעינא אינו שביט ואבלי – לא מפנינן ליה ומשני: והם זכני אלא חלואה, ופירש
 46 הקונטרס: הבא חלואה – ומיחזי כרביה, שמתחלה בתלואה באו ליה, ורביה קצעה דמו.
 47 ואין קאמר רביה אלא בטמא, כרם לקח ממנו פירות דרשי מתניתין, וזכר משמע, ודכל מקום
 48 לרב נתמן מחילה בטעות הויא מחילה, ובמתח בתלואה, דמחזי כרביה, ודכל סבר רב
 49 נתמן דלא הויא מחילה ומיהו, בלא וזה קשה על פירושו, דהא אמר רבינא תהם בריש
 50 פיראק (סב, א) ומטבכתא בלא בנייתא בריעני אן מחזיקין ממילה ללה, ולא חשיב ריבת
 51 קצעה, ומסתמא דלא עליה רב נתמן וניראה לרבינו תם, דרבי פירשו: דבכל מקום סבר
 52 רב נתמן ולא הויא מחילה, כדאמר הבא, וברשי "מאמקי" (בבא מציעא לה, א) קאמר גמי
 53 רב נתמן: והם שומא בטעות הוא, ובסוף פרק קמא דגיטין (יד, א) גמי אמר דקין בטעות חזר.
 54 אלא אינו טעמא דרב נתמן, דהם זכני ולי הויא מחילה בטעות, שאפילו היה המוכר יודע
 55 שילקח לחור – לא היה חזר, ונתת ליה דלקי בהשנותיה, וגמר מנקי, אבל הוה היא
 56 חלואה, ולחזו אינו מנקי אלא בתורת מכר, והמכר אינו כלום, דאמטכאחא היא ולא אמר
 57 ומקני, וכין דהורא ארעא – הדין נמי פירי, אבל אם היה נתון בתורת ריבת היה קונה, דאבר ריבת אין יוצא בדיינים, ורב הוה בעי לאותובי אונאה לא היה עדין חו הפירוש, שאם היה
 58 יודע – לא היה מקשה כלום מאונאה, דהבא לא הויא מחילה בטעות, כדפריך גמר מנקי, ורב נתמן היה משיב מאיילונית לפר סיפא רבא, כלומר: אדמותות לי מאונאה – חסינן מאיילונית,
 59 אלא על צורך פריך אהא חלוק, כדפירשית.

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישי דף מא עמוד ב – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטינזלץ)"

תוספות

1 אהא לקמיה דרב יהודה ב' ומוסיק דרב יהודה כרבי שמעון בן אלעזר כמיהא ליה.
2 ולמיה דברפ"ז "חבר" (נסמדרין' ב, א) אמר רב יהודה: ערות המכושפת זה את זה
3 בברכות – כשרה ברני ממונות. ומוקי לה באחד אומר ארנקי לבנה ואחד אומר ארנקי
4 שחרה. אבל אחד אומר מנה שחרה, ואחד אומר מנה לבן – אן מצטרפין. נרדריה אמרי:

5 אפילו אחד אומר מנה לבן ואחד אומר מנה
6 שחרה. ומסק דאיתנה דאומר כרבי שמעון בן
7 אלעזר. ודבא משמע דרב יהודה דפליג אמרדעי
8 פליג ארבי שמעון בן אלעזר ודבא יש לומר: רבי
9 יהודה פליג כרבי שמעון בן אלעזר, וכדא פריגי
10 נרדריה סברי דאחד אומר מנה שחרה ואחד
11 אומר מנה לבן – דמי למילתיה דרבי שמעון בן
12 אלעזר, ולא ירייק ביה סודיה, דמי לארנקי. ורב
13 יהודה סבר ליה דמי אומר מנה לבנה, ורב
14 טוח המעשה לא היה לוח בלדוק, אבל מנה, דגוף
15 הדבר הוא שמעיון בלי – דייקי. וקסבר גמדה
16 רבי שמעון בן אלעזר מנה שחרה חבטנה ערותו
17 אפילו לבית הלל. ולא דמי למנה ומאתים דרבינו
18 דטעו טפי, אלא מלמא מנה שחרה ומנה לבן לאחד
19 אחד הבית של יין ואחד אומר של שנון, דבבא
20 מותר כולי עלמא נרדריה ערותו. כדאיתנה
21 נחלקיה ערותו – הקשה רבינו יצחק בן אשר:
22 לבית שמעון – דאמרי בבא ארת חבטנה
23 ערותו, ודחשייה ליה ערות מוכשפת – ואפילו
24 בשתי כתי עדים מנה ובטל ערותו, דחיי נמצא
25 אחד מןן קרוב או ספול ערותו בטלה אפילו הן
26 מאה, כדאמר ברפ"ק קמא דמכות (ה, ב) ואומר
27 רבינו יצחק: ודלא פירכא ודי. ודמצינ למימר
28 דבית שמאי כרבי יוסי סבירא להו, דאמר התם:
29 במה דברים אמורים – ברנינו נפשות, אבל ברני
30 ממונות – תתקיים ערותה בשחרה. והכי הלכתא,
31 דפסיק רב נתנו פסויה. ואפילו לארבי בני מצו
32 למישרי דבבא מצו מיייר כגון דארתו למישרי.
33 ואפילו ארתו לאמטוד – הני מילי כי מסתעי
34 אדאריה דבא דאמרו אחד אתן מןן קרוב או ספול
35 ערותו בטלה, אבל הבא דבא מוכשיה אחדי –
36 לא.

מלוה

1 חד אמר ר' – רב כותב עייל כותב בתוך של חבריה. תרתי אצויייתא – שתי שורות לקחה
2 על פני השדה. כדנרסין ב"השותפין" (בבא בתרא: ב, א) תלת אצויייתא בני תריסר נופגי.
3 תרתי מנו תלת – תרתי אצויייתא מן השלש שמעדי האחד. ותרתייהו מיהא מנדו דתרתי
4 אצויייתא עייל, דבכלל תלת איבת תרי. חד אמר ר' – רב כותב רוב יודעה. אמאן – דינית
5 לוי דהא תרתייהו מוכשיה את לאהא, וטבטל
6 עדותו, אמר ליה כרבי שמעון בן אלעזר –
7 שהלכה במוות, ואליכא דבית הלל. וארת
8 אומרת מאתים – דהו. באותו הויס באותה שעה
9 באותו מקום. שיש בכלל מאתים מנה – דהיינו
10 מאה זו, ואין כל שניה מוכשפת על מנה שבת
11 ראשונה מעידה, אלא מוספיין קמן מנה אחת.
12 אבל כל ראשונה מוכשפת לשניה על אותו מנה
13 שמוספיין, ובאותו מנה שני אוקי תרי לקחה
14 תרי, ואוקי ממונא בחוקת מריה, ולא ישלם.
15 מחלקה ערותו – דמאי מצטרפדי מרי לא
16 מקשהיה ביה. בית הלל אצויייתא שיש בכלל מאתים
17 מנה – וטבטל מנה. דבא גמי, ליש בכלל תלת
18 אצויייתא תרתי, ומיחדיה ליה. אמר ליה – רב
19 כותב רוב יודעה. והא מיייתנא איתנאה כי –
20 דאפילו בית הלל מנדו נחלקיה ערותו. אמר ליה
21 אהדרי מיר עד הימיתא איתנאה – וכבר יהודה
22 קיימא לך, שכן נעשה דהייך. כקשרתא – מוסק.
23 בעלייתא ביה. בעילה. ורובנן מיניך – בחוקת
24 שרייתיה סבור דובנה מנה לקחתיה ממנו. דוד
25 בה – דהוא דאמרת דובנה לך. אפילו חד ימא
26 כדי לאמת דברך, ואוקמה בדרך, דהואיל
27 והחוקת שני חזקה, ושבו כל הנצטרך להבא
28 עדים שלקחה ממבעלי אותו שמכרה לך. משום
29 ודמעון לירשה, ומעונין ללוקח. דבבא משום
30 ירשה ומשום מקח איתו עירך טענה. אבל ראה
31 שרוב המוכרש לוי יום אחד ביה – הכפי – רבי
32 דוד של רב. כדאמרינן בסנהדרין (ה, א)
33 דרב רב אחא דרבי חיאי ובר אחיה דרבי חיאי.
34 ואפרי ליה – כחכביי מנהא אצויייתא עדים
35 שראודו בבית יום אחד? וכי אין אדם עשוי
36 ליקח בלילה – ולמכור לאחר שיתן לו רוח
37 באותו לילה עצמו? הדה לך לאוקמה להאי
38 אבסודיה טענה זו. דהא טעונן ללוקח מריה,
39 כרבי חיאי קיימא לך, כדמוכח בסקא. והויתיה
40 לעיתיה – דרבי חיאי. אבי מעין ליה – האי
41 מחזיק "קמאי יודי מנה מניך אצויייתא דובנה
42 ניהלי" – מהנין. מינו דא כפי אמר בו –
43 הלכך רבן יוסען נמי טענה מנה מליתו "אני יודע
44 שמנן לקחה" – מהנין, דהשתא הויה ליה חזקה שיש עמה טענה. אבל כי טעין מפלגיא ובנתה בחוקת דאמר ל' דובנה מניך, אבל יודע אני לקחה מאם אלו – היינו חזקה
45 שאין עמה טענה, והואיל ואפילו יום אחד לא נראה דוד בה. כוותיה רבי חיאי – וצריך להביא עדים שוד בה המוכרש לו יום אחד. הבא משום ירשה – והוא הדין משום לקחה.
46 אין צריך מענה – הך טענה דלעיל, דקתני מנתנין "אתה מרת לוי" "אתה נתת לי במתנה" – אין צריך ירש לשעון ולומר "אתה מרת לאבני, אבל יראה – בעדים, שוד בה יום
47 אחד, מריה עמי, מרלא עתק" "זבא משום ירשה אני רב" כלום? דקתני וכו'. ויולמא ליה ראייה – ודכי קאמר: דבא משום ירשה – אין צריך שום טענה בעולם אלא לו בלבד
48 מאבי אמי ירשה. אבל לא יודע דירת יום אחד, ולא טענת מכירה ומתנה שניתנה לאביו בעי. הכי נרסין: ודא שילת אינאט שאנו לוקח בו – אצויייתא בה הירש שרך ראה
49 דרבי בני מרשיהו יום אחד, לוקח עירך טפי מרשי. ודלוקח, אילו לא ראה מרתה יום מילתא דוראי וזבנה ומכרה לו מבעל החזקה – לא הוי שוד חיי כרבי. הלכך, רבן יוסען אפילו שפיר
50 כשלקחה, ואין צריך אל ראה ולא טענה. אצויייתא ליה נראה בו – ומוכרחה ללוקח זה באותו קרקע. למוד כמה איכוכ וכמה דרובו, מאלי מן השיבא נדוח ראייה ערותו יהודה: ומשום
51 דכרבי חיאי קיימא לך קביע ליה, שלשה לקוחות מצטרפין – שדה שיש עדים שהיתה של ראובן כל הוימין, והחזיק בה שמעון שנה כי טוען שקאמה מראובן, ואחר כך מכרה שמעון
52 ללוי בשטר, והחזיק לו שנה ואחר כך מכרה לוי ליהודה ובתב לו שטר מכירה, כדלכמן, והחזיק בה שנה – דהי שילת שנים. ואתא ראובן וקמעטרה, ואומר כי לא מכרה שמעון,
53 ויהודה טוען: הרי החזוקה בין שליטתו שלש שנים ולא מוחיה, ושמעון שלקחה מניך, שאנו באין מכוז – לא היה לו ליהוד בשטרו יותר משלש שנים. וראובן משיב: לפי שאל אחד
54 מכם לא חזקת שלש שנים, אלא שנה – לא חשתי למחות. שהייתי רואה שאתם ראיים להחזיק בדמוחתי אינשי, ולא הייתי יודע שבשבלו שהייתם מוכרין לו ליה לטוח שנה, לפיכך
55 לא חזקתם כל אחד כי אם שנה. מצטרפין – הלקוחות, ופסיד ראובן. דכין דבשטר לקחו זה מזה, כדפרשמי בר בסמוך, עדים שבשטר אפילו לקח, ודע ראוהו, וראובן מביא מיתה –
56 הפסיד. אבל בלא שטר – מיצ טעין: האי דלא מואו – שלא החזיק אחד מכם שלש שנים, ולא אחזיקו בדמוחתי אינשי. כדאמרינן לעיל (ב, טו). אבמאנא, וכולן בטל – אשני
57 לקוחות אחרונים קאי, אבל לוקח ראשון שלקח מן המכירה שלש שנים – מה לנו ולטענה? ודאם יש לו שטר – מפיטא דאין יכול ליער'ן, שפיר אית ליה קלא – שנתאספין לכובדו ולתוחמהו
58 והכל שמועין, ועדים לית ליה קלא – מכירה בעדים שלש שנים – מה לנו ולטענה? ודאם יש לו שטר – וקבל עליו אחריותו. מוכ – הלוקח מן המוכר אפילו מוכרש ששבעה ומשכן או מוכר
59 קרקעותיו אחר מוכרו זה שקבל עליו אחריותו, וטעם – משום דעדים מילתא קלא, ודע הלוקחות שמנר זה קרקע באחריותו, ודהו ליה לרבינו גמרי' מן חזקת שמעון האחרונה
60 אלמא: מוכרה זה שקבל עליו אחריותו, וטעם – שאני לקוחות – אף על גב דמכירה בעדים אלא שר ליה קלא ממילא אלא אם לא יפיששו ויחזקו הדבר.

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישי דף מב עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
רש"י
תוספות

מלוה על פה איה גובה לא מן הוורשין ולא מן הלוקחות – לא איתמרך לא משום וירשין, ולקוחות תנינא בהדיא. וקסבר שעבודא לאו דאורייתא, ומלוה בשטר שהוא גובה – היינו שלא תנעול דלת בפני לויך. ומכר גמי – משום תקנת השוק, ואף על גב דברישין לא שייך לחלק בין מלוה על פה למלוה בשטר, מפל מקום כל ויבא דבני לקוחות חיישין משום נעילת דלת, כמו מלוה בשטר או מלוה בהכובת בתורה ולא דא, אלא דאורייתא, לקוחות בטר, עבדו אפתיק – בני בני מימינו, אבל מלוה על פה, כיון דלא חשש לעשות שטר לגבות מלקוחות, כי לא בני בני מימינו ליבא נעילת דלת, ודא דאמרין פפרק קאמ דבאב קאמ (א. ג. ב. הלכה ב) כיון מן העבדים, אמר רב תנמן לעולא: אמר רבי אלעזר אפילו מומינן לא. מנייה. מנייה, ואפילו מגלימא דעל כתיפה שם מפרשי. **בפני** דאב שבו כו – דא דאמרין פפרק שני דכתיבות (ו, ב) אמר רב הונא: אין מחזיק בבבסי קטן, ואפילו גרול במיילא דאבאן קטן הוא, ואין מועלת חזקה לגביה, אפילו שהיה גרול כשמת אביו. דאב הוא אמר בהדיא דהוי חזקה פפרק בבני דאב וחאב שני חזקה, אלא דוקא שהיה קטן כשמת אביו אינה חזקה, אף על פי שאמרן כן, גרול, רביע יצחק. **ואי** טלסא דתתן לוקח אית ליה קלא אמר, לך מחאה גרולה מו – אומר רביע יצחק דהוי מצי לשנויי, כאן בשטר כאן בלא שטר, דאין מוצטרפין אלא בשטר, דאמרין קלא, אלא עטמא דערפא מנייה קא משלי.

אמר רב הכי – דמכירת קרקע באחוריות בקרקע בלא שטר, גובה הלוקח כשישפיה ממנה מנכסים משועבדים; **כשטר** – דסתם שטר לאחוריות נכתב. ואפילו לא נכתב – קיימא לן: אחריות טעת סופר הוא, וכמו שנכתב דמי. מנכסים משועבדים – מלוה, וכגון שלא שבק ליה ללוה בן חורין לגבות המלוה מהם. על ידי עדים – כלומר, בלא שטר. מנכסים בני חורין – וכגון שמורה שלא פירע. דאב קיימא לן: המלוה חבירו בעדים אין עריך לפרעו בעדים. אבל משועבדיו – לא, וגבה, ועדים בלא שטר לית להו קלא, ולא אמרין לקוחות אפסידו אנפשייהו, וקטאי לרב. מלוה על פה – היינו מלוה את חבירו בעדים. אינו גובה לא מן הוורשין בו – עטמא מפרש בשליה מכליתן; שעבודא לאו דאורייתא. ומיהו, לא קיימא לן דבי, אלא כדמפרש תתם הלכתא, גובה מן הוורשין ולא מן הלוקחות. יוף איניש באעמא – ומקבש שלא לפירש הרבר, כדי שאל יבא למצור קרקע אל יבנה העולם שהוא דרוק לפירעו מעות, ולא יקחו ממנו בוקר, הלכך מאי דהוה ליה ללוקח לעיביד? עמא לודין **בפיהדיא** לקוחות – כדי שיקפצו עליו מן הדין. הלכך אפסידו לקוחות אנפשייהו, שאם חקר יפה הוי שומעין ממני אדם שומר מוכר זה כבר קרקע באחוריות. אבלה האב שנה – ומה, ודאב על שני מחירו שותים, ולא מיחה המוערע. הרי זו חזקה – שמוצטרפין לשלש שנים, וירושל כרעיה דאבא הוי, ולא מצי מערער מלמען;

משום דלא אחזיק כל אחד שלש שנים לא מוחיה. שהיה הכל יודעים שדרך הבן לירש את האב, ולוקח שנה – שמכרה לו הבן בשטר. למיפרא לרוקח – מוריש, אית ליה קלא? וירשני בו – ולרב לא פריך לעיל, דרב בלוקח מלוקח מיירי, הלכך אלימא ליה טפי למפריך ממאי דמי ליה. אית ליה קלא – והיה לו למערער למחות, ומשום דלא מיחה – דהיא חזקה. אבלה – המחזיק. **בפני האב** – שהיתה שלו, שנה, שאומר שלקח מן האב. ובפני הלוקח – שלקח מן הבן, ויש לו שטר. הרי זו חזקה – ולא מצי מפק ליה לוקח דבן מיידה דמחזיק. משום דקטעין מחזיק שטר היה לו מן האב והוררתי בו שמירתו שלש שנים, ועכשיו אבד הדמי, שלא חששתי לשמרו אחר שהחזקתי שלש שנים בלא מחאה, שלא ידעתי מלקוחות מן הבן לטוח שני שנים. לרוקח מנבן לית ליה קלא, אלא הויא מחאה. אין לך מחאה גרולה מו – שמכרה הבן לטוח שני שנים ללוקח זה, והיה למחזיק לחזור בשטרו כל הימים עד דמערע ליה לטרא דהאי לוקח, אבל בשלש שנים אחר השטר – אין די, ותפקינן מירא דמחזיק אם לא נודר בשטרו, כדאמרין בפירקין לעיל (א, ג.) אבל שית אין לך מחאה גרולה מו. **אמר רב פפא** – לעולם אימא לך לרוקח אית ליה קלא, והבא אמאי לא חשבי מחאה לקחת הלוקח מן הבן – משום דמכר לו הבן כל שדותיו שותם, אוחן שדיו של השהו הלוקח שגם זו השהו קטויה בכלל קרקעות בולן, דאמרין ליה לך שדותיו מכר לך חוץ מו. אבל אם מכר לו השהו במנה עצמו – בטלה חזקת של מחאה, דאין לך מחאה גרולה מו. ויש מפרשים במבור כל שדותיו, ומכר לו בפרשם גם זו עמיהו, ולא מילתא היא. דר'סח' שמעמ שלא פירש. **משנה** האומנין – בעלי אמונות שמוכלין להם בביתם לתקן כלים, כגון בעצק או כובסין או חייטין או סורקי בגדים, שמוענין לרוקח אותה בידה, אין להם חזקה – ולא בחוקת שלש שנים מיירי, דסתם אומן לא שייך אלא בשמולטין, וחזקת שלש שנים לא נאמר אלא במרקיע, אבל במטלטלי – מי שהוא מחזיק בשטר חבירו אפילו שעה אחת, שאנו רואים שיוצאים ממתח ידו, אף על פי שחבירו עוים שדהו – באנן וזו המחאה מלאה. **לוקח הוא בידה**, דסתם לוקח מטלטלין מחבירו – בלא עדים אלא קונה ובלא שטר, אין חובדים שותפים להשאל ולהשכיר ואמר 'לוקחין חן בידה', דאינו נאמן, כדקיימא לן במסכת שבוטות (נמ, ב.) דבכי מבי אומנין, אפילו דבר שאינו עשוי להשאל ולהשכיר, ועשוי לשלחו לאומן כדי לתקן – אין לו חזקה לטעון 'לוקח בידה', מאחר שיש גורם לאירך שדהו שלו, וטוען: שלחתי לך לתקן, שותפין – שלקוחו קרקע שחפופתו, והחזיק הוא בחלקו לבניו ובאל כל הפירות שלש שנים – אינה חזקה. שלש שנים דרך שותפין לאבולו זה פירות שלש שנים או ארבע שנים, ואחר כך יאכל זה כמו כן, ובכסדו משנת רביעו גרושה חבד רסנין: חובדתי האפטרופוסין והאריסין, איתנה חזקה לא קטני, והכי הוה מסקנא בגמרא. **דבילי** עלמא שי שותף שאין לו חזקה, וכוין שדוחף אין לו חזקה – כל שכן אומן, כדמפרש בשותפין והאריסין – שוירדן לתקן חזקתק למחצה לשלש ולרביעי, אם טוען 'שני חזקה החזקתי בקרקע ואלמתי הפירות' – אינה חזקה, שיכול לומר המוערע: לאריסות הורדתי, ודמי הפירות היה משלים לי, או זקפתי עליו במלוה. אי מיני – מנחה אריסין לעבור קרקע עשר שנים, וחשב שנים אובלין העבילים כל הפירות כל השדה, ואחר כך אובלין חן חזקה – חמש שנים בגנול, **אי לא איש** – שאוכל פירות בבסי מגול של אשתו, חזקה בבבסי אשתו, דארוחיה דבילי למיכל פירי, ואם יגרשה – תוטל בבסי שלה. **בגמרא** פריך: פשיטא בבבסי בעלה – אם אכלה פירות של שדה בעלה שלש שנים – אינה יכולה לטעון 'לוקח הוא בידה', דכיון דמונות אשה על בעלה – שביק לה למיכל פירי, ובגמרא פריך: פשיטא ולא **לאב** בבבסי בו, ולא לבן בו – דומיא דאפטרופוסין ננייהו, זה בבבסי של זה, כגמ דבבסי אמורים – כל החזקות הללו דאיני חזקה, וגם שי מוח דרובין חזקה, וצריך שלש שנים. במחזיק – כדמפרש בגמרא: בחזקה שיש עמה טענה ומחלוקה, שחבירו מערער עליה. **אבל** בנותן מותנה – ובפניה, ומודה לו שיחל ויחזיק בו, וקיימא לן דרוקע נקתי בבסי בחזקה, ובהחיה חזקה שהיא במקום קצין לקנות קרקע, בני גרול וגרד בו – היא חזקה לקנות. **שאלקן** – ורוצה כל אחד לזכות בשלו, שלא יוכלו לחזור זה בזה. **בבבסי תני** – שאין לו וירשין, וכל הקודם לחזוקו בבבסי וכה. **נעל** – עשה דלת. **וגרד** – או גרד תומה. **ופריץ** – פירצה, כדי שיבטע בה, כל שהוא – בגמרא מפרש. הרי זו חזקה – לבליתי חזור זה בזה, כיון דברשות חבירו חזקה.

אבל

בבבסי הבן, ולא לבן בבבסי האב, כגמ דבבסי אמורים – במחזיק, אבל בנותן מתנה, והאומן שחלקו, והמחזיק בבבסי תגר – נעל וגרד ופריץ ולא חזקה. הרי זו חזקה. גמרא

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58

איתנה באחוריות אנפשייהו – רשדו וחיידו בבדי, שהיה להם לחזקו יפה אם מכר שום קרקע באחוריות, ולא עשו – ויבין הספידו, אבל בני שלש לקוחות – אין להפסיד המערער, דכיון דליבא שטר במכירתו הללו ולא ירא הקול – ממילא לא היה לו לחזקו, דמינר אמר: לפי שיראיא לחזוקו בקרקע שלי – לא אבולה כל אחד שלש שנים. ומי

אינהו אפסידו אנפשייהו. ומי אמר רב הכי? והתנין:
המלוה את חבירו בשטר – גובה מנכסים משועבדים, על ידי עדים – גובה מנכסים בני חורין וכן תימא: **רב תנא הוא ופליג, והא רב ושמואל דאמרין תרוניהו:**
מלוה על פה – אינו גובה לא מן הוירשנים ולא מן הלוקחות – מלוה איבויני קא רמי? **מלוה, פי קא יוף** – **בגנינא קא יוף, פי היכי דלא לימולו נכסיה עליה;**
ובני, מאן דבין ארעא – **בפדהדיא וכו', פי היכי שותים, האב שותים והבן שנה, האב שנה והבן שנה, והלוקח שנה – הרי זו חזקה. למימריא, דלוקח אית ליה קלא? והמינתי: אכלה בפני האב ובפני הבן שותים, בפני האב שותים ובפני הבן שנה, בפני האב שנה ובפני הבן שנה, ובפני הבן שנה ובפני האב שנה – הרי זו חזקה; ואי סלקא דעתך לוקח אית ליה קלא, אין לך מחאה גרולה מו? **אמר רב פפא:** פי תניא התיא – **בגמור שדותיו שותם. משנה** האומנין, והשותפין, והאריסין, והאפטרופוסין – אין להם חזקה. לא איש חזקה בבבסי אשתו, ולא לאשה חזקה בבבסי בעלה; ולא לאב בבבסי הבן, ולא לבן בבבסי האב, כגמ דבבסי אמורים – במחזיק, אבל בנותן מתנה, והאומן שחלקו, והמחזיק בבבסי תגר – נעל וגרד ופריץ ולא חזקה. הרי זו חזקה. גמרא**

גמרא

1 אכל
2 אהם כן לתיב בנותיך; שותף אין לו חזקה. אף על פי ששאר ארס שאינו ארסו בתי אבות יש לזן חזקה ויש חלקך.
3 הדי דתני ארס אף על פי ששאר ארס שאינו ארסו בתי אבות יש לזן חזקה ויש חלקך.
4 שותף ביהודי ברשות רבו לא למימרא דאין לו חזקה – ואם תאמר: מנא ליה? וילמא
5 לענין שותף רבו בעל המצוה הגנוע לתבתי, כדאמר בסמוך פני תיבא. ודמשמע ליה דבכל ענין,
6 מרמי ליה לארסי – דלמא כשאר ארסיים קאמר
7 שיש לזן חזקה. ולא בארסיי בתי אבות שבת
8 הגנוע רשיי דמפריש רשיי בכמה מקומות, וזי
9 וכן רבינו שמואל: דגמעי לתבתי – כגון עביסי
10 דהרואי לביער. וקשה: דארמיין בפרק קמא דבבא
11 מציעא (טו, ה); דא מעשיסי בכל יום וקא מגבי
12 משוואל ביהודי חזב גשבוה הגנוע לתבתי. ואי
13 סלקא דתרח דיינו עביסי דהרואי לביער – אם כן
14 בעל זבוב לא גבי מנייהו. כדאמר בחבוותא פרק
15 'ערידי' (זב, א). אמר ליה לזי דב על חזב חזבוי. ורמי
16 ברידי. אמר ליה לא יאה דאלא בעל זבוב. ודחוי
17 לביודאי קאמינא. סוף סק דהיגונו ליהודי כבוד
18 דמי. הדיריי דולקא קאמינא. אלמא לא גבי
19 מאותו העומדים ליהודי ולא פירא דהיא. ודא
20 רשיי נמי לא בעי למימר מאותו העומדים לביער
21 מיהו. אלא לביער דב דבר גופו ליתלע, כגון
22 פני אן בוטר. ורבינו רחם דמפריש: טעמי לתבתי
23 היינו רוב שבו על ידי טורח. ומייתי ארסי
24 מהא דתנן בסוף 'שן נחליך' (בבא בתרא קלז,
25 א): האמר 'הו ארסי' – כדאמינא, וטול עמי
26 בחלקי. נח – חזרוי וביסי לתיקומה. ופלו על
27 נבסיסי ממקום אחר – יירשו אחיו עמו. ובעי רבא
28 (שם קלז, ב): שבו ששבוו נבסיסי לאלתיסי מהו?
29 בשבט הגנועי לתבתי לא תבעי לך, דכי נפלו ממקום אחר דמי, כי תובעי לך – בשבט
30 שאינו מנע לתבתי, כגון דקלא ארסי, ארעא ומסקא שרטון. משמע: שבו שאינו מגיע
31 לתבתי – היינו בא מנאלי. ולרבינו אלחנן נראה, דאדרבה משם קשה לרבינו הו; ולמה
32 כשה לשקוין דמיקרא קאמר: נבסיסי ששבוו מנאלי מהו, ודבר ותיב קאמר: כי תובעי לך
33 – שבו שאינו מגיע לתבתי. ומיקראי עמי נאזיח למימר שבו שאין מגיע לתבתי אלא
34 משמע דשבו הגנועי לתבתי נמי דכי נבסיסי ששבוו מנאליהו. ועוד קשה לרבינו הו: אמאי
35 קאמר כגון דקלא ואפילו הוה ליה למימר: כגון פירות הבאות מנאליהו ואומר רבינו ששבו
36 כן אבדסי: דאין תימה לפירוש רשיי דשבו הגנועי לתבתי היינו פירות. אמאי חשיב לזי
37 נבסיסי שנפלו לו מקום ארסי, וטול אחיו עמו? ודבר ותיב קאמר: כי פירות אבתי שרתיה
38 כגנו. וזו דהא מבעי לך דורקלא ואליסי ארעא ומסקא שרטון אן חשיב נפלו לו נבסיסי
39 ממקום אחר, כל שכן פירות דאית לך אפילו אשבוטו עמי נפלו לו ממקום אחר. כדמובא
40 גבי בבור (שם א, א): ופליגי רב ורבנן בהפירה. ותיב שובלי, (שלחתי) וארסי (לזית):
41 שלפתי (שן שבו), אי אבדו נטלי פי שניסי אן, ואפילו הכי מדוד דורקלא ארסי, ואריעא
42 למקמי שרטון, דשקיל – אפילו, אשבוטו פירות טפי נפלו לך מנאליהו ואליסי, ומניין
43 דמקמי פירות שרתיה אשבוטו – ואף על פי שגם לקחו גנדי בתבתי – דהא טורח ודמי
44 אכלו, אבדו בריה שרתיה טורח – ומה לא ידקו בשרחא דמנאליהו ומתלמידיהו ותיבא. ואי
45 תלמיסי ואחר כך מת – זה דבר פשוט שיתלו עמו. ומיהו, קשה לפירוש הקונטרס: למה
46 דעריך באן להרירי ולומר בשבט הגנועי לתבתי. ודייני פירות כשכל שבה נשה, כדן
47 ארסי: לא ליה לו לומר אלא שנטל שבה שאינה עשויה ליטע כשדה העשויה ליטע,
48 היינו כדן ארסי, ויודו שלא ברשות אלא ברשות שליטת העושה ליטע כדן, כדאמר
49 ב'הושאלי' (בבא מציעא א, א): היודו לתוך שדה חבירו של ברשות כו, ומסיק דרשדה
50 העושה ליטע – אומרים כמה אדם רוצה לית שיהו וזו ולטעמה. ופירש רש"י: היינו
51 כדן ארסי העוה. אלא לפירוש רבינו רחם אחי שפיר, דחבי פירושה: שותף וקא עביסי
52 דגנועי לתבתי. דייניו באי עדי טורח, כשדה שאין עשויה ליטע כשדה העושה ליטע,
53 כדן ארסי. אבל באין גנועי לתבתי – לא יטול כדן ארסי. ואף על גב (דאדם) ויריך
54 ליהוה: דארסיי נטלי בשבט דאמי מעלמא מנאלי, כדמשמע בפרק 'שן נחליך' (שם א, א);
55 ב, הבא שירור לא שותו – חבב גמרא דאין לו חילול בשבט הבא מנאלי כדן ארסי
56 ומכל מקום קשה, דבכל מקום גרסי 'ובשדה' (שאינו של) ו'ורריך לזית': שאינה עשויה
57 ליטע, ו'ופירוש זה הוה ליה למימר 'ובשדה' – כדן ארסי כדן ארסי מלמלה היא ויש
58 ליישע פירוש הקונטרס. והבא דהיא 'הושאלי' כמה אדם רוצה לית שיהו וזו ולטעמה,
59 דלא היינו כדן ארסי. ודלארסי נותנן ויתר למצוה ולשלשוי של עסק בה לחקנה כמה
60 ערכים: אלא הכי פירושה: כמה אדם רוצה ליתן לקבץ ליטע שיהו וזו, ולא ירד בה לארסייהו, אלא מידו נטל שבוה. ונטל יתרו מביכור יום, כי שכיח סין אף עליו יתן אם נתקלל. והכי

גמרא אבדה דשמואל וְלֹא יָדָעוּ: שְׁתוּפָה אֵין לֹא
חֻקָּה, וְכָל שֶׁבֶן אֶזְרוּן, שְׁמוּאֵל תִּנִּי: אֶזְרוּן אֵין לֹא
חֻקָּה, אֶבְל שְׁתוּפָה יֵשׁ לֹא חֻקָּה. וְאוּדַאי שְׁמוּאֵל
לְמַעֲמֵיהִי, דְאֶמַר שְׁמוּאֵל: הַשְׁתוּפִין מְחֻיָּקִין זֶה עַל
זֶה, וְהַמְעִידִין זֶה עַל זֶה, וְנַעֲשִׂים שׁוֹמְרֵי שְׂכָר זֶה
לְזֶה. רַמִּי לִיה רַבִּי אֶבְרָהָם לְרַב הַיְהוּדָה בְּמַעֲרַתָּה דְבִי
רַב יִפְאִי: מִי אֶמַר שְׁמוּאֵל שְׁתוּפָה יֵשׁ לֹא חֻקָּה?
וְהָאֵמַר שְׁמוּאֵל: שְׁתוּפָה פְּיוּרָה בְּרִשׁוֹת דְּמִי; לֹא
לְמִימְרָא שְׁתוּפָה אֵין לֹא חֻקָּה? – לֹא קִשְׂיָא: הָא
דְּרִיתִי לְבִלְקָה, הָא דְּרִיתִי לְפִלְגָא. אֶמְרִי לֵה לְהָא
גִּיסָא, וְאֶמְרִי לֵה לְהָא גִּיסָא. רַבִּינָא אָמַר: הָא
וְהָא דְּרִיתִי לְבִלְקָה, וְלֹא קִשְׂיָא: הָא דְּרִיתִי בַּה
דִּין הַלְוָתָה, הָא דְּרִיתִי בַּה דִּין הַלְוָתָה. גִּזְפָא, אֶמַר
שְׁמוּאֵל: שְׁתוּפָה פְּיוּרָה בְּרִשׁוֹת דְּמִי. מַאי קָא מִשְׁמַע
לָךְ? שְׁתוּפּוֹת אֵין לֹא חֻקָּה? לִמְאָא: שְׁתוּפָה אֵין לֹא
חֻקָּה אֶמַר רַב הַנְּהוּן אֶמַר רַבֵּה בַר אֲבָהוּ: לִמְרַב,
שְׁנַטְלָה בְּשֶׁבֶט הַמְּגוּעַ לְתַבְתִּים, בְּשָׂדֶה שְׁאִינֶיהָ עֲשִׂיהָ
לִיטַע בְּשָׂדֶה הַעֲשִׂיהָ לִיטַע. וְהַמְעִידִין זֶה לְזֶה.
אֲמַאי?

גמרא אבדה דשמואל – גמ דלוי חבירו. תנו – בנותיך. שותף – שותפים
האפטורפין כו. אבל אמון לא נגמ דכל שאין לו חזקה, ודא אלש שלש
דגמא: מינו ודיה לו חלקו כה קנה מחבירו את חלקו. אלא דאי לחקנו ניתן לו. אבל שותף
יש לו חזקה – דאם איתא דמכר ולא חלק – היה לו לעבוד את האדמה ולאכול
הפירות בשתופה. מחויקין לו לזה – אם האחד
מחויק בחלקו ובחלק חבירו שלש שנים – ודא
חזקה. ומעידין – זה על החלק של זה, זה המעידה
בדה אם אב אחד מן השקל לערער עליו. ולא
יודע נוגע בעדות. כדמשמע לקמן. ונעשין שומרי
שכר זה לזה – שאם מבית אחד נתן גנב דבר
של שותפות – חייב לשלם בשמרו שכר. וזהו
שכרו – שגם חבירו ישמור הכל כשישור זמן
שמשמרו זה עבשתי. וזא אמר שמואל שותף –
שמחוקי בכל השדה, גם בחלקו של חבירו. כיווד
ברשות יתר – כלומר, כאילו נתן לו חבירו
רשות וצוהו ליהווי במקומו, כדן ארסי, דמי. לא
לדריא דרשות אין לו חזקה – רבי אבא, ולא
שירור ברשות, ולכך לא דריא חזקתו חזקה.
ולקמן מפרש דאבתי לשאר דברים קאמר
שמואל כיווד ברשות דמי, מרלל קאמר בריא
שותף אין לו חזקה. נתיב לכולה – שדה שקנו
שניהם. נתיב לילגא – בחלק המבזר החוקי,
ואומר לילקנה, הגנוע זה לחלקו, והחוקי בו
שלש שנים. ואריך עתיק, עריון לא לחלקו, אלא
כך החנוני בינוע, שתאכל אותו חלק שלש שנים
ואני אמרתי כן של שלש שנים. אמר ליה לאי
גיסא – שי מרביצים בענין זה חזקה שמואל
שותף יש לו חזקה – נתיב לכולה. דגמנה
שותפים לישול בשותפות פירות כל שנה ושנה,
או זה יטול חצי הקרקע וזה החצי, ולשנה הבאה למפרע – מה שלקח זה אשתדק יקח זה
עבשתי, שכל אחד רוצה ליהנות בכל שנה מחלקו. כי שותפה ליתחוק לחבירו שלש שנים
בכל השדה – דאי מכר לו את חלקו, והלכך היא חזקה. וזא דאמר שמואל אין לו חזקה
נתיב לילגא – שכן דרך שותפין לא מלגא אתר חבירי פלגא, שלש שנים או
ארבע אחר כך אובליך שותפין בענין זה ארבע שנים אחרות. ואמרי ליה לאי גיסא –
דאיב נתיב לכולה – לא היא חזקה, שכן הוא מננה השותפין לאכול שדה שלש שנים,
ולכך לא מצי עתיק לחק חזקה ביהודי. והבא נתיב לפלגא – היא חזקה. דרביא הוא
חלקך, דאם איתא דנתן ליה ליהנות מחלקו בכל שנה, לא להחמיץ שלש שנים או
ארבע שנים אחר ביהודי. מננה שותפין – זה ליה לו לברר חלק האדמה לברר, לא יעשו
שותפות ויחלקו הפירות. הכי נטינין: רבינא אמר הא הוא נתיב לילגא הא דאית בה
דין חלוקה – דאם אמת ליה ארבע אמות לזה – היא חזקה. ריבון דיש ריב לזה ודאי
לזה – אין מננה דנתנה האחד להקדים לו חבירו שלש שנים, אלא אם אב רבו לו חלק.
דליה בין דין חלוקה – אינה חזקה, דהתם מננה הוא לאכול זה שלש או ארבע שנים
לשלימות כל השנה, ואחר כך זה, משום דגרבייהו ביהודי אינו ברא. ודאי קיימאן לך, דרך
עובדא דרמי בר חמא רב עוקבא בר חמא דובון אמתיב בשותפות, מה שמתמשך ראשונה
לשלישית בר שיש פרק (כט, א) ופרשנין עמא: הכי דלא ליתחוק אחריד – זה דין
דאי היה כל אחד משתמש שלש שנים רעופין לא תהוי חזקה, ודא לית כדרא אמתיב דין
חלוקה, ולכך לא תהוי חזקה. ואינו דארווחו כסירוינין – משום דלמא לא יתיע העיסי
לוסי שלש שנים שלקחה בשותפות, ויעוין המחזיק בה שאינו שותף, ותהוי חזקה חזקה.
לסוף שנוטל – כדן ארסי שירור דהוא, אפילו בשבט הגנועי לתבתי – כמה פירי, כדן
קנה לקעו. ועביסי לכעוד – נטל כל החצי כדן ארסי העוה, ואפילו הוא שדה שאינו
שוע ליטע אלא לזריעה, נטעיה הוא – נטל כל דיעו כאילו עשו ליטע, כדן חירור
ברשות. דאילו יודו שלא נטעיה – שמין לו דיעו לא התחננה, ואם הבטח אתה
הדיעאה – נטל לא דיציאה, ואם הדיעאה יתר על השבח – נטל דיציאה שיעור שבת,
כדאמר בבבא מציעא ב'הושאלי' (קא, א): היודו לתוך שדה חבירו ונטעה שדה ברשות,
אמר רב: שמין לו דיעו על התחננה. ושמואל אומר: אומדין כמה אדם רוצה ליתן על
שדה זו ליטע, ואמר רב פפי: לא פליגי, כאן – שדה העשויה ליטע, כאן – שדה
שאינה עשויה ליטע, והבא חשיב להאי שותף כיווד ברשות, והלכך שקיל בשדה שאינה
עשויה ליטע כשדה העשויה ליטע. ואי הוא אמר שמואל שותף אין לו חזקה – זה
אמאי

1 אבאי? שמריה בבבליה היא – מירושא: אם התחילו שניהם לומר יחד, כל אחד בשעה
 2 שהוא עומד בחירו – בחירו נמי משמר לו הלוק, ואף על פי שאינו עומד
 3 במלאכה בשעת אונס, כיון שיהיה עמו בחילולת שמירה – 'בעליו עומד קרין ביה, כדחייבי
 4 (בבא מציעא א, צו.) והה עשה עמו בשעת אשלא – אין צריך ליהוד עמו בשעת שבורה
 5 ותמה, והה עמו בשעת שבורה ומתה – צריך
 6 להודתו, דהו עומד אשלא, ואפילו לא התחילו
 7 שניהם לשמור יחד, מכל מקום האחרון פטור,
 8 שהראשון היה עמו במלאכה בשעה שדחתהו
 9 השני לשמור.
 10 דאמר ר' שמור לו דיום בו – וואם תאמר, אבחי
 11 שמריה בבבליה היא, דאמרין בריש
 12 'השואל' דבעלים במירדה, גבי שואל לא הפרה
 13 ובעלה עמה ויש לומר: שאני אהב, דבאמר
 14 משעבד עצמן ליכנס במלאכתם מיד, אבל הכא
 15 לא משתעבד עד למחר, ואם אומר: ומאי קא
 16 משמע לו שמואל דשרשע שמורי שבר זה לה?
 17 מתניתין היא 'דבשרת לא אומנמיס' –
 18 מציטא פ, ב. 'שמור לי ואשמור לך' – שמור
 19 שבר ויש לומר: לא הרתם – וזהו אמרנו כל
 20 שהם אינן שותפין, אבל הכא שותפין – כל
 21 אחד ואחד כששמרו חלק חבירו שמור גם כשביל
 22 עצמו. וכוון' דאסידוי רלוי הוא כו' – היה מצו
 23 לשנוי: כגון דאסידוי שמעון דשל אבותיו הוא
 24 היה וברו ליה דתי מר, ומאי סלקא דעתך דומשה? ואן לומר דמועיקרא סלקא דעתך
 25 ואת ליה סחדי דראובן גולה ממנו ומכרה ליה.
 26 כגון' דאת ליה סחדי דמר בר רב – תימה: לוי
 27 היה ליה למימר 'כרון', ומה מעיקרא נמי דיעין
 28 דאית ליה לשמעון חרדי דרדיה היא, כדחייבי ראוון שגול שדה משמעון, ואי ליה את
 29 לשמעון סחדי שגולה ראוון ממנו – אן הכי דיעין שגולה, ומכא מה הוא מעטרע? הויהה
 30 נמי, על כרחך אית ליה סחדי, ולא דאי הכי – מאיזה כח מעטרע? ודכי היה ליה לומר: כיון
 31 דאית ליה סחדי למר בר, ומאי סלקא דעתך דומשה? ואן לומר דמועיקרא סלקא דעתך
 32 דאיירי כגון דאית ליה ליהודה עדים דשל אבותיו היא, ולשמעון הגול אית ליה סחדי
 33 דבאלה שני חוקה, כגון סחדיה ונגה – דאם כן, מאי קאמר: בהאי וכתא דמפיק מלי מלו
 34 לפיקה מיהודה? אית בתאי וכתא דמצי לאפוקי מלו – לא מצי לאפוקי מיהודה, דבעדי
 35 גולה מעיקרא שגול ראוון ממנו – מצי מפיק לה מליז שבא מבח ראוון, ומפיק דעתך דמועיקרא
 36 מפיק לה, אלא בעדי חוקה וריאה לריבוי משמעון כן אברהם: דסלקא דעתך דמועיקרא
 37 יהודה בעי לאפוקי מלו, משום אית ליה סחדי דראובן כרבי לו, וללוי אן עדים, אבל
 38 שמעון להיעד ליה, דשל ליה איה, ומשום איה כפרין: וכן מנדסיה אית אריעא ליה איה,
 39 דכי מפיק לה מצינ: והוה מצי לשנוי דלא מסהדי בהאי ליבעא דלוי היא, אלא דאמר
 40 דראובן מברא ללוי, אלא דעריפא מינה משני, והשתא פריך שפיר, דבהאי וכתא דמפיק
 41 לה מליז מפיק מיהודה, דשניהם באן מבח ראוון, ואם יביא שמעון עדים דראובן גולה
 42 דהוה מצי לאפוקי מתריהו.

1 שמריה בבבליה היא – שכל אחד משמור קצת מן השותפות בביתו, וקיימא ליה בבבא
 2 מציעא דראובן, שדריי ראוון גבמי במלאכה. אבד
 3 רב נבב – כגון שהחזו בניןין כר: שמור לי
 4 והיום כל הישרה חלקי חלקך, ואשמור לך
 5 למחר, דכיון דלא שמור בידך כלל, אלא בזה
 6 אחר זה – ליכא שמריה בבבליה, הלכך נעשו
 7 שומרי שבר זה לזה להתחייב באונסין,
 8 ולאשמעין אן איהו דהיינו שמריה בשביר,
 9 וכששמר כל השדה חלק חבירו כגמל כרדי
 10 שישמרו לו חבירו למחר כגון כו, דסלקא דעתך
 11 אמרנא דשמור חכם הוא, ודלאו חלק חבירו היה
 12 צריך לשמור את שלו, ושמרה דתתקן, ואשמור לך
 13 הכל, ליהודי שומר שבר, קא משתא ליה, איה
 14 שייך לעיל, בתוספתא ב'הגול': האומר 'תנו
 15 מאני דתנו לבנסת', ו'תנו סרה דתנו לבנסת' –
 16 וזהו לבנסת דהרבל בתא, ואם סרה הרבל לבנסת –
 17 יתנו לעיניהם. האומר 'תנו לעניים' – יתנו
 18 לעניי אותה העיר, רבי אחא אומר: לעניי כל
 19 ישראל. הן אובל שולש אביו ועבר האובל משל
 20 רבו – קוצא נתון פרוסה לעניי וכו' לבני של
 21 אהבו ואינו חיפש משום גול, שכן נהגו בעלי
 22 בתים. עד כאן. מבר לו בית – אדם לחבירו.
 23 אין מעדי לו – מוכר ללוכה, להמנהיג ביה.
 24 שאם יבא להצטרע עם אחר ולהעדי שהוא שולש נוגע בעדות הוא, מפני שאחייטו –
 25 של בית עליו דומכר, שאם יטרפה מן הלוכה – חזור על דומכר, והלכך נזאח ליה
 26 למוכר שתעמוד ביה ללוכה, ואי יצטרך לפרעו כלום, וכן שמעון עליה השתא, מבר לו
 27 פרה – לקמייה מפרש ליה ואולי, שאין אחייטו – דלחוק עליה דומכר, אם יטולנה
 28 הדמנו מחמת המוכר שגולה, והיינו דקפריך: מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא? מאי שנא
 29 מטלטלי דאי חיי אחריות עליו, ממקרקעי? אם שתי מכירות הללו באחריות הוי –
 30 תריהו אחריותו עליו, ואי שלא באחריות, לא תריהו אן אחריותו עליו רישא
 31 בריאובן שולש שיה משמעון ומכרה ללוי, ויחא יורדה – כלומר, איש מעיקרא מעטרע
 32 על שדה זו שביד לוי, ואומר 'שלי היא', ומכא עדים אן שטר – שלא יכא שמעון דנגול
 33 הצטרע עמו בחילול, ועידי שתי השהיה אית לחיהודי, כון שידוע שתי עדות סלקא דרודת
 34 של יודה בתורתו, וכן שטר, מפני שרצה ששמעון שיהיה שדהו ביד לוי, וקמנה, ואחרי
 35 הכן הוכח ולמחר יביא שמעון ראייה שזו שדהו של ידה וראובן גולו ממנו, ויציאו מיד
 36 לוי וישלנו לעצמו, דרקעק אינה נגולה, ולא מצינ בה איש ושינוי רשות, והלכך נוגע
 37 בעדות הוא, ולא נזאח ליה שישלנו יהודה – והוה לא מצי שמעון לאפוקי מניה,
 38 דכרפיש דנגול, דגול לו ליהודה קשה לו, דחלוק אין מעדי לו שמעון דנגול ללוי
 39 עליה, והכי קאמר ברייתא: מבר לו בית מבר לו שדה, ראוון הגולן ללוי – אין מעדי לו
 40 שמעון הגולן ללוי ללוכה כגון דיהודה המערער, מפני שאחייטו וסופי של נגול עליו דלוקח ליהודיא דרקעק מידו, והלכך נוגע ליהודי וכו' בעדותו. לו ולקמן מפרש אמאי מוקי לה בגולל
 41 ובמר, היה שפיר מצי לאוקמה בגולן גופיה, ואתא יתרה דמועיקרא, ולא יכא שמעון הגולן להיעד ליהודי אלא מצינ גולל להיעד ביה משום איה מעטנא גופיה, דניחא ליה דהרדי ליה.
 42 הוא בשדה דלוי הוא ולאו יהודה, וכיון דהודה בפני בית דין דשל לוי הוא – הכי מצי מפיק לה מלו אחרין כן והלא הוהא בעל דין גמאא עדים נודי, ומנאנא שאני מריח
 43 כלום בעדותו – ואינו נוגע בעדותו לו כולה – ואמאי קתי דאין מעדי? ושמינ: דאמר ידענא דהווא אריעא לאו יהודה היא – דרסיל יתיה יהודה בגולותא, אן כמדכוש לשענתיה
 44 בשום ענין בעולם, כל שמועיקרא 'בפני חדרה' לו ומכילה ומתקנא שיהיה ביד לוי, ואף על גב דלא קאמר רלוי היא, ומקשינ: אבחי אבאי מרדי לו עליה – מה מופסד
 45 שמעון אם תהיה בחוקת יהודה? והא בההוא וכתא דקמפיק לה מליז היום, ולמחר דקמייתי עדים ששהה שלו היא, וגולה ראוון ממנו – הכי נמי לפיקה מיהודה בתהוה עדים
 46 עצמן, ומנאנא כיון מריח מבח שמעון ללוי מליז מלו ששהה משום הכי אינו מעדי – דקסבר שמעון לוי נוח לו, דיהודה אריעא אריעא הוא וקשה ממנו, ולא אוכל לרון עמו אם יכא
 47 בידו, ומנאנא בפסלתי ליה שאני עודה, דאיכא למימר שחשבוש של שמעון, ואן עלו להבשר אלא עד דפשיטין לו דהוה נוגע בעדות כלל, אבל הוה לן למימר אפכא,
 48 לוי דרשאון חו לוי, ויהודה חשני קשה דימנו, אבל לשון השהה הוא כן בביתו (קט, א.) ו'אי ביתי אימא' – להכי לא מצי שמעון לאפוקי מיהודה – כון דאית ליה סחדי
 49 לשמעון ששהה שלו, ואת ליה סחדי ליהודה שמכישין אלא ואומרים ששהיה של יהודה, ואומר רבנן כגון ספק דין קרקע: וכן קמיה אריעא – חוקים, שלא וציאוהו בית
 50 דין מיד מחזיק בה, כדאמר גבי פולוגא דרבה ורב יוסף (בבא בתרא ב, ב.) היכא דקיימא אריעא חוקים, ולפי שנתפסק לנו הדין, וכן (שם לו ב.) גבי זה אומר 'שלי אבותי',
 51 אמר רב נחמן: כל מלו, ויכוין דמן וקאוקמה ביד יהודה, שדרי מנה נפשו אן ללוי חלק בה – דאי יהודה מחוקק, ולא תנא עמד מיהו, ולא דמי לאמר יהודה, וכן גבי
 52 נכסי דבר שטיא (כתובות ב, א.) אמר נמי: אוקי תרי בחדי תרי, ואוקי אריעא בחוקה בר שטיא, והכא נמי, אי שטיא ליהודי יהודה – לא מצי שמעון לאפוקי מניה בתני
 53 סחדי דמפיק לה מליז, וכיון דמן וקאוקמה ביד יהודה, שדרי מנה נפשו אן ללוי חלק בה – דאי יהודה מחוקק, ולא תנא עמד מיהו, ולא דמי לאמר יהודה, ואפילו הכי
 54 בפרקי (ב, א.) הדי אריעא דהאבתינהו היא, אמר רב נחמן: דאן אסתקין ליה, ודקי על דהתם נמי איכא סחדי וכו' ויכא סחדי ליהודי, ומפיקה ליהודי, ואפילו הכי
 55 אחוקמה לאחד על פי עירוי, והדי סחדי מסלקין לו כשנכסביא עירום עליו – היינו טעמיה: משום דרבינא שרוביהו איהו יוד לין, שני בעלי ארבע שני חלק עירום – לא היה
 56 לבית דין להחזיק לאחד יותר מתבירו, אלא כל דאליים גבר, הלכך, הדי מסלקין ליה, והוה כבתחילה, וכל דאליים גבר, דשלא כיון הויהוהו לאחד מוקן בקרקע.

דוקא

1 עשה עבד אפותיקי ומכרו בו – אפילו אי סבר רבא רעבדי מברקעי דמי, נקט אפותיקי
2 לאשמועינן בין בשרט בין בעל פה. **שורו** אפותיקי ומכרו בו – זה הא דלא חשיב
3 מכר בחדי הקדש דמפקיע מידי עשבור – משום דהקדש מפיקע אפילו אקני ליה מטלטלין
4 אנב מרקעי, מה שאין כן במכר. **והוא** תרבה ולא באסמכתא – מספקא לן אי במטלטלי
5 אנב מרקעי דוקא, או אפילו במרקעי לחודיה.
6 **בגו**ן שלקח אפילו לאו ליה מינא למפקדי: 1
7 או הכי, אפילו בית ושהד נמי אלא מגופה פריך. 2
8 **דלא** היה לה ארעא מעולם – במקאן השתוב 3
9 לאומרים דמה שנתנו לכתוב בדרישאות ונתתו לו 4
10 ארבע אמות בחצרו? אף על גב דלית ליה קרקע, 5
11 משום דאין קל אדם שאין לו ארבע אמות בארץ 6
12 ישראל; דרקיע אינה נגולת. אי נמי, דאין קל אדם 7
13 שאין לו ארבע אמות לקברו. דהבא משמע 8
14 דאפשר שאין לו קרקע. וכן משמע בפרק שליש 9
15 דקדושין (ס. ב.) דרי' את מקדשתא לו על מנת 10
16 שיש לו קרקע – משמע דאפשר שאין לו. והדק 11
17 להעמיד כגון, שאין לו חלק בארץ. ועוד: דאם כן 12
18 לא יעשה אדם שני שטרי הקנאה, שהראשון קנה 13
19 ארבע אמות ונראה לרבינו מה, הדיני טעמא: 14
20 כיון שנתנה שיש לו קרקע, ודוב ודאי לו. שדרי' על 15
21 ידי קרקע מקנה לחבירו, אפילו יש כמה עדים 16
22 שמתבישים אותו – הדי דהבא בעל דין כמאה 17
23 עדים, ולא הישגין למיחוי כשיקרא. כדאשכחא 18
24 (בבא בתרא קמט, א.) גבי איסור גזירה, דבפ 19
25 אדריאא מבי איסור, ואף על גב שהיה איסור 20
26 מרקעי, הקשה מרזח הרב רבי חזקיהו. דככל מקום 21
27 נידוש הוא ולא דלמא אפילו לו מטלטלין אנב קרקע, 22
28 הודיה שיש לו מרקעי אף על פי שלא היה לו 23
29 מעולם ונראה דכולי האי לא הישגין שמא 30
31 שיקרו לחודיה. ונראה לא, דבמנן הוא שרגילים 32
33 לכתוב 'והקניתי' לו ארבע אמות בחצרו' – אם 34
35 כן מילתא דשכיחא היא. ואם כן, מכר לו פרה 36
37 ותלית – אין מעיד לו עליה, אף על גב דאביא 38
39 עדים דלית היה לה ארעא מעולם. 39

1 **בסתמא**, דלא משתעבדא ליה, מאי מעמא? מפלטלי 1
2 גינהו, ומפלטלי לבעל חוב לא משתעבדי, ואף על 2
3 גב דכתב ליה "מגלמיא דעל פתחיה", הגי מילי 3
4 דאיתנהו בעיניהו, אבל ליתנהו בעיניהו – לא; אלא 4
5 אפילו עשאו אפותיקי נמי לא, מאי מעמא? כדרבא, 5
6 דאמר רבא: עשה עבדו אפותיקי ומכרו – בעל 6
7 חוב גובה ממנו, שודו והמורו אפותיקי ומכרו – אין 7
8 בעל חוב גובה הימנו, מאי מעמא? האי את ליה 8
9 קלא, והא לית ליה קלא. – וליחוש דלמא אקני ליה 9
10 מטלטלי אנב מרקעי. דאמר רבא: אי אקני ליה 10
11 מטלטלי אנב מרקעי – קני מרקעי קני מטלטלי. 11
12 ואמר רב חסדא: והוא דכתב ליה "דלא פאסמכתא 12
13 דלא כמפוסא דשמי" – הכא במאי עסקינן – בגון 13
14 שלקח ומכר לאתרי. – וליחוש דלמא "דאקני" הוא 14
15 שמתע מינה: "דאקני", קנה ומכר, קנה והוריש – 15
16 לא משתעבד? – לא צריכא, דקאמר עדים: ידעין 16
17 ביה בהאי דלא הוה ליה ארעא מעולם. – והאמר רב 17
18 אף על גב דאמר רבנן: המוכר שדה לחבירו 18
19 שלא באחריות ובא בעל חוב ומרפה – אינו חוזר 19
20 עליו, נמצאת שאינה שלו – חוזר עליו – והאמר רבא 20
21 עסקינן – במכירה בה שהיה בה חמורו. והאמר רבא 21
22 אמר: אפילו נמצאת שאינה שלו – אינו חוזר עליו, 22
23 דאמר ליה: לכהי וזניי לך שלא באחריות. וגאפא, 23
24 אמר רבין בר שמואל במשימה דשמואל: המוכר שדה 24

1 כתבאט – שלא יחיד לו פרה ותלית בפרושו, ולא משתעבדא ליה לבעל חוב דך פרה 1
2 ותלית. לא משתעבדי – דלית להו קלא, ולא ידורו לקוחות. ואין המלה לישא – אין לך 2
3 אדם שלוקח עוד מטלטלין מחבירו, דלמא טרפי להו מיניה. **אלא אפילו עשאו אפותיקי** 3
4 – לךך פרה ותלית, שיחזן לו לגבות חובו משם, אם לא יפרענו עד זמן פלוני. **אפותיקי** 4
5 – יפה חובו קאי, עשה – לזה עבדו אפותיקי 5
6 לבעל חובו, ומכרו אפילו לאו ליה מינא למפקדי. **אית ליה קלא** – אפסידו לקוחות אנפשיהו. 6
7 והא לית ליה קלא – פרה ותלית, ולא ידע 7
8 הלקוחות להודו, והלכך מעיד לו עליה – דאין 8
9 מעמידה בפני בעל חובו. ומסקינן: ואחרי כפרה 9
10 ותלית אמאי מעידו ונחשו דלמא אקני ליה האי 10
11 מכרו מטלטלי אנב מרקעי לבעל חובו, 11
12 להשתעבד לו לגבות חובו מאן לא יפרענו 12
13 בזמנו, וחזר ומכרו. ומעי כדני ללוקח שהן שלו 13
14 – נוגע בערות הוא. מפני שמעמידה בפני בעל 14
15 חובו והכי אשכחא דכהאי גונא משתעבד 15
16 מטלטלי לבעל חובו. דאמר רבא ב'ו, וגבי 16
17 מטלטלי מן הלקוחות, דנכסים שאין להם 17
18 אחריות כגון מטלטלי, נקנין עני במיחש שיש 18
19 להו אחריות לענין מנתה כפיכ בספר ובחוקה 19
20 והוא הדין לענין שעבדו, דמינו החייל שעבד 20
21 אמרקעי – חייל נמי אמטלטלי, אבל אקני ליה 21
22 מטלטלי גרידי בסודר, להשתעבד לו, לכשיגיע 22
23 אוננו אם לא יפרענו יגבה מהם – לא קני, 23
24 ואפילו בלשון מנתה. דכל "דאי" – לא קני, 24
25 דאסמכתא היא, ואסמכתא כגויא, ברק 25
26 "אידוהי נשי" (בבא מציעא סו, ב.) **ואמר רב** 26
27 **הפדא** והוא דכתב ליה – בספר השעבד, 27
28 דלמגרי משעבד להו למטלטלי בחדי מרקעי. 28
29 **דלא באסמכתא בו** – דכיון דאין לו מכירה 29
30 גמורה, ולא מיתנה ולא משכנו, אלא שעבד 30
31 בעלמא, דמיני לאסמכתא, דקאמר ליה: אם לא 31
32 אפער לך לזמן פלוני שנתה דכאן – ולכך כרך 32
33 לכתבו בו לאלומי שנתה – דלא באסמכתא, 33
34 דאסמכתא לא קניא. **מופשי דשמי** – היא שטר 34
35 העשוי להתקני מננו שטרות, ולא נכתב לגבות 35
36 בו, ואין בו ממש. **הבא במאי עסקינן** – דמיני 36
37 מעיד – בגון שקנה דך פרה ותלית ומיני מברה 37
38 בפנינו, דהוא לא ליה בתימיה ולא שעבדו למלוה. ויחוש דלמא דאיני אמר ליה – כולומר, אבתי איבא למיחוש דאקני ליה לךך פרה ותלית למלוה אנב מרקעי, והיכי דמי? כיון 39
39 דמקמי הכי, שיהיה, תביל למלוה בשרט משעבדאן לך אנב מרקעי כל נכסי דקניא דרעדי אנא למקני, ובשלוקח הפרה והתלית אחריי כן – נשתעבדו לו מיד, ואבתי, אמאי מעידי? 40
40 אלא מדלא חשיב להכי איבא למיחוש דמי כמתבן כן "דאקני" – האומר לחבירו "נכסי שאני עתיד לקנות אני מוכר לך או משעבד לך" – ואחר כן קנה ומכר לאחוריים, אם כתב 41
41 לו "דאקני" והוא עתה אחריי כן ומת הורשע לבניו – לא משתעבד להאי שכתב לו, דאין אדם מקנה לחבירו דבר שלא בא לידו אף על פי שעתיד לבא, וביעאי הוא לקמן בפרק 42
42 'מי שנתן' ולא אפישטא, ומשמע מהכא דלא משתעבד. לא צריכא – הא דקאמר מעיד, ולא הישגין דלמא אקני ליה מטלטלי אנב מרקעי – כגון דקאמר עדים ידעא 43
43 ביה בו, והלכך לא אקני ליה מטלטלי אנב מרקעי, שדרי לא היו לו מרקעי. והלכך מעיד, דכיון שמכר לו את פרה ותלית בלא אחריות, וגם אין מעמידה בפני בעל חובו – 44
44 לא נוגע בערות הוא כלל, והשתא מוטבא אפילו גבלא לקח ומכר לאתרי. ולא דלא אסמכתא ליה חזקתה דהכי לעיל, דלא סחם הגמרא 45
45 תריך בן, ושישה וז' נהגת ברוב המקומות. ופרש רבינו תנאל: ידעתי בן רבאי דלא היה ליה ארעא מעולם צריכי לאסודרי הכי: זה האיש לא נתפרש מעמד ועוד היום, 46
46 ובר לו מנא שקבא, וכי לא קנה קרקע מעולם לא במתנה ולא בקניה. כגון את דגרסינן ב'האשה רבה' ביבמות (פח, א.) נשאת ואחר כך בא בעלה – נתאז מזה ממה. אמר 47
47 רבי: לא שנו אלא ענשאת בו ומסקינן בה: לא צריכא דאתו תרי ואומרי: אן הוין בהדיה מכי נפך ועד השתא, ואותן לא ידעיתן ליה בו. **נמצאת שאינה שלו** – שהעיד 48
48 עדים שגולה המוכר ומכרה לו, ובא בעל השדה אפילו גבלא לקח ומכר לאתרי. ולא הויה מכירה כלל. דבשלמא היבא דטרפה בעל חוב – היא מכירה, דעביד 49
49 אינש דובין ארעא ליומיה בשביל פירות הים אחר, כדאמרנן בבבא מציעא (יד, א.) ופירות שאכל שלו הן, כדאמר שמואל בפרק 'שנים אוהוין בטלית' (שם טו, א.) בעל. 50
50 חוב גובה את השתב, שחב – אין, פרי – לא, אבל לוקח מקולן אמר (יד, ב.) המוכר שדה לחבירו ונמצאת שאינה שלו – אמר שמואל: מעות שלו, שחב אין לו 51
51 ללוקח, אלא הדרא ארעא ודרי פרי וכל השתב והלכך בין דלא מרזח מידי – לאו מכר הוא כלל. והבא נמי פרה ותלית, אמאי מעידי הוא אינא מעמיד דנוגע 52
52 בערות הוא. ונראה ליה למוכר דחיקו ביד לוקח, דאי מפיק ליה מיניה מערערי, בעדים שמעידין שהיא של מערערי – הרי נמצא שאינה שלו של מוכר, אלא גולה מהאי 53
53 מערערי ומכרה ליה. החוזר לוקח עליו דמוכר, ואף על גב דשלא באחריות כמי ופשיני: כפכרי בה – הלווקח, ומודה בפני עדים שפרדה זו בת פרוש של מוכר היא, ולא 54
54 גולה מעולם, וכן תלית נארג בביתו. והדרא ככל דין כמאה עדים דמי. ואיך מערערי בעי לאפקה מיניה עדים שקיימי, ואם טועי בה בתקת מערערי לכתמה המוכר, 55
55 הדשתא לא הדר לוקח עליו דמוכר, וכיון בערה דשלו היתה, והלכך מעיד לו מוכר לפסול עידי של מערערי, ולאו נוגע בערות הוא. והא דבמא חמור ולא בת פרוש – 56
56 משום דלמקן אמרינן הכי. **ורב זביד אמר** – אף על גב דאינו מכיר בה שהיא בת חמורו – מעיד לו עליה, דאפילו דאי גולה – אין חוזר עליו, דאמר ליה לכהי וזניי 57
57 לך בו. 58

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישי דף מה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)"
 רל"ו תוספות

1 א דאית ליה – לומר, ארעא אחריית ב חרין, שיוכל בעל חוב לגבות ממנה – עליה
 2 הדיית ליה – דאין פורענים מנכסים ושומרים במקום שיש נכסים בני חרין ואפילו הן
 3 זבורית, ואמאי אינו מעידה הדין ארעא מעמידיה בפני בעל חוב. ואין לו לומר לבד ורוח ולא
 4 הפסד אם תעמוד ביד הלוקח, ואינו נוגע בערותו זו מאי נפקא ליה מינה – אם תשאר ביד
 5 הלוקח את אפולו אי מפיק ליה מערע – לא
 6 מינז ביה בעל חוב מיניה ומזכר מיד, דהא ליה
 7 ליה לא ניהא ליה – ללזה התיפוק ארעא מיד
 8 לוקח, ולא ימצא בעל חוב בעל מנהל לגבות, וקם ליה
 9 לזה ביהא ליה רשע ולא ישלם. והלכך נוגע
 10 בערותו אפולו סוף – מה הנאה ש לו
 11 בערות זו ומדוק ליה ביד לוקח, והדין בעל חוב
 12 ונבי ליה מיניה: לגבי לוקח נמי היה ליה לזה
 13 רשע, שהדי הפסיד, ולא היה נוגע בערות זו
 14 ומשני – דאמר ליה להכי ובני לך שלא
 15 באחיות – להפסד מכל אחיות שבעולם.
 16 והלכך אינו מעיד – שרעה להעמידה בפני
 17 בעל חוב, ולגביה הוא רודה ליה 'לזה רשע'
 18 אי לא פרע ליה. מכריו בהו – הדיש לרבים,
 19 בשליקן ליה – שחלקי מנבבל לארץ ישראל,
 20 ונתתיה לתתא – ומעין ישראל לבבל, כוללם
 21 תדע דין זה: האי בר ישראל כו. הירא = חמור.
 22 ואניס ליה – מיניה לוקח, ודקטעני גיני חמור זה
 23 נעב ממני, ואני שמכרתי לך גולו ממני. ואלא
 24 עדים מנכוס והימנו. וכדמפרש הלוקח, ללא אביס
 25 ליה לאוכפא אלא החמור לבדו, דמוכח מילתא
 26 הדידיה הוא דקא שקיל, ולא דידה לא בעי
 27 ליה להושקל. והלכך רנא הוא דרפצי ליה –
 28 כמו 'הפרעה את דוד ועבדו מורכב רעה' (תהלים
 29 קמו), וביא עדים ודון עם הגו, אזלי תצינאו
 30 מידו, דגויים צייתי דינא הם. ודוקא גוי, אבל
 31 קאניס ליה ישראל – לא מפצי ליה, אלא
 32 ותבעו בדין, דאין כח לישראל לגזול חמור
 33 ממכריו בדין עדים ובלא ראייה, ולא אמרן –
 34 דרצין מוכר לפצות לוקח – לא שאין מכיר

35 בהלכה שהיה בת המורש של מוכר, אלא הבר בה בו' –
 36 לא מבעי ליה לפצותו. לכן דבר יודע הוא שנולדה בביתו של מוכר, וחסם גוי גאם הוא
 37 – וסתברא דשלא ברין אנסו רהי, ולא אמרן – דמפצי ליה חיבא אלא מכר בה, אלא
 38 דלא אנס את החמור את האוכפא, דבין דליבא תא אובק – דקתני: האומנן הוראסיס, כל חזא חזא
 39 והלכך נקט חמור. אבל פרד תולית – דכתיב למומר האי דילוק דאובק. לא – מפצי ליה,
 40 דחסם גוי גאם הוא. אפילו ליבא כל גוי – אינו מכיר בה שהיה בת החמור, ולא אנס
 41 לאוכפא – אפילו הכי לא מפצי ליה. דחסם גוי גאם הוא. והכי קיימא לן, משום דאמרמי
 42 בתראה הוא, אמרן אין לו חזקה – מבתנינן ריהא. דקתני: האומנן הוראסיס, כל חזא חזא
 43 בשלל מפרש ליה ואלא אבד אלא שנו – דאין לו חזקה לטעון 'לקוח הוא בדי', וצריך
 44 לבעל האומן לדעת הבית את גביו או את כליו. ואי שפסד לו – בעל הבית לאומן
 45 טליתו בפני עדים חלקת, והלכך, אפילו אף גוי גאם רואים עבשיו הטלית בת האומן, ובעל
 46 הבית תובע טליתו – אין האומן יכול לטעון 'החזרתיו לך'. דסבירא ליה לרבה המפקד
 47 אצל חבריו בעדים – שריך להחיות לו בעדים, כדמפרש לקמיה, והיה לו להחיותו בעדים.
 48 וכל שכן שאנו רואים אותו בבית האומן, שאין יכול לטעון 'לקוח הוא בדי' – שהדי
 49 מעידים עדים שבתורת פקדון בא ליה, שהדין בפניהם מטר לו. ומזהו אין טעין 'החזרתיו לך'
 50 למאן דאמר המלה את חבריו בעדים צריך לפרועה בעדים, אי טעין ואמר 'פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים' – נאמן, ומיהו, כל זמן ולא טעין אלא 'החזרתיו לך'
 51 שלא בעדים – אין נאמן, אלא דלא אמרתיך מתוך שיכול לומר 'פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים', כן אמר נמי 'החזרתיו ביני ובינך' – נאמן, כן ראי נונא לא אמרתיך
 52 מינו, דבין דלא פרע בפני עדים – לא היה יכול לטעון 'פרעתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים', ומילתא דרעבא לא יאנוגילי אלא משקי אבן – נמי, עשה הוא היסו ולמחר
 53 כי חרדי עדים מנדיית הים ואיסורו לא היה רבול מעולם. אבל בסר לו שלא קעריס – לא א מבעיא חיבא דאין אלא ארואא חטילת ביה, דמתוך שיכול לומר 'אני עשה הוא בדי היסו ולמחר
 54 החזרתיו לך', נאמן, דהא אין צריך עבשיו להחיותו לו בעדים. אי נמי יכול לומר 'לא היה דברים מעולם, שלא מסרה לי', והיה נאמן בשבועת היסה. כי אמר לו נמי 'ישנו בדי לקוח
 55 הוא, שמכרתי לך' – דיש לו חזקה, תאמן על ידי האי נמי. אלא אפילו אם ראו עבשיו עדים חטילת ביה האומן, או שתפסו בו בפניו, מתוך שיכול לומר 'לא היה דברים מעולם, שלא
 56 מסרת לי, אבל אלא מסר לי, שמכרתו לו, והוא מכרה לי', לא יכפר לפני נמי. 'אתה מסרת לי ומכרת לי' – נאמן בהאי מינו. דסבירא ליה לרבה השתא חיבא דהיאכ אלא מסר לו בעדים,
 57 לא שגא ראה חטילת ביה עבדו, כלשהי, לא שגא לא ראה – יש חזקה. ולא מרמי ליה לדין של דברים העשויין להשגאל ולהשכיב, ואמר אידך 'לקוחין קן בדי', דאינו נאמן הואיל ויש
 58 למערע עדים שהיה שלו, ואף על גב דליבא עדי מסירת אשאלה או שכירות. משום דשאלה ושכירות – לכל שבני אדם ששאלו ומשכיר, אבל בהא – מינז אמר אונק, אין גריל
 59 והכא בגדין אצלי, והכי מוכח לקמיה, דלרבה ליה שגא ראה לא שגא לא ראה – יש לו לאומן חזקה היכא דליבא מסרה בעדים. אמר ליה אביי – לרבה: אמאי לא משרתי שום חילוק
 60 היכא דמסר לו בעדים בין ראה קעשיה חטילת ביה בעדים, ללא ראה: אפילו בפניו בעדים נמי, היכא דלא ראה – יש לו חזקה, מתוך שיכול לומר לו 'החזרתיו לך'. ודסבירא ליה לאבי:

1 א דאית ליה ארעא אחריית עליה הדי – הוה מצי לשנויי: נאמן שפועל אפתיק, דאו
 2 לא הדי ארעא אחריית דאת ליה, ואם תפול ביה דמערע – ישפיע לא אחרת, ומיזם
 3 הכי ודאי מעיד עליה, ונוגע בערות הוא. מאי נפקא מינה – דמינה דנפקא מינה שפועל
 4 אם יתעשר ושגא בשביל כן אין לפסולו לעדות, כיון דהשתא לא מרורח מדי.
 5 דיינא הוא דמפצי ליה – תימה דרבינו שמשון
 6 איתרבי: הלימות ליה: איתוי ראה
 7 דבין טרפה, ואשלם לך. דאפילו לגבי ישראל,
 8 מעז למסור הכי, כל שכן לגבי גוי וש לומר:
 9 דמיירי נאמן שברני גויים דן עמו, ובדיניהם הוהא
 10 דגוי, הלכך חיבי לפצות.

1 אבל מסר לו שלא בעדים מתוך שיכול לומר
 2 בו – לפרש: מתוך שיהיה יכול לומר
 3 "אין בדי כלל", דהא אבא רביה מר, כדמוכח
 4 אתקפתא דאביי דראה עבדו, אלא הכי פירשה:
 5 מתוך שיכול לומר: לא היו דברים מעולם שבא
 6 לידו בתורת אומנת, ולא בתורת מכר. אי נמי:
 7 אתה מכרתו לאחור ואחר מכרו לי, כדפרשי
 8 הקונטרס, ואם התמוה: מאי איריא אומן דאין לו
 9 חזקה היכא דמסר לו בעדים אפילו אחר נמי, כיון
 10 שיש עדים שגא ליה בתורת פקדון, ואפילו לא
 11 ראה, למאי דמסיק שצריך להחיותו לו בעדים
 12 ולקמן פרך ליה. אבל מכל מקום קשה, דמאי
 13 סלקא דעתיה דרבה: ויש לומר: נעם שמסר לו
 14 בעדים סתם, ולא אי פרשי בפניהם אם בתורת מכר
 15 אם בתורת פקדון, ולכזי דוקא אומן אין לו חזקה,
 16 דשמתנא ליה עשר מסר לו, כיון דלא פירש. אבל
 17 אחר, מודלא פירש שהוא פקדון – שמתנא מכר
 18 או מתנה הוא. ורב נחמן בר יצחק דפריך בסוף
 19 הסוגיא: אומן הוא דאין לו חזקה, האי אחר יש לו
 20 חזקה – לא מסתבר ליה לרב נחמן לאוקומה
 21 בראיה בלא זייעה, ולא שכיח בספרך לילעל
 22 מיניה: אי דאיכא עדים – ליחוו עדים מאי
 23 קאמרי, דלא שכיח שישמור בפניהם ולא דיעי
 24 הקיצעה, והכא נמי רב נחמן בר יצחק לא פריך
 25 אלא מכח סברא זו, והכי פריך. אי דאיכא עדים – אחר אמאי יש לו חזקה והא על כרחך
 26 ידעי עדים בתורת פקדון: אתא ליה, דלא מסתבר לאוקומה דברב לדי דעי, דלא שכיח
 27 כלל. הקשה בקונטרס: אמאי יש חזקה לאומן? מי שגא מרובים העשויין להשגאל
 28 ולהשכיב וצריך דבריהם העשויין להשגאל ולהשכיב – שריך בני דאם, אבל לא בעי
 29 למסור אומן: איך רגיל אצלי לתקן. ורבינו יצחק אומר: דאפילו רגיל לתקן אצלו יש לחלק,
 30 דבריהם העשויין להשגאל ולהשכיב – שריך בין לגבי אדם שמכיר שהוא נאמן בין מכיר
 31 שאינו נאמן, ואין יכול כל שעה להעמיד עדים שברעה להשגאל ולהשכיב, ולא להשיא
 32 עצמו שגא ויש שבתינו. אבל לאומן, אם עריך הוא לתקן – יכול ליתן לאומן שמכיר שהוא
 33 נאמן, או להביא עדים – לכן יש לו חזקה שלא בעדים.

1 א דאית אפילו בעדים נמי מתוך שיכול לומר החזרתיו לך בו – פירוש: שבעמא לדידי דלא
 2 מפליגינן בו, יש עדים לאן ערים. אבל בראה הוא ומפליגינן, היכא דראה – אפילו
 3 היכא דליבא עדים לא מתימן, כדאמר אביי בסמוך, היכא דלא ראה – אף על גב דאיכא
 4 עדים מתימן בנינו דמצי אמר 'החזרתיו לך', אלא לידך, היכא דאיכא
 5 עדים

1 א דאית ליה ארעא אחריית – עליה דידה הדי, ו
 2 א דית ליה ארעא אחריית – מאי נפקא ליה
 3 מבינה? – לעולם דית ליה ארעא אחריית, דאמר:
 4 לא ניהא דיתיהו 'לזה רשע ולא ישלם'. – סוף
 5 סוף לגבי אידך נמי 'לזה רשע ולא ישלם' הוא –
 6 דאמר: להכי ובני לך שלא באחיות. מכריו רבא,
 7 ואיתומא רב פפא: דסקלון לעילא ודחתין לתתא;
 8 האי בר ישראל דובין ליה חמרא לישאל חבריה,
 9 וקא אתי גוי ואניס ליה מיניה – דינא הוא דמפצי
 10 ליה מיניה, ולא אמרן אלא שאינו מכיר בה שהיא
 11 בת חמור, ואבל מכיר בה שהיא בת חמורו – לא.
 12 ולא אמרן אלא דלא אניס ליה לדידיה ולאפפא,
 13 אבל אניס ליה לדידיה ולאפפא – לא. אמרבי אמי:
 14 אפילו ליבא כל גוי – לא, מאי טעמיה? מידע דע
 15 דסתם גוי גאם הוא, שגאמר: 'אשר פיהם דבר שאו
 16 וימינם וימן שקר'. 'אומן אין לו חזקה' וכו'. אמר
 17 רבה: לא שגא אלא שגאמר לו בעדים, אבל מסר לו
 18 שלא בעדים, מתוך שיכול לומר לו 'לא היו דברים
 19 מעולם', כי אמר ליה נמי 'לקוחה היא בדי' –
 20 מתימן. אמר ליה אביי: אי הכי, אפילו בעדים נמי,
 21 מתוך שיכול לומר לו 'החזרתיו לך', כי אמר ליה
 22 'לקוחה היא בדי' מתימן אמר ליה רבה: מי סבירא
 23 המפקד

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שליש דף מה עמוד ב – מותן מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

עדים, אפילו לא ראה – דלא מהדומנא, אמאי אינו נאמן במי דלא ידע? והחזרות לך? ומיהו, קשה: לטעון 'אי הכי אפילו בעדים נמי' אלא משמע: אי הכי ודלא בעדים נאמן במינו, בעדים נמי הך ל' למימר מינו. בשלמא לרדי דלית לי מינו שלא בעדים – המעשה ילית לי מינו. אלא לרדי קשה. ורבינו תם דחק לפרש, ואי נראה ככל

לרבינו יצחק, המפקד אצל חבירו בעדים – אצל חבירו בעדים – עריך להחזיר לו בעדים – ואם תאמר: אביו להדימה במינו, ידעו בעי אמר נאנסו, כדאמרין ב' בסוף דמכור את הבית' כבש בתרא ע"א, א' גבי מפקד אצל חבירו בשבט, ואפילו נאנס דפליג התם – היינו משום דישטרך בידו מאי בעי? ותריך בלא שבעה – ודריא הוה מינא לבי למיפך ליה? אי רבי – בעדים נמי בהדיה במינו דע? בעי אמר נאנסו, אלא דלא חסיק ארעיה? ותובנה כמרייתא, ואחרי ליה דבראה אשיר מתניתין, ותו ליתא למפך מדיד אנאנסו. ויהי מפשיש: הוה דאקאמר ביה דרדי' חזקתו ליה? בעדים – היינו אם רעה להיות פטור משבעה, אלא בשבעה – נאמן במינו דנאנסו, ואין מחזיר לו בעדים, והכי פירושו לעיל: לא בעי דאמן אין לו חזקה בלא שבעה – אלא שנסר לו בעדים אלא מסר לו שלא בעדים – נאמן בלא שבעה. במינו דאי בעי אמר לא ידע רבינו מעולם. ומידי קודם שתקנה פסוקי הדין, ולכן כי אמר לך: הוה דברים מעולם' – אין עריך שבעה, אי נמי לאחר שנתקנה, ולעילאנן רבעי בשבעה דריא דמונא, אלא חשיב כדרא דדמונא. דאמר 'לא בא לרדי חזקתו אומנת' וכן מצינו שנתביב בו מעולם, ולא חשיב לרדי דמונא אלא: 'מנה' לא בידך' ואמר לו 'דך', לרדי דמונא לך' ו'תתנו' לו ואמר לו 'נתתה לך', שמוחה שנתביב, ועל פירוש זה קשה לרבינו חיים. רמאי פריך לקמן מראה עבודי ביד אמנאי? אי דאיכא עדים – למח' ליה, ליהי עדים ולשוקול? אי מהני ראה דאפילו בשבעה לא ראה נאמן, דאין לו מינו. דבלא ראה מהמין הוא בשבעה במינו דנאנסו. ורבייטא משמע דלא אמר כליה? דאפילו שבעה אינו נאמן ודלא לו לרדי? דהבא לא חשיב מינו. דשמעא טעמא דאמר דרדי' לחזירי בעדים – משום דכין ולא זמניה בשבעה, כדאמר בשבעות (מ"א ב). והויא כאלו אמר ליה בחיאיא 'אלא לחזירי לו בלא בעדים' – והלכך לא מהמין במינו. דאידי דאפסיד אנפשיה. אבל התם ב' דהמכור סבא דאין עריך לחזירי לו בעדים, ולא חשיב כאלו אמר 'אי לחזירי בעדים, ולכן נאמן במינו, אלא בן ראה, דאפילו נאנס דריא ליה עריך לחזירי לו בעדים, כי איכא מינו – מהמין, דאי לא וכו' – תקשי: מאי פריך ליה אבי מהדיא דריאה עבודי ביד אמנאי, דסביר עריך לחזירי לו בעדים? אי כהיב אתא בשבעה דריא ליה גזלחה את בעדיה עדים עריך לחזירי לו בעדים, הסבר כהיב כותיה אלא משום דאפילו הוה אתא ונאן שבעות מודה בפיקון, דאיכא מינו דנאנסו, דאין עריך לחזירי לו בעדים. לכך נראה פירושו רבנו תם.

תנתה – דאין נשבע ונטול – ולא תאמר: הוה אמר בפרך 'אמנת' "במשעני קיב, ב' אונן אמנאי: עדים קשית עלי, ולהלכה אמר לך קצצתי לך אלא תאמר" – והמציא מחזירו עליו הריאה, דקציעה מידע ידיע ונפרך בשבעות (מ"א ב) פריך ליה. ומשני דרך דבא – כרבי יוחנן, דקציעה מיני לא כרבי, ושורו הוה פנועילי. ואם תאמר: אם כן לאו זמנו נמי, אמאי אמר המוציא מחזירו עליו הריאה הוה לך למימר נשבע ונטול. דנאי טעמא אמרתינן בלארז ומנא דאין נשבע ונטול – כדמרש בריש 'כל השבענין', דחזקה דאין שכיר משהה שברו, ואין בעל הבית עובר בלא תלין. והבא, הרי שהה שכיר, ובעל הבית עובר, מודה שקינן לו אתה ותריח עיניו לו וליכא נשבע ומידי כגון דאמר: לך קצצתי לך אלא תאמר פרוטני לך – דאם כן בזמנא נאמן נשבע ונטול – הוה כרבי יוחנן מוקמי ליה, ואידו בעי הודאה במקעת. ואין לחרץ נמי כגון שאומר אתה אתה קצצתי לך בשותותי הושתית, ועל כרבי בבל תלין – דמכס חזקתו חזקתו שאין שכיר משהה שברו כליה, דרשי אשה. אתה. דחזקת לומר דנאי תריחן דריאה שיהיה. ומאי דלא חזקין אלא שיהא לא שיהא. דאיכא עדים לחיחי עדים מאי קאמר? – ודריא ידעו הקציעה, דרגילות הוה. תימה לרבינו יצחק: דעדיפא מינה הוה ליה למיפך? דאי איכא עדים ראה, דרביה? ודאי לא חסיק ארעיה? לאקומוה בלא ראה, אם כן אמאי מתיבן, אמאי דלא שותולית בידו והכי הוה ליה חזקתו ליה? בשלמא לאקומוה ליה בכוליה עדים, דמוחין

המפקד אצל חבירו בעדים אין עריך לחזירי לו בעדים, כי אמר ליה נמי 'לקוח הוא בידו' – מהמין. ולא משבעת מחזיקין דקשני? אומן אין לו חזקה אלא היבא דריאה. לא שנו מסר בעדים לא שנו לא מסר, דלמסרה לא חישי אביי. דעכשיו אינו יכול לטעון 'החזרות' לך? – דהא קא חזינו ליה בידו, וגם אינו יכול לטעון 'לא מסרתי לך' – ודמי דברבים דהשוחן להשאלא ולהשכיר ואמר 'לקוחה היא בידו', דאינו נאמן אף על גב דליבא עדי מסירה. וכבתיא נזנא לחדו הוא דסבירא ליה לאבי דאומן אין לו חזקה. והכי הוה מסקא דשמעון באביי. ראה עבודי ביד אומן – שמלמדו אומנת. הך ראה בעדים היא, שאינו יכול לטעון 'לא ראת'. ובגון שהחזיקו של שבט שנים, דאי פפוח משלש שנים – למח' לי דנקט אומן, דשמעון אבל בארם אחרי הוה חזקה חזקה? דאומן ריש לקיש (בבא בתרא לו א' ה) הגדרות אין לך חזקה, ואוקמינן: אין לך חזקה לאלתר, אבל שי תלך חזקה לאתר שלש שנים. ו'הייתו ב' כסוב – ואפילו שעה אחת. לא אמר בלום – דאומן אין לו חזקה. כפי אשירת – ולפניו, למכור וליתנו לו במתנה. דבריו – שו' גולן נוסחא: אומן קיב, דכי קא טלקא דעתיה השתא, דהיינו דקפריך: מאי שניא רשא כו'. אמר רבא כו' – ברישא פשרה לך, והדר מפרש תיובתא. בינאנא – השלית מתחת ידי אתה, פשרה לשוקל מן האומן. וקאמר ליה אתר לבעל הבית החובש ואמר לו מה טוב אעליך? והלא מסחיתו לאונן לתקנו והוא משיב מן האומן קצותיו. ובדרי הוא כמורו ל' שבפניו אמרנו לו למכור – וכו' וראה כמי שטען 'מנמן לקותי'. דמינו דאי אמר ליה אלא חיזוק לבעל הבית 'מנמן ונבחר' ומחזיק הוא, דאי לא אומן ידעו, כי אמר בני ידעו? אינו דוביעתה נידלה לאומן, חבנה אומן נידלה' – מהמין. דהיינו דאומן לעיל, דאי אמר ליה 'דובנה מיקן קמאי דרדי' – מהמין. אי דאיכא עדים – שמשר לו, למח' לו, ראה אתה אתה ראה דאמרת: לא שנו אלא שמשר לו בעדים, לא שנו אלא לא שנו לא בעדים. אמר רבא דאין אנט

מהמין, משום דכין דהרפקידוהו בעדים עריך לחזירי בעדים. ואמאי קתני ביד אמר אנט נאמן, אבל אם לא מהמין, דמשמע דאין עריך לחזירי לו בעדים? וכו' יבא אתו ביד האומן, מיהא תפיס ליה – בעל הבית, ומנציאו מירו. לטאנא, היבא דריאה, אפילו לא מסר בעדים – לא שנו לא מהמין, וקשיא לרבה דאמר דהיבא דמסר שלא בעדים, לא שנו אלא שנו לא שנו לא מהמין. ומנציאו ומנשיב רבה. לא לעולם היבא דמסר בעדים אומן מהמין ואפילו ראה, כדאמרין. והבא מיירי כגון דאיכא עדים שמשר לו, וגם ראה השלית בידו. ודין דאיכא עדים תרתי, לא ראה ראה – לא מצי לחזוקי ליה ולמימר 'לקוח הוא בידו', שדרי בתורת פקדון בל ידו. ומעו לכיב למכור, דהוה בידו למימר 'החזרותי לך' – שדרי רואין אתו בעשירי בידו. ועכשיו שו' בר בה בעל ברזו מנאי אומן למחזיקי בגמטרי עדים, עיקר על גב אלא ראה אין לו חזקה לאומן. והשתא סבירא ליה דהיבא דאמרת תרתי, ואין לו חזקה. אבל עדים ולא ראה. אינו נאמן על עדים – ש חזקה, שכליל חזקתו 'החזרותי לך' היבא דלא ראה. ואף על גב דאמר רבא ליה ביה מנאי דאמר לעיל עריך לחזירי לו בעדים. וכל שכן היבא דליכא לא עדים ולא ראה, ודש לו חזקה. ולאביי בראה לודו תליא מילתא, אם ראה ביד אומן – אין לו חזקה. ואם לא ראה – אין חזקה. ולמסירה לא חזיקינן, כן בעדים כן בלא עדים. והאשתי כ"י – ובזין דאיכא עדים למח' לי ראה מתיב רבא – לאביי. לטעון ליבה – ביה בעיני דבלשון הוה אמר רבא בבית המדרש, תניא כותיה רבה תיובתא דאביי, על בעל הבית ליהביא ריה – עדים. מהמין דאומן מהמין, כן בעי מצי למימר 'לקוח הוא בידו' – ביול לטעון עדי כמי דרבי, כדאמרין ב' דהוה עדי דאביי חשילי כהנדרעיל עליו. כגומט נשבע ונטול – כלומר, אם בזמנו חובש בך – נשבע ונטול, דהיינו כן דנשבעין ונטולין, שכיר בזמנו נשבע ונטול, וטעמא בשבעות. משום דבעל הבית טרוד פנועילי – תימנודו לשכיר. עבי זמנו – אחר ששקעה החמה. מוכיזא מחזירו – שכיר. אי דאיכא עדים – שמשר לאומן בעתדים, ומסתמא בגם קציא השכירות. לחיחי – דיינין, עדים מאי קאמר.

1 המפקד אצל חבירו בעדים אין עריך לחזירי לו בעדים, כי אמר ליה נמי 'לקוח הוא בידו' 2 – מהמין. ולא משבעת מחזיקין דקשני? אומן אין לו חזקה אלא היבא דריאה. לא שנו מסר 3 בעדים לא שנו לא מסר, דלמסרה לא חישי אביי. דעכשיו אינו יכול לטעון 'החזרות' 4 לך? – דהא קא חזינו ליה בידו, וגם אינו יכול לטעון 'לא מסרתי לך' – ודמי דברבים 5 דהשוחן להשאלא ולהשכיר ואמר 'לקוחה היא 6 בידו', דאינו נאמן אף על גב דליבא עדי מסירה. 7 וכבתיא נזנא לחדו הוא דסבירא ליה לאבי 8 דאומן אין לו חזקה. והכי הוה מסקא דשמעון 9 באביי. ראה עבודי ביד אומן – שמלמדו אומנת. 10 הך ראה בעדים היא, שאינו יכול לטעון 'לא 11 ראת'. ובגון שהחזיקו של שבט שנים, דאי פפוח 12 משלש שנים – למח' לי דנקט אומן, דשמעון 13 אבל בארם אחרי הוה חזקה חזקה? דאומן ריש 14 לקיש (בבא בתרא לו א' ה) הגדרות אין לך 15 חזקה, ואוקמינן: אין לך חזקה לאלתר, אבל שי 16 תלך חזקה לאתר שלש שנים. ו'הייתו ב' כסוב 17 – ואפילו שעה אחת. לא אמר בלום – דאומן 18 אין לו חזקה. כפי אשירת – ולפניו, למכור 19 וליתנו לו במתנה. דבריו – שו' גולן נוסחא: 20 אומן קיב, דכי קא טלקא דעתיה השתא, 21 דהיינו דקפריך: מאי שניא רשא כו'. אמר רבא כו' 22 – ברישא פשרה לך, והדר מפרש תיובתא. 23 בינאנא – השלית מתחת ידי אתה, פשרה לשוקל 24 מן האומן. וקאמר ליה אתר לבעל הבית החובש 25 ואמר לו מה טוב אעליך? והלא מסחיתו לאונן 26 לתקנו והוא משיב מן האומן קצותיו. ובדרי הוא 27 כמורו ל' שבפניו אמרנו לו למכור – וכו' וראה 28 כמי שטען 'מנמן לקותי'. דמינו דאי אמר ליה 29 אלא חיזוק לבעל הבית 'מנמן ונבחר' ומחזיק 30 הוא, דאי לא אומן ידעו, כי אמר בני ידעו? 31 אינו דוביעתה נידלה לאומן, חבנה אומן נידלה' 32 – מהמין. דהיינו דאומן לעיל, דאי אמר ליה 33 'דובנה מיקן קמאי דרדי' – מהמין. אי דאיכא 34 עדים – שמשר לו, למח' לו, ראה אתה אתה ראה 35 דאמרת: לא שנו אלא שמשר לו בעדים, לא 36 שנו אלא לא שנו לא בעדים. אמר רבא דאין אנט 37 מהמין, משום דכין דהרפקידוהו בעדים עריך לחזירי בעדים. ואמאי קתני ביד אמר אנט 38 נאמן, אבל אם לא מהמין, דמשמע דאין עריך לחזירי לו בעדים? וכו' יבא אתו ביד 39 האומן, מיהא תפיס ליה – בעל הבית, ומנציאו מירו. לטאנא, היבא דריאה, אפילו לא מסר 40 בעדים – לא שנו לא מהמין, וקשיא לרבה דאמר דהיבא דמסר שלא בעדים, לא שנו אלא 41 שנו לא שנו לא מהמין. ומנציאו ומנשיב רבה. לא לעולם היבא דמסר בעדים אומן 42 מהמין ואפילו ראה, כדאמרין. והבא מיירי כגון דאיכא עדים שמשר לו, וגם ראה השלית 43 בידו. ודין דאיכא עדים תרתי, לא ראה ראה – לא מצי לחזוקי ליה ולמימר 'לקוח הוא בידו', 44 שדרי בתורת פקדון בל ידו. ומעו לכיב למכור, דהוה בידו למימר 'החזרותי לך' – 45 שדרי רואין אתו בעשירי בידו. ועכשיו שו' בר בה בעל ברזו מנאי אומן למחזיקי 46 בגמטרי עדים, עיקר על גב אלא ראה אין לו חזקה לאומן. והשתא סבירא ליה דהיבא 47 דאמרת תרתי, ואין לו חזקה. אבל עדים ולא ראה. אינו נאמן על עדים – ש 48 חזקה, שכליל חזקתו 'החזרותי לך' היבא דלא ראה. ואף על גב דאמר רבא ליה ביה 49 מנאי דאמר לעיל עריך לחזירי לו בעדים. וכל שכן היבא דליכא לא עדים ולא ראה, ודש 50 לו חזקה. ולאביי בראה לודו תליא מילתא, אם ראה ביד אומן – אין לו חזקה. ואם 51 לא ראה – אין חזקה. ולמסירה לא חזיקינן, כן בעדים כן בלא עדים. והאשתי כ"י – 52 ובזין דאיכא עדים למח' לי ראה מתיב רבא – לאביי. לטעון ליבה – ביה בעיני 53 דבלשון הוה אמר רבא בבית המדרש, תניא כותיה רבה תיובתא דאביי, על בעל הבית 54 ליהביא ריה – עדים. מהמין דאומן מהמין, כן בעי מצי למימר 'לקוח הוא בידו' – ביול 55 לטעון עדי כמי דרבי, כדאמרין ב' דהוה עדי דאביי חשילי כהנדרעיל עליו. כגומט 56 נשבע ונטול – כלומר, אם בזמנו חובש בך – נשבע ונטול, דהיינו כן דנשבעין ונטולין, 57 שכיר בזמנו נשבע ונטול, וטעמא בשבעות. משום דבעל הבית טרוד פנועילי – תימנודו 58 לשכיר. עבי זמנו – אחר ששקעה החמה. מוכיזא מחזירו – שכיר. אי דאיכא עדים – 59 שמשר לאומן בעתדים, ומסתמא בגם קציא השכירות. לחיחי – דיינין, עדים מאי 60 קאמר.

אלא
לרבא במינו. אלא לאביי, במאי מוקי לה? בן דאיכא עדים כן דליכא עדים לא מהמין במינו עדי לומר דהכי קאמר. אי דאיכא עדים, ואתא לאשמעינן דאף על גב דאיכא עדים אומן מהמין, ובגון דלא ראה – לחיחי עדים מאי קאמרי אלא לא דליכא עדים, והוה לא מנציא לאוקמוה בלא ראה. דאם כן מאי קא משמע לך? פשטא, דכי ליבא עדים ולא ראה דמחזיקין

בבא בתרא. חזקת הבתים – פרק שלישו דף מו עמוד א – מותר מהדרת 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) רמ"א
רש"י

אלא לאו דליכא עדים – עדי מסירה, ואף על גב דבבא בתרא דאביי דאמר: לא מהדמינן היבא דקתני על בעל הבית להביא ראיה, כרבה, ותובנתא דאביי דאמר: לא מהדמינן היבא דראה. **דליכא עדים ולא ראה** – והדר הכל מוקינן, דמצי אמר ליה ליה דברים מעולם. **הא אחר** – איניש בעלמא, דלאו אומן. **הכי רמי** – דבאומן אין לו חזקה, ואחר יש לו חזקה. **אי דאיכא עדים**

– שוקד, אבל בעית להאמינן. **עדים** 1
דראה תולת עבשוי בידו – אם כן היאך 2
דיקנין אחר יש לו חזקה, הא כיון דאיכא 3
עדים דבתורת פקדון בא ליה, וגם רואין 4
לך? – הא דאי לא מהדמינן לומר 'לקוח הוא 5
איתו עבשוי בידו, דלא מצי למימר 'החורתי 6
לך' – דמאי שנת מאריס ואפטרופוס שאב 7
ליכולן לומר 'דליכא חזקתו בידו? והא לית 8
למימר 'דבאיכא עדים ולא ראה מידי, 9
הולכיך אחר מדינן. דהא אפילו אומן נמי 10
מהדמינן לדברי הכל, דהא אומקין לעיל: 11
המפקד אצל חבירו בעדים – אין צריך 12
להחזיר לו בעדים, ומיז דמצי אמר 'החורתי 13
לך', כי אמר נמי 'לקוח הוא בידו' – מהדמינן 14
אלא לאו דליכא עדים – כבעת מסירה. 15
הולכיך, אף על גב דרואין גמי בידו דאחר – 16
יש לו חזקה, דכיון דלאו אומן – יכול לומר 17
'לקוח הוא בידו' צריך כן להקנין מטלטלין 18
מתוך, דאין צריכינן עדים, אלא מוקינן 19
שהוא מוחזק בו – יכול לומר: שלי הוא, 20
לקחתיו ממך. וקתני אומן אין לו חזקה – 21
היבא דליכא עדים ואיכא ראה, כבבאי. 22
תובנתא דרבה – דאמה' לעולם מהדמינן אומן 23
עד דאיכא תרתי. השתא שמענן מהבא 24
המפקד אצל חבירו בעדים אין צריך 25
להחזיר לו בעדים, דהא חזר ביד רבה לומר 26
דאביי, ובה'המכור את הבית' לקמן (ע, א) 27
פסקין שאפילו המפקד אצל חבירו בשטח – 28
אין צריך להחזיר לו בעדים. ומדקאמר גמרא: 29
אי דאיכא עדים אחר אמאי מדינן, 30
שמענן שהמפקד אצל חבירו בעדים ועדיין ישנו לפקדון בידו לפנינו, שאינו יכול 31
לשעון 'החורתי לך' ולשעון 'שמכור לי אחר כך' – אינו נאמן, דהני מילי – 32
בשראה התפיס. אבל אם לא ראה (תפיס) – מהדמינן, מינו דאביי בעי 'החורתי 33
לך' כי אמר 'מכרת אותם לי', נאמן, ושבועתו. והני מילי שהתקד אצלנו עדים, 34
אבל אם ראה טליתו ביד חבירו, ומכירין בו עדים שהיה של זה הטוען ליה 'מה 35
סיבא אצלך?' ואמר לו 'לקוח הוא בידו' – הוא נאמן, דאין זה נאמן לומר 'הפקדתני 36
אצלך', ואחר שאין לו עדים. והני מילי – שמצא מעלתי ביד חבירו שאינו אומן, 37
אבל ראה טליתו ביד אומן, ואמר אומן 'לקוח הוא בידו' – אינו נאמן, אלא אם 38
כן שר לו עדים שבלק מהם בפניהם (ובא להא נטל את שלו) ואף על פי שלא 39
מסר לו בעדים. אבל אם לא ראהו בידו – נאמן האומן לומר 'לקוח הוא בידו', 40
ואף על פי שנסתר לו בעדים. ומיזו דמצי טעין 'החורתי לך', כי אמר נמי 'לקוח 41
הוא בידו' – נאמן, והני מילי דאומן אין לו חזקה – בכלים שאותו אומן ראו 42
לחקו, וכן לצבע בגד לצבעו, וטלית לכוסו, וכן חלוק וכל גריגס בני כירוס, והעבדן 43
וערותו. והני מילי שחוקק בין אומן לבעל הבית – בדברים שאין עשוי להשאל 44
ולחשבה. אבל דברים העשויין להשאל ולהשכיר – לא שניא אומן ולא שניא כל 45
אדם, אם אמר 'לקוחין דן בידו' – נאמן, נאמנך שבועת (מ, ב). בבית 46
האומן – שנתן לו האומן טלית של אדם אחר. הרי זה ישתמש בהן – עד שיהא יבא ה' 47
דאיכא למימר: האומן נתן לו זה מדרת, אמר רב חימי – טעם דירשט בא לפשיט, מאי שניא מספיא: וכי אין אדם עשוי בו, והולכיך, איכא למימר שהאומן מכר טלית אחת שהוא 48
מתקן במצות בעל הבית, שצוה לו למוכרו, וטעה האומן ומכר טליתו של זה, ונתן לו טלית זו מדרת, עד שחזרו לו את שלו. וכיון דמדרתה נתן לו – מותר להשתמש בה. מה שאין 49
כך בבית אבא ובבית גומתה. לא שני – ומותר להשתמש, אלא שנתן לו האומן עשה. אבל – אם נתנו לו חזק אשתו ובניו של אומן – לא, שהשתמש, 50
דאיכא למימר למימר טעם. והוא נמי – אומן, לא ארטיגא. אבל שנתן האומן לך חזקתו, ודאיכא למימר דלדבחי לא אמר ליה 'טליתך' – שאין 51
זו שלו, ומדרת נתן לו חליפי טליתו שלו. אבל אמר לו חליף טליתך – סבבור הוא שזו היא שלו, וטעות הוא, ואסור להשתמש שלא מדרת. וכן הלכה. **רמאי דפומבדיתא** – 52
האומןן שומאיין חזקו גוברים לחקו, בדאמרתין תהם (חולין ב, א). ומפרידתא לוחך – אשני אשפוקן. אמר ליה – בעל הבית. הב לי כרביא – טליתו, שנסתרוי לך לחקו. הדיחה 53
נגך – בגד אחר ראה, והוא שלי, ומיזו, העדים אין מכירין בו יפה או זה הוא. אפקינהו נחוינהו – הוציא אותה, שיראו עדים, שאתה אומן ארטיגא הוא, ואמת דריכך, והוציא עצמך 54
מן חזקתך. **איכא לא שפיקא ליה** – באמת לא ארטיגא. אבל שבעטנויך של הכל אראה לך חזקתו ארטיגא, ודאי לשם שומם מתריבין, ואלא לשם לנגב את טלית חבירו 55
מתוך, **שפיר קאמר ליה** – האומן, כן חשיב רבא לאביי, שאף על פי שרמיאין חזקתו – הדין עמוס, דאפילו כשרים שבשיראל יכולין לשעון כן. 56

אָלָא לֹא דְלִיכָא עֵדִים, וְקִתְנִי: אוּמָן מְהֵימֵן; מִינֵו דְאִי בְעֵי אִמְרֵי לִיה' 'לְקוּחָהּ הִיא בִידֵו', מְהֵימֵן נִמִי אַמְרֵיהּ – לֹא, לְעוֹלָם דְלִיכָא עֵדִים, וְהוּא דְלֹא רָאָה. מְתִיב רַב נְחֵמָן פְּרִי יִצְחָק: אוּמָן אִין לֹו חֻזְקָה; אוּמָן הוּא דְאִין לֹו חֻזְקָה, הָא אַחַר יֵשׁ לֹו חֻזְקָה, הִיכִי דְמִי? אִי דְאִיכָא עֵדִים, אַחַר אַמְאִי יֵשׁ לֹו חֻזְקָה? אָלָא לֹא דְלִיכָא עֵדִים, וְקִתְנִי: אוּמָן אִין לֹו חֻזְקָה, תִּיבִיתָא דְרַבָּה תִּיבִיתָא. תְּנֵו רַבְנָן: נִתְחַלְפוּ לִי פְלִים בְּכֹלִים גְּבִית הַאוּמָן – הֲרִי זֶה יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן עַד שִׁבְאָה הִלָּה וְיִטּוֹל אֶת שְׁלוֹ. גְּבִית הַאֲבֵל אוּ גְבִית הַשְׂמִיטָה – הֲרִי זֶה לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֵן עַד שִׁבְאָה הִלָּה וְיִטּוֹל אֶת שְׁלוֹ. מַאי שְׁנָא רָקִישָׁה וּמַאי שְׁנָא סִיפָא? אָמַר רַב: תְּהוּ יִתְבַּנְא קִמְשָׁה דְחִבְיבֵו, וְאִמְרֵי לִי: וְכִי אִין אֲרֵם עֵשׂוֹי לֹמַר לְאוּמָן 'מִכּוּר לִי מְטִילִיתָ?' אָמַר רַב חִימָא בְּרִיה דְרַב נְחֵמָן: לֹא שְׁנֵו אָלָא הוּא, אֲבָל אֲשֵׁתוֹ וְגַבְיֵו – לֹא. וְהוּא נִמִי – לֹא אִמְרֵן אָלָא דְאָמַר לִיה מְטִילִיתָ סֵתָם, אֲבָל 'מְטִילִיתָ' – לֹא, הָא לֹא מְטִילִית דִּידֵיהּ הוּא. אָמַר לִיה אֲבִי לְרַבָּא: תָּא אַחֵיו לָךְ רַבְאִי דְפּוּמְבִידִיתָ מַאי עֲבִיד; אָמַר לִיה: הֵב לִי כַרְפָּאִי – לֹא הִיז כְּרִים מְעוֹלָם. וְאִית לִי סְהָדִי דְחִוּוִיה גַּבְּךָ אָמַר לִיה: תְּהוּא, אַחֲרִיתָא הֵדָּה. אֲפִיקְוִיה וְנַחֲוִיהוּ אָמַר לִיה: אִיבָרָא, לֹא מְפִיקָא לִיה. אָמַר רַבָּא: שְׁפִיר קָרְבָּא לִיה, 'רָאה'

דמהדמינן, ואין כאן שום חידוש. אלא דאי איירי בראה, ואפילו הכי אומן מהדמינן. 1
משנת: לעולם דליכא עדים, ולא ראה. ולא תני לירשא לשום חידוש, אלא, משום 2
סיפא דבעי לאשמעוניה דגמא בתנהו לו – גמא נמי ירשא לו איתו אומן, 3
אף על גב דפשטא דהא. ואין להקשות במאי דמשני אביי: אמאי נקט בספסא 'נתנה 4
לך? וחת ליה למינני' 'דאיתו בידו', אף על פי 5
שולחא ביד אומן דאיתו לא נחת גמא 6
לאשמעוניה מידי ברינא דראה, ולהכי קתני 7
נתנה לו. והוא הדין דראה נמי כנתנה דמי, 8
שהיה צריך לינתה לו על כרחו. 9
אלא – לאו דליכא עדים – הקשה רבנו יצחק בן 10
מרדכי: הדיכי מצי לאורויי דליכא עדים 11
– אם כן אמאי בומנז בעינן ונטפל? אלא מהדמינן 12
בריש 'וכל הנשבעין' (שבועות מוה, ב) דאם שכח 13
שלא בעדים, מותר שיכול לומר 'לא שכחתיך 14
מעולם' כולו לומר לו 'שכחתיך ונתתי לך שכרך' 15
ואומר רבנו יצחק. אלא קשה מידי: הדרת – 16
דפלומוח דהא נתם. ועוד דהכא ליתא אלא מיגא 17
כיון שמודה במקטע, ואי אמר 'לא שכחתיך 18
מעולם' – הוי כפיני בבלי. ודוק דאין אדם מעז 19
פניו בומר בעל חובו. 20
א דאיכא עדים אחר אמאי יש לו חזקה – 21
ונראה דבראה מיירי. דאי בלא ראה – 22
אומן נמי יש לו חזקה, דמצי רמי דאי בעי אמר 23
'החורתי לך', ואין צריך להחזיק לו בעדים. אלא 24
דאי בראה מיירי, אם כן אחר אמאי יש לו חזקה, 25
כיון דאיכא עדים דבתורת פקדון בא ליהו ולא 26
נמי למשען נמי 'החורתי לך' – שהרי ראה. 27
ופירוש רבנו זמנא דלרבינו יצחק דרובק 28
על כן כל כתבתו. **וכי** אין אדם עשוי לומר 29
לאומן מכור לי טלית – וטעה אומן ומכר את של 30
זה, שהיה יכול לומר לרבינו יצחק, ונתן לו את 31
של חבירו וחתויו. אבל אם לא היה עשוי לומר 32
לאומן למכור – לא היה מותר מתמתט שטעה 33
אומן ונתן את שלו לחבירו, דהוי כנתחלפו לו 34
בבית האבל או בבית המגושה, וטופו שחידו 35
חבירו את שלו לאומן, ויחזור ויתבע ממנו טליתו. 36
הא אית לי סהדי דחזיה נבך – פירוש: טלית שחזו בו סימנים בעין שלי. ולא שהיה לרם 37
מכירתו עין שחזו מכירים שחזי אלו. 38
שפיר קאמר ליה – דלא שניא רמא מאי טעמא – דראה גמא, אלא 39
אברום: דמאי בעי למיטריי אי בעי למיטריי שפיר קאמר דלא משיי ליה ראה, ולא 40
בעי לאפקוי דנחוייה, דמה צריך למימר עלה ראה גמא – פשיטא. דאי מפיק ליה ויכירה 41
שחזי של דהדיב החזיתו, שהרי כפי רבנו אמר 'לא היו דברים מעולם' שחזיתו ליה פריש הבני: 42
שפיר קאמר, כלומר שטוען טענה זו 'לא היו דברים מעולם', דעל ידי כך לא משיי ליה ראה, 43
דואל לעויער לא היה בא טענתו עין, ויכול לומר אחר היה. אבל אי אהו היה דליכא 44
בידי – לא חזק נאמן, דא על מינו דא בעי אמר 'החורתי לך' – לא עלה לוי אומן 45
מעולם, ודאי לומר כן הואיל שיש עדים שראו טליתו באחת שחזו שלו בידו. והשתא אתי 46
שפיר דקאמר: מאי טעמא ראה גמא, כלומר, אף על פי שאנא ראה גמורה של טענת 47
עין, אלא שחזי בה סימניו כמו שלו, דראה וקתני בבירייתא – שמענן עלה בכל עין אף 48
גמורה) אינו נאמן לומר 'לקוח הוא בידו'. 49

שלח

שלח

1 **ש"ל** ליה בר חסד ליה נתמן בר יעקב - רב נתמן סתם שבכשל גמרא הוא
 2 רב נתמן בר יעקב. תרע. דבכל גמרא לא תמנא בר נתמן בר יעקב נזכר שמו ושם
 3 אביו אלא אם כי שר נתמן אחר אצלו, כי הבא. ובידשושלי פלגיני במסך לרב נתמן בר
 4 יעקב ורב ששה. משמע דהוא בר נתמן סתם. דהוא בר פלוגתיה דרב שבת בגמרא שלנו. ולא

5 כמו משמע מתוך פירושו הקונטרס בסוף פרק
 6 'כל הניג' (נתמן לא). ה' דרב נתמן בר יעקב דרב רב
 7 חנהיה רבי נשיאה. דהיינו רב נתמן סתם, כדמוכח
 8 ב'יורה דורשבי' (תלמוד קרב. ב.) ועוד. דאמרין
 9 ב'יהושע' (גיטין לו, ט.) אמר רב נתמן בר יעקב
 10 אנא אמנא ואין הלכה. ורבנן דאית ממוחא

11 אמרי שפשיה דרב נתמן הלכה. אלאמר בר נתמן
 12 סתם לאו היינו בר נתמן בר יעקב. ובפרק 'מי
 13 שהוציאו' (עירוב ג. מ.) אמר ר' יחי' בר נתמן
 14 רב יעקב אחורי דרבא. ויחיב רבא קמיה דרב
 15 נתמן. וכן במבזה מוקמט' אמר רבא אמר רב
 16 נתמן. ורב נתמן בר יעקב הוא תלמידיה

17 דרבא. כדמשמע ב'אל תחפר' (נבבא בתרא ג.
 18 א.) ואין להאריך.
 19 **הא** דאית ליה פירא בארעא - לא יעד. דנוגע
 20 בעדות הוא. לפי שהיה נתון לו בארעא
 21 לשלש ולרביעי. ואם זוכה המוערע - הרי שלא
 22 בשרותו יעד. וידע על התחנתה. אבל לית ליה

23 פירא בארעא - לא חייש אם יסלקנה. דכמה
 24 שדות ימנא באריות.
 25 **לוקח** ראשון מעיד ללוקח שני והוא דאית ליה
 26 ארעא אחרייתא אבל לית ליה ארעא
 27 אחרייתא לא יעד - ארית הקונטרס: מעיד שמוס היעד

28 שמו יבא בעל חוב ויטרפה ממנו. ולא ידע על ממה
 29 לגבות מן המוכר. וקשה לרבינו יעקב. דאם כן
 30 אפילו אית ליה ארעא אחרייתא נמי. דכי חייב
 31 דחייש לבעל חוב קנן - ה"כ נמי נידוש לבעל חוב
 32 גדול. שהוא חובו כנגד שני קרקעות אלא נראה

33 לרבינו יעקב. דאף על פי שבעל חוב (ג. נבי מוכר שדה
 34 חייש. מפני שבעמידה מעיד נזהר.) והם דראי שילוק לבעל חוב. לפי שאדם יודע
 35 אם יש לו בעלי חובים אם לאו. וכשאנו אודים - חיישינן שיש שלכך מעיד.

36 לפי שרובה תלמידיה בפני בעל חובו. והבמה. אפילו אית ליה ארעא אחרייתא - לא יעד.
 37 דחיישינן שיש לו לבעל חובו. וכן אמר רבינו משעון בן אברהם. דמשמע לעיל. כי
 38 פרק י' וכן מידו ואין חזי. ודרי מגילה. ובעל חובו לא יבא עדות אית ליה ארעא

39 אחרייתא. והא דקאמר לעיל: אי דאית ליה ארעא אחרייתא - עליה הדר. לא תקשי דהא הדר
 40 עליה. שמא יש לו בעל חוב גדול - דדכי פירושה. אי אית ליה ארעא אחרייתא כדיל חובו
 41 עליה הדר. ואי לית ליה ארעא אחרייתא כדיל חובו - מאי נפקא מינה? אבל אין לחוש

42 שהלוקח מעיד לפי שהיה לבעל חוב של מוכר ממה לגבות. דאין הלוקח יודע אם יש למוכר
 43 שום בעל חוב. אלא היינו טעמא דאין הלוקח ראשון מעיד ללוקח שני. אף על פי ג' אלה חייש
 44 לבעל חוב. מדין חייש שרקק גזילה היא. והיום אם מוצר יבא והגול ויקנה. וזה היה

45 לא מנמנ לחזור על המוכר היבא ולית ליה בעל חוב. אלא תאמר: ומה היה וערב
 46 (הולקוח) אמאי מעידים ללוה? אף על פי דבית ליה ארעא אחרייתא. נידוש שמא אנו גזולה.
 47 ושיבאנו גזול ויקנה - לא יהיה לו ממה לגבות. כדחיישינן חז"ל גזול גבי לוקח - ויכי נמי

48 נידוש גבי ערב מלווה ויש לומר: במקום אשן אהמלוה וערב הולקוח וישתקן. כי לזמן
 49 אשריתו שלקח קים. **לוקח** ראשון מעיד ללוקח שני - קשה לרבינו משעון בן אברהם:
 50 אמאי לא קאמר: לוקח מעיד למוכר. והוא דאית ליה ארעא אחרייתא. בין לפירוש (רש"י)

51 [בצדך ליהוה: רש"י] בן פירוש רבינו יעקב.

1 **ראה תניא** - ראה טליתו ביד האומן - שראה בעכושי. ובעדים. אבל זו אינה רואה
 2 טליתו ביד זה האומן. וגם העדים שכאורה לא הכיחוהו על זה. **ואי תביש** -

3 החובע. מצי משוי ליה ראה - יכול לשתדל לאומן כדברים עד שיראוהו על בפני עדים,
 4 וכיון שיראוהו - יוכל להוציאו ממנו. דאומן אין לו חזקה היבא דראה. **דאמר ליה** -

5 דרך רמזה בחזאי. **הפכת** - טלית דיד. **לאו משום** אית לך - וזו הבאי. ואתה ירא
 6 שלא אבפרך - כי איני כופר בך. ואף אתה אל
 7 הכופר. וליעבה בחזרנו כנגד מה שאני חייב
 8 לך. אפקה בפני בני אדם שבקיאן בשומא.

9 וגשימיה. ושקול דידך. החזרו לי המותר אם יש
 10 יותר. מצי אמר ליה בי - כלומר. גם האומן
 11 כל שכן שיהא ערוח ומכיר בערמתו. ואימרו. לא
 12 יצרכנא לשומא דידך. וזו הברייתא בארשנים

13 לפני בואך. ואין שוה כלום יותר מן החוב
 14 שנתה חייב. לך איים - שידעין כי שבאריסט
 15 ידר לשדה זו - אין לו חזקה. **אמאי** - אין לו
 16 חזוקת חובא ועל האדנא שיהא באריסט -

17 שלא עשה. פלא דהו נטל כדון אריס. והשתא אבלה מלח
 18 שלש שנים. ואין זה דריס חזקה. יהיה לו לבעל
 19 השדה לחמות. אמר רבי יוחנן - ומעתיק
 20 באריסי בתי אבות מיידי. שהגלין לשמור שדות

21 ולא משפחה זו מעלהן וכן ואבומתין באריסט.
 22 ולא הוי יכולים להחליפי באריס אחרים.
 23 ואותן יכולים להניח לאבול כל הפירות שנים
 24 ושלש שנים. ואחריו כן יאכלו הבעלים כמו כן.
 25 הלכך אין להם חזקה. אבל שרן אריס יש לוק

26 חזקה. איים - של בתי אבות. שחזרו אריסין
 27 תחתיו אותו שלש שנים שהיה לו לאבול. והוא
 28 בעל עשה נתון כלום. יש לו חזקה - ולא עביד
 29 בעל הבית נדחתי אריסין נברים בארעיה בלא
 30 רשותו ושתיק. שמא יתקללו ודחתי. אלא אם

31 כן עושה האריס עצמו עמון ורואה מה דם
 32 עישהו. כדלוקח. איים - של בתי אבות. שחלק אריסין - כלכל אחר מדר דריס
 33 חלקם. וכן הוא עושה עמון. אין לו חזקה - דאף על פי דהויבא אחרייתא תחתיו

34 יש לו חזקה - הבא אין לו חזקה. וזכאני אמר לא לפיד בעל השדה. מוצר שם הוא
 35 טרחה עמון. ואיכא למישי' הימניא שיהו - רשות נתנו לו להודיע אריסין כמו מצי
 36 שורה הודיע לו לעשות לבדו. איים - שחזרו דריסין עמון. ובא משום לערע' עתה. מן מעיד
 37 אריס ליהודי לו לראובן להעמיד בידו מן ידו נוגע בעדות. משמע נולדו מן פירות

38 השדה. או לא? אמר ליה - רב יוסף דתיב קמיה. דהבי אמר שמואל כו. **הא דאיכא**
 39 **פירא בארעא** - שערין לא נטל האריס חלק - אינו מעיד. ונדיחא ליה דתיבך דראובן.
 40 דאי שקיל ליה שמעון - יטול גם הפירות. כדון גגול. **ליבא פירא בארעא** - וגם לא
 41 טרח בא האריס כלום בשנה זו - מצי להעדי. דלא מרוחי מידו בהאי עדות. ואם משום

42 שאם נשאר הקרקע ביד ראובן היה מורידו באריסט - דרבה ימנא רב באריסט. וגם
 43 מן ידע אם יעשו אש שלו. אם ירצה - וישעיהו. ואם ירצה - חזיל. **עיד** - בל שיה
 44 כנגד המעיד. מעיד ליה על קרקע על חובו. ומערער. ואימת מעיד והוא **אית**
 45 **ליה** - לזה. **אריקא אחרייתא** - שיכולת המלוה לגבות הימנה את חובו ויפטר הערב.

46 ומנצא שאין הערב מרויח כלום ממה שמעמיד שדה זו בידו. והיא ליבא למיזר' דלכך
 47 מתכוין הערב - ונדיחא ליה שיהו שדות הרבה ביד הלוה. שאם היה הלוה ערובי לבעל
 48 חוב אחר שיבנה תחילה קרקע אחרת. ויגבה הערב קרקע השניה. ביהו עדותו הוא.
 49 ליבא למיזר' חב. בדבלי האי לא חיישי. שמא לא יפער תלוה כומנו. ואם תמצי לומר לא
 50 יפער - שמא יבא מלוה אחר ויגבה אותו כן יבא מלוה זו ויפער ממנו. שיש חששת לו
 51 והלכך לאו נוגע בעדות הוא. ובי דאנו גונא איכא להוציאו בבי מלוה מעיד ללוה.
 52 **לוקח ראשון מעיד ללוקח שני** - כגון ראובן שמכר שדה אחת ללוה. ואחר כך שדה אחרת

53 ליהודה. ואחא אינשי מעלמא מערער על של יהודה. לומר: גזלה ראובן ממני - מעיד לו לוי ליהודה.
 54 דאית ליה ליהודה עד קרקע אחרת שלקח מראובן. שיכולת בעל חוב דראובן לגבות חובו הימנה. כדון בעל חוב שגובה מלוקח אחרון ואם אין לו גובה משלפניו. והלכך. כדון דאית
 55 ליה ליהודה עד קרקע אחרת המשוערבת לבעל חוב דראובן. אי נמי יש לו לראובן קרקע אחרת בת חורין. דליהדר עלה חוב דיהדי - מצי לו ללאסודיה ליהודה אחרך קרקע
 56 דלאו נוגע בעדותו הוא. דהא אפילו מפיך ליה מערער מיהודה - לא אית בעל חוב דראובן וטרף מליה. אלא מקרקע אחרת שיש לו ליהודה מראובן. או לקרקע אחרת שיש לו
 57 לראובן עד. אבל אי ליבא קרקע אחרת - לא מסודר ליה ליהודה. מפני שמעמידה לו בפני בעל חוב דראובן. והיא בעל חוב דראובן. ודוקא לוקח אחר אין מעיד ללוקח שני. ודיכא
 58 דלית ליה ארעא אחרייתא. אבל לוקח שני מעיד ללוקח ראשון. דאית ליה למוכר קרקע אחרת. אבל חוב דמוכר לעולם ללוקח שני שיהו. בין שיש קרקע ללוקח
 59 ראשון ובין אין לו. והלכך לא מרוחי מדי בעדותו. וכן שמכר מוכר ללוקח ראשון של באריות. אבל אם מכר לו באריות - לא מסודר ליה של לראשון. אלא אם יש לו
 60 קרקע למוכר ליהודי לוקח ראשון עליוה. דנוגע בעדותו הוא. דחייש דאי מפיך ליה מלוקח ראשון - הדר לוקח ראשון עליווא. שקטייה אחריו קרקע המשוערבת לו. כן נראה בעיני.
 61 קבלן

פחדא

[דף ז' ע"א]

אנמיכי נפלת על רבי ירמיה בשוכתא, וחשבון עליה ורימוניה,

לא שהלכה ברבי הושעיה, אלא בגין רבי ירמיה דלא יספן:

שוין שלא ימלחנהו. תני, אבל הוא מולח עליו בשך לצלי.

חבריא בשם רב: מולח הוא אדם דבר מרבה אף על פי שאינו יכול לוכל ממנו אלא דבר מועט.

רבי אהא בשם רב: מולח ומערים מולח ומערים, מלח הקא ומלח הקא, עד דו מלח פוליה.

הלכה ז' מתני' – בית שמואי אומרים: אין מוציאין לא את הקמין ולא את הלולב ולא את ספר תורה לרשות הרבים ובית הלל מתירין.

גמרא – הא גדול – אסור.

רבי שמואל בריה דרבי יוסה בי רבי בון, אומר: אפילו גדול מתר. ולידא מילח תנינן קמין? בא להודיעך כהן של בית שמואי, עד איכן היו מתמירין.

שמואל מיטען מערס לערס. אומר רבי זעירה קומי רבי יוסה: נאמר דתהו אסתנים.

אמר ליה: ברי תהו מיני ומינן.

תני רבי ישמעאל בי רבי יוסה אומר: אבנים שישבנו עליהן בנערותינו עשו עמנו מלחמה בזקנותנו.

רבי יונה מפסד לחבריא, לא תיתבון לכוז על מסובכייטא ברייתא דסדרה דבר עיולא דאינון צנינין . רב מפסד לתלמידוי, לא תיתבון לכוז על טבלה ברייתא דסדרה דאסי דאינון צנינין .

רבי אבהו תהו נחת מסחי בהדין דימוסין דמיבכריה, ותהו מיסתמיה על תרין גיתיי, שרעון וזקפון שרעון וזקפון . אמרין ליה: מהו הכין? אומר לון: שמרתי בתי לזקנותי.

רב הונה לא נחת לבית וועדא, רב קטינא שאיל: לא בן תני, מטלמלין את האיסתניסין?

רב הונה הורי לריש גלותא לצאת בכסא. רב הסדא בעי, לא בן תני אין יוצאין בכסא, אחד אנשים ואחד נשים?

אפלו תלמיד חכם אינו טועה בדבר הזה; ורב חזנה טעיו?

רבי ירמיה הורי לבר-גירונטי אסיא מיטענה בסדינא, מיעול מבקרא ביישייא בשופתא .

מיישא בר בריה דרבי יהושע בן לוי מיטען בסדינא מיעול מידרוש בציובורא בשופתא .

אמר רבי זריקן לרבי זעירה: בד תעול לדרומא את שאיל לה, אשתאלת לרבי סימון , אמר לון רבי

סימון בשם רבי יהושע בן לוי: לא סוף דבר שצריך לרבים בו, אלא שפא יצרכו לו הרבים.

דלמא , רבי ליצור ורבי אבא מרי ורבי מתנה, הורי למיתי פיתא לארסקינס בשופתא , שפא יצרכו

לו הרבים.

תאני, ולא את המפתח, בית הלל מתירין'. ואמר רב הושעיה בר רב יצחק: הדיא דאת אמר במפתח

של אוכלין, אבל במפתח של כלים – לא בדא. והא רבי אבהו יתיב, ומתני ומפתחא דפלמנטרין

בידיה! פלפלין תנה ליה בגנה.

[דף ז' ע"ב]

הלכה ח' מתני' – בית שפאי אוקרים: אין מוליכין חלה ומתנות לכהן ביום טוב, בין שהורמו מאמש

בין שהורמו מהיום, ובית הלל מתירין.

אמרו בית שפאי: גזרה שוה, חלה ומתנות מתנה לכהן, ותרומה מתנה לכהן, בשם שאין מוליכין את

התרומה – כן לא יוליכו את המתנות!

אמרו להן בית הלל: לא! אם אמרתם בתרומה שאינו זכאי בהרמתה, תאמר במתנות שזכאי

בהרמתן?

גמרא – תני, אמר רבי יודה: לא נחלקו בית שפאי ובית הלל שמוליכין את המתנות שהורמו ביום

טוב, ואת המתנות שהורמו מערב יום טוב, עם המתנות שהורמו ביום טוב.

על מה נחלקו? על המתנות שהורמו ביום טוב לעצמן. שבית שפאי אוקרין ובית הלל מתירין.

וקשיא על דבית הלל: תרומה אינו זכאי בהרמתה? הניע עצמו: שיש עליה תנאי?

זו מפני זו! ולמה תנינן חלה מפני חלה שהורמה ביום טוב?

בחדא דתני, הילש עסה ביום טוב – מפריש חלתה ביום טוב. לשה מערב יום טוב ושכח להפריש חלתה – אסור למלמלה, ואין צריך לומר לפול ממנה.

'עירם' לא אמר אלא לש, אבל עירם – לא.

אמר רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה: תפתר בעסה טמאה שאינו מפריש חלתה אלא בסוף. אמר רבי יוסה בי רבי בון: בדין היה בעסה טהורה שלא יפריש חלתה אלא בסוף, תקנה תקנו בה שיפרישנה תחלה, שלא תטמא העסה.

מתניתא ביום טוב של פסח, אבל בעצרת ובהג – מתר.

רבי יוסה בי רבי בון, רבי חננה בשם רבי אחא: אפילו בעצרת ובהג אסור, על שם "כל מלאכה לא יעשה בהם".

הלכה ט' מתני' – בית שמואי אומרים: תכלין גדוכין במדוך של עץ.

והמלח בפה ובעין הפרור.

ובית הלל אומרים: תכלין גדוכין בדרבן במדוך של אבן, והמלח במדוך של עץ.

גמרא – וידוך מאתמול! חבריא בשם רבי יוחנן: שטעמן מר. רבי זעירה בשם רבי יוחנן: שטעמן פג.

שמואל שחק על סמרא דמדוכתא. רב אמר: כל הגדוכין גדוכין בדרבן.

רב חננה, רבי ירמיה, רבי אימי בשם רבי יוחנן: השום, והשחללים (פרישים), והחרדל גדוכין בדרבן.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: העושה אלינתין בשבת – חייב. משום

[דף ח' ע"א]

מרקיה, הא ביום טוב – מתר. רבי חזקיה בשם רבי ירמיה: העושה אלונתין ביום טוב – אסור משם מרקיה.

יצחק דיהבא שאל לרבי יוחנן, מהו מישחוק קונדיטון ביומא טבא? אמר ליה: שרי וייב לי, ואנא שתאי. רבי אבהו בשם רבי יהושע בן לוי: שרי.

רבי זעירא בעא קומי רבי אבהו: מאן דעביד טבאות – לא שחיק ליה מן דאיתמל.

אמר ליה: אין

מחלפה שיטתיה דרבי אבהו, הךא הוא אמר שרי והכא הוא אמר אסור?

אלא בגין דרבי אבהו ידע דרבי זעירה מחמר ואינון מחמרין, בגין כן הוא עבד דכותהוין.

אית דבעי מימר הכין, אמר ליה: מאן דבעי דיא טב לא שחק ליה מן דאיתמל.

רבי זעירה שאל לקלה דרומה, עבדיה דרבי יודן נשייא: שחק הוא מרד קונדיטון ביומא טבא? אמר ליה: אינו! וכל מיני סיקריקין.

רבי זצחק, רבי לעזר, בשם רבי אימי, אבוי דרבי אבדמא דצפורי: מה פליגינן, לתן לצלי, הא לקדרה – מתר.

רבי נחום, אמר רבי שמואל בר אבא, בעי: תדא אמריתא, ליבש – אסור, לקדרה – מתר. על יד על יד – צריכה.

הלכה י' מתני' – תבורר קמנית ביום טוב, בית שמאי אומרים: בורר אכל ואוכל. ובית הלל אומרים: בורר בדרבוי, בדיקוי, ובתמדיי.

אכל לא בטבלה, ולא בנפה, ולא בכברה.

רבן גמליאל אומר: אף מדיח ושולה.

גמרא – רבי יונה בעי: עשה כן בשבת, על דבית שמאי מהו שיהא חיב?

אמר ליה רבי יוסה: ולמה לא, אילו עשה כן בשבת על דבית הלל שפא אינו חיב? והכא חיב.

אמר רבי מנא: יאות אמר רבי יונה, אבא לא אתיא אלא על דבית שמאי, למה התר מקלל ברירה ביום טוב ולא התר מקלל ברירה בשבת,

ברר אוכלים מתוך אוכלים, חזקיה אמר: חיב. ורבי יוחנן אמר: פטור.

מתניתא פליגא על חזקיה, בורר ואוכל, ובורר ומניח על השלחן.

רבי בון בר חיה בשם רבי שמואל בר רב זצחק: תפתר פשהי אורחים אוכלים ראשונה ראשונה.

והא תני זבלבד שלא יבור את כל אותו המין,

[דף ה' ע"ב]

אם עשה בן בשבת - חייב,

על דעתיה דרבי יוחנן, שכן הבורר בדרך במקום אחר חייב,

על דעתיה דחזקיה אפילו עגולין מן גו עגולין, ואפלו רמונים מן גו רמונים?

אין ביני אפלו בני נש מן גו בני נש,

מאי בדין? כל עמא מודי להיא דאמר רבי אימי. רבי אימי תנה ליה אורחין, אפק קומיהון תורמוסין ופסילייה. אמר לון: יהבון דעתכון דאתון מיכול קינרסיה בסופה .

תני, אין בוררין, ולא מוהנין, ולא מרקדין. הבורר, והמוהן, והמרקד, בשבת נסקל, וכיום טוב סופג את הארבעים.

והתנינן בורר בדרך בחיקו ובתמחווי.

אמר רבי תנינה ענתנניה: דרבן גמליאל היא, דרבן גמליאל אמר: אף מדיח ושולח.

והא תני, של בית רבן גמליאל היו שוחקין פלפלין בריחים שלחן, וכתר לטחון ואסור לבור?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: לא התרה טחינה בדרךה.

מנין שאין בוררין, ולא מוהנין, ולא מרקדין? רבי אחא בשם רבי שמעון בן לקיש: "כל מלאכה לא יעשה בהם" עד "ושמרתם את המצות".

רבי יוסי בעי: בלום למדו לתבשיל אלא מיפז? רבי יוסה לא אמר בן. אלא, רבי יוסי בשם רבי שמעון בן לקיש: "אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם" עד "ושמרתם את המצות".

תני חזקיה ופליגי, "אף", "הוא", "לבדו" - תרי אלו מעימין, שלא יקצור, ולא יטחון, ולא ירקד ביום טוב.

רבי זעירה, רב תיה בר אשי בשם רב: המשמר חייב משום בורר.

אמר רבי זעירה: לא מסתברא דילא משום מרקיד.

רבי יונה ורבי יוסה: תריהון אמרין בקדמיתא הוינון אמרין: יאות אמר רבי זעיריה, מזה המרקוד קמח מלמטון וסלת מלמעלו, אף המשומר יין מלמטון ושמרים מלמעלו.

ולא הוינון אמרין כלום. למה? התר מקלל ברירה והתר מקלל שמור, התר מקלל ברירה – בורר כדרפו בדיקו ובתמחוי. והתר מקלל שמור – אכל נותנין לתלוייה ביום טוב. ולא התר מקלל הרקדה – דאמר רבי חנינה בר יקה בשם רב יהודה: אין שונין את הקמה, אכל מרקידין לאחורי הנפה. אין תאמר משם מרקיד הוא, יהא אסור!

אמר רבי יוסי בי רבי בון: די לא כרבי יודה, דתני משם רבי יודה: אף מכשירי אכל נפש התירו.

בעיא תדא מילתא: מהו לשנות את הקמה לאחורי הנפה כרבנן?

הלכה י"א מתני' – בית שפאי אומרים: אין משלחין ביום טוב אלא מנות. ובית הלל אומרים, משלחין בהמה חיה ועוף, בין חייז בין שחוטין. משלחין יינות שמנים וסלתות וקטניות, אכל לא תבואה,

ורבי שמעון מתיר בתבואה.

גמרא – וקשיא על דבית שפאי, ירד גדולה מתר לשלחה, גדי קטן אסור לשלחו!

אמר רבי יודן:

[דף ט' ע"א]

לא מסתברא, בטוענו, אכל אם היה מושכו והולך, מזה בין מושכו להוליכו, מזה בין מושכו להשקותו. רבי הושעיה רבה אמר לרבי יודן נשייא: שמעת מאביה, תנגלת מתר למלטלה? מה, אם היתה מוכנת לשחיטה – מתרת, ואם לאו – אסורה.

ואין כל תנגולין מוכנין לשחיטה? לכן צריכה אפלו אינה מוכנת,

אמרה לו בלחשה, אמר ליה: למה את אומרה לי בלחשה? אמר ליה בשם ששמעתייה בלחשה כן אני אומרה לך בלחשה.

תני, משלחין חטים שהן מאכל עסיסות, פול שהוא מאכל נדיות, שעורים שהן מאכל בהמה, לא בן תני משם רבי שמעון, "לכל נפש" (שמות יב, טז): אף נפשות בהמה בכלל. אתיא דרבי שמעון

בשיטת רבי עקיבה רבו, כמה דרבי עקיבה אָמר: "לְכַל נֶפֶשׁ" – אִם נִפְשׁוֹת בְּהֵמָה בְּכֻלָּל, בֵּן רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: "לְכַל נֶפֶשׁ" – אִם נִפְשׁוֹת בְּהֵמָה בְּכֻלָּל.

הַלְכָה י"ב מִתְנִי' – מִשְׁלָחִין בָּלִיַם, בֵּין תְּפוּרִין בֵּין שְׂאִינֵן תְּפוּרִין, וְאִם עַל פִּי שְׂיֵשׁ בְּהֵן כְּלָאִים, וְהֵן לְצִרְדָּה הַמוּעֵד,

אֲבָל לֹא סַנְדָּל הַמְסַמֵּר וְלֹא מַנְעֵל שְׂאִינֵן תְּפוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם לֹא מַנְעֵל לְבָנִי, מִפְּנֵי שְׂצָרִידָה אֶמֶן. זֶה הַכֻּלָּל, כָּל שְׂנֵאוֹתֵינוּ בּוֹ כִּיּוֹם טוֹב, מִשְׁלָחִין אוֹתוֹ.

גְּמָרָא – בֵּינֵינוּ מִתְנִיתָא, מִפְּנֵי שֶׁהוּא צָרִידָה בִּיצַת אוֹמֵן.

מִתְנִיתִין דְּרַבִּי לִיעֲזֹר. דְּתַנִּינֵן תַּפְּסֵן, מַנְעֵל עַל הָאֵמוּם, רַבִּי לִיעֲזֹר מְטַהֵר, וְהַכְּמִים מְטַמְּאִין.

דְּבָרֵי הַכֹּל הֵיא, שְׂנֵיאָה הֵיא הֵכָא שֶׁהוּא כְּמַכְשִׁיר כְּלֵי כִּיּוֹם טוֹב.

תְּנִי, אִין מְפָרְקִין אֶת הַמַּנְעֵל מֵעַל הָאֵמוּם כִּיּוֹם טוֹב אֲבָל מְפָרְקִין אֶת הַמַּנְעֵל מִן הָאֵמוּם בְּחֵלוֹ שֶׁל מוּעֵד.

מַהוּ לְהַעֲמִיד הָלֶב בְּיוֹם טוֹב?

אִם אוֹמֵר אֶתְּ בֵּן, אִם הוּא הוֹלֵב וּמַעֲמִיד מִיּוֹם טוֹב לְחֹלֵל.

תְּנֵה רַבִּי חֲלַפְתָּא בֵּן שְׂאוּל: תְּכַשִּׁימִין – אִסּוּר לְשַׁלְּחֵן. אָמַר רַב מְנַא: לֹא אָמְרוּ אֵלָא לְשַׁלְּחֵן, הֵיא לְלוֹבֶשֶׂן – מִתֵּר.

תְּנִי, מְטַלְטְלִין אֶת הַשׁוּפָר לְהַשְׁקוֹת בּוֹ אֶת הַתֵּינֹק, אֶת הַפְּנֵקָם, אֶת הַקַּרְקֵשׁ, אֶת הַמְּרָאָה – לְכַסּוֹת בְּהֵן אֶת הַבָּלִיַם.

אָמַר רַבִּי אֲבוּן: מִתְנִיתָא אָמְרָה שְׂאִסּוּר לְלוֹבֶשֶׂן, דְּתַנִּינֵן: כָּל שְׂנֵאוֹתֵינוּ בּוֹ כִּיּוֹם טוֹב – מִשְׁלָחִין אוֹתוֹ, אִם אוֹמֵר אֶת שְׂמִתֵּר לְלוֹבֶשֶׂן – יֵהֵא מִתֵּר לְשַׁלְּחֵן.

מַהוּ הִדָּא דְּתַנִּי מְטַלְטְלִין אֶת הַשׁוּפָר לְהַשְׁקוֹת בּוֹ אֶת הַתֵּינֹק, אֶת הַפְּנֵקָם, אֶת הַקַּרְקֵשׁ, אֶת הַמְּרָאָה – לְכַסּוֹת אֶת הַבָּלִיַם, כְּשֵׁישׁ עֲלֵיהֶם תֵּאָר כְּלֵי,

[דף ט' ע"ב]

עד כדון בתכשיטין של זהב, ואפילו תכשיטין של כסף? אמרין בשם רבי ירמיה: אסור, ואמרין בשם רבי ירמיה: מתיר.

אמר רבי חזקיה: אגא ידע ראשה וסופא. טלויין דקיקין הויין מתרביין בדרתיה דרבי ירמיה, אתא שאל לרבי זעירא, אמר ליה: לא תאמר ולא תישרי.

הדרן עלך ביצה שנולדה

פֶּרֶק שֵׁנִי

הלכה א' מתני' – יום טוב שחל להיות ערב שבת, לא יבשל אדם בתחלה מיום טוב לשבת, אכל מבשל הוא ליום טוב, ואם הותר הותר לשבת, ועושה תבשיל מערב יום טוב וסומך עליו לשבת.

בית שמאי אומרים, שני תבשילין. ובית הלל אומרים, תבשיל אחד. ושניין בדין וביצה שעליו שהן שני תבשילין.

אכלו או שאבדו, לא יבשל עליו בתחלה. ואם שיר מוננו כל שהוא, סומך עליו לשבת.

גמרא – פתיב (שמות מז, כג): "את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו".

רבי ליעזר אומר: אפיין על האפוי ומבשילין על המבשל. רבי יהושע אומר: אפיין ומבשילין על המבשל.

מה טעמא דרבי ליעזר? "את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו". מאי טעמא דרבי יהושע? "את אשר תאפו ואת אשר תבשלו בשלו".

אמר רבי ליעזר: אתיא במאן דאמר במרה נתנה השבת, ברם במאן דאמר באלוש נתנה השבת עומדין באלוש ומזהירין באלוש?

איתא חמי, דבר תורה הוא אסור וערובי תבשילין – מתירין. אמר רבי אבהו: בדין היה שיהו אפיין ומבשילין מיום-טוב לשבת, אם אומר את בן, אף הוא אופה ומבשל מיום-טוב לחול.

איתא חמי מציעין את המפות מיום-טוב לשבת, ואין אפיין ומבשלין מיום-טוב לשבת.

אמר רבי אילא: ולמה מציעין מיום-טוב לשבת? שכן מציעין את המפות מילי שבת לשבת, ויאפו או יבשלו מיום-טוב לשבת? אין אפיין ומבשלין מילי שבת לשבת.

רבי פהנא פריה דרבי יהיה בר בא אמר: ובלבד שלא יערים.

מתניתין דרבי שמעון בן אלעזר, תני,

[דף י' ע"א]

אין עושין מיום-טוב למצאי יום טוב. והא תני ממלא היא אשה קדרה בשר אף על פי שאינו אוכל ממנו אלא חתיכה אחת, קומקום של חמין אף על פי שאינו שותה ממנו אלא כוס אחד, אבל פת אינה אופה אלא צורכה.

תני, רבי שמעון בן אלעזר אומר: ממלאה היא אשה את התנור פת, מפני שהפת יפה בשעה שהתנור מלא.

דרש רב הונא פהדא דרבי שמעון בן אלעזר, דרש רבי יוחנן לטיבראי פהדא דרבי שמעון בן אלעזר, הנה דרש להון להלכה, ואינו סברין לעובדא. אית דבעי מימר לעובדא דרש להון, אתין ושאולין ליה, ודרש להון להלכה, חור ודרש להון ולא ידעין אין להלכה אין לעובדא. אמר רבי אבא בר זבדי: הורי רבי אבהו פהדא דרבי שמעון בן אלעזר,

רבי היא בשם רבי יוחנן: צריד לומר - 'עלי ועל מי שלא ערב'.

הרי שלא ערב - אחרים שערכו מתרים לעשות לו משלו. רבי זריקן בשם רבי זעירא: במקוזה להון משלו, די לא כן, נמצאו עושין לו משלו.

לא ערב ולא ערכו לו אחרים, רבי יצחק אומר: צולה לו דנה. רב הונא אמר: מהמם לו חמין. שמואל אמר: מדליק לו את הנר.

תני רבי יהיה, ממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר. מעשה באחד שהדיר את בנו לתלמוד תורה, ובא מעשה לפני רבי יוסי בן חלפתא והתיר לו למלאות לו חבית של מים ולהדליק לו את הנר.

רבי יהיה רבה עלה לביתו, אמרין ליה אנשינן מערבת. אמר לון: אית הקא טלופהין מן איתמל. אמרין

ליה: אין!

הדא אמרה אפלו מין אהד, אית הנה בהון תרדין,

הדא אמרה אף על פי שאין בהן כוית, אית הנה בהון שעורה

הדא אמרה אינו צריך להתנות. אמר רב הסדא: תניי הנה לו לרבי הנה הגדול.

תני, אמר רבי שמעון בן אלעזר: מודין בית שמאי לבית הלל, שהן שני תבשילין, על מה נחלקו על הדגה, ועל הביצה שיש עליה, שבות שמאי אומרים: תבשיל אהד. ובית הלל אומרים: שני תבשילין.

הכל מודין שאם פרפר ביצה על גבי המליה, או שהתד קפלוט תחת הדג, או שבשיל שני מיניו בקדרה שהן שני תבשילין.

והלכה בדברי התלמיד.

רב אמר: אומר אני, אין פחות מכוית. לית הדא פליגא על רבי יוחנן, דרבי אמר: עלי ועל מי שלא ערב, מתניתין מסיגא לרבי יוחנן, ערוב תחלתו וסופו אין לו שעור.

יום טוב שחל להיות בערב שבת אין מערבין, לא בהצרות ולא בתדומין; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: מערבין בהצרות ואין מערבין בתדומין, מערבין בהצרות שכן את מתיר לו דבר שהוא מתר לו. ואין מערבין בתדומין שכן את מתיר לו דבר שהוא אסור לו.

אית תניי תני ומחלה. אמר רבי לעזר: הואיל והן תניא ומחלה, צריכין אנן מחוש.

רבי ירמיה בשם רבי ועירה:

[דף י"ע"ב]

מאן דעבד טבאות מערב מן איתמל.

אמר רבי יודן: הדא דאת אמר, בשלא עשה לו ערוכי תבשילין, אכל אם עשה לו ערוכי תבשילין – מתר.

רבי יוסה בי רבי בון בעי: וערוכי תבשילין מתירין את המהצות?

הלכה ב' מתני' – חל להיות אחר השבת, בית שמאי אומרים: מטבילין את הכל מלפני השבת, ובית הלל אומרים: בלים מלפני השבת, ואדם בשבת.

גמרא – מתניתין בכלים גדולים, אבל בכלים קטנים – מערים עליהן ומטבילין. תני, רבי הושעיה: ממלא הוא אדם כלי טמא מן הבור, ומערים עליו ומטבילו.

תני, נפל דליו לתוך הבור – מערים עליהן ומטבילין.

תריין אמורין, חד אמר: בכלים שנטמאו באב הטמאה. ודורנה אמר: בכלים שנטמאו בולד הטמאה. מתיב מאן דאמר בולד הטמאה למאן דאמר באב הטמאה, אפלו בחול יהא טעון הערב שמשו? אמר ליה: ברוצה לשתמש בהן חלון בטהרה.

כל מהיכי טבילות – טובלין בדרך בתשעה באב וביום הכפורים.

אמר רבי חנניה סגן הכהנים: כדי הוא ביתו של אלהינו שיאבדו עליו הכהנים טבילה אחת. דרש רבי לוי פתרא דרבי חנניה סגן הכהנים. ואדם בשבת – שכן אדם טובל לקירוי בשבת.

הלכה ג' מתני' – ושוין שמשיקין את הפנים בכלי אבן לטהרו, אבל לא מטבילין.

ומטבילין מנגב לגב ומחבורה לחבורה ביום טוב:

גמרא – מתניתה דלא כרבי, דתני, אין מטבילין כלי על גב מימיו ביום טוב, ואין משיקין את הפנים בכלי אבן לטהרו בשבת; דברי רבי. והכמים אומרים: מטבילין כלי על גבי מימיו ביום טוב, ומשיקין את הפנים בכלי אבן לטהרה בשבת, לא אמר אלא בשל אבן הא בשל

[דף י"א ע"א]

עץ – לא.

ביצד מנגב לגב? רצה לעשות עפתו על גבי גתו, או גתו על גבי עפתו, מטביל את כלי

ביצד מחבורה לחבורה? הוה אוכל עם חבורה זו ונמלה לוכל עם חבורה אחרת – טובל.

הלכה ד' מתני' – בית שמאי אומרים: מביאין שלמים ואין סומכין עליהן, אבל לא עולות. ובית הלל אומרים, מביאין שלמים ועולות וסומכין עליהם.

גמרא – בית שמאי אומרים: התרה סמיכה שלא בדרבה. ובית הלל אומרים: לא התרה סמיכה שלא בדרבה, איזו היא שלא בדרבה? מאתמול.

אמר רבי זעירא: כל עמא מודי באשם מצורע שפסוד עליו מאתמול – לא יצא. שלמי נדבה שפסוד עליהן מאתמול – יצא.

מה פליגינן? בשלמי חגיגה, בית שמאי עבדין לון בשלמי נדבה. בית הלל עבדין לון באשם מצורע. אמר רבי יסי: הן דאת אמר אשם מצורע שפסוד עליו מאתמול – לא יצא בזמנו, עבר זמנו – נעשה בשלמי נדבה.

אמרו בית הלל לבית שמאי: מה אם בשעיה שאני אוסר להדיומי, הרי אני מתיר לגבוה, בשעיה שהוא מתר להדיומי אינו דין שנתיר לגבוה?

אמרו להן בית שמאי: והרי נדרים ונדבות יוכיחו, שהן מתירין להדיומי ואסורין לגבוה.

אמרו להן בית הלל: לא, אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין זמנן קבוע, תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע?

אמרו להן בית שמאי: חגיגה אין זמנה קבוע, שאם לא חג בראשון – חוגג בשני, לא חג בשני – חוגג בשלישי.

אמרו להן בית הלל: חגיגה זמנה קבוע, שאם לא חג ברנל, אינו יכול לחוגג אחר הרנל.

אמרו להן בית שמאי: והלא כבר נאמר: "אף אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם".

אמרו להן בית הלל: מושם ראיה? לכם אינו נעשה אכל נעשה הוא לגבוה.

אבא שאול אומר טעם אחר, מה אם בשעיה שפירתה סתומה פירת רבך פתוחה בשעיה פתוחה.

דבר אחר: אינו דין שיהא שלחנה מלא ושלחן קונד ריקם?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: רבי שמעון בן לקיש תוה עבר קומי סדרא, ושמע קלהון קראי הוה פסוקא (דברי הימים – א כט, כא): "ויזבחו לה' זבחים ויעלו עלות לה' למחרת היום ההוא". אמר, מאן דמפסק לה – בבית שמאי. מאן דקרי פלה בבית הלל –

ניחא, עלות למחרת היום ושלמים למחרת היום, ואין שלמים באין בבית שמי.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: דוד מת בעצרת והיו כל ישראל אוננין והקריבו למחר.

מעשה בהלל הוקן

[דף י"א ע"ב]

שהביא עולתו לעזרה, וסמך עליה, וחקרו עליו תלמידי שמו, התחיל מכשפש בנזבה, אמר לון: ראו נזבה היא ושלמים הבאתיה, והפליגו בדברים והלכו להן.

לאחר ימים גברה ידן של בית שמאי ובקשו לקבע הלכה בדבריהן, והיה שם בבא בן בוטי מתלמידי בית שמאי, יודע שהלכה בבית הלל, פעם אחת נכנס לעזרה, ומצא אותה שוממת, אמר ישמו בתיחן של אלו שהשימו בית אלהינו, מה עשה? שלח והביא שלשת אלפים צאן מציאן קדר ובקרו ממומין, והעמידן בהר הבית. אמר להן: שמעוני אחי בית ישראל! כל מי שהוא רוצה – יביא עולות יביא ויסמוך, יביא שלמים יביא ויסמוך. באותה שעה נקבעה הלכה בבית הלל, ולא אמר אדם דבר.

אמר רבי יצחק בר לעזר: הדיא אמרה בשירותא בעניא מוליי סמא דקיסא מיניה וביה. כל גומרא דלא כוניה בשעתיה – לא כוניה.

שוב מעשה באחד מתלמידי הלל שהביא עולתו לעזרה וסמך עליה וראהו אחד מתלמידי שמו אמר ליה מה זו סמיכה אמר ליה מה זו שתיקה שתקו בנויפה והלך לון:

הלכה ה' מתני' – בית שמאי אומרים: לא יחס אדם המין ורגליו, אלא אם בן ראויין לשתייה. ובית הלל מתירין. עושה אדם מדורה ומתחמם בנגדה.

גמרא – פתר לה תרין פתריין, על דעתין דבית שמאי, והוא ששיתה מהן. על דעתין דבית הלל והן שיהו ראויין לשתייה.

ועושה מדורה ומתחמם בנגדה – דברי הכל, והוא שיהא קומקום בנגד המדורה,

פתר לה פתר אחרון, על דעתהון דבית שמאי, והוא שיהא קומקום בנגד המדורה. על דעתון דבית הלל, אפלו אין הקומקום בנגד המדורה.

המין שהיחמו ביום טוב, וכן המים שהיחמו מערב שבת לשבת. רב ושמואל, חד אמר, מרחיץ בהן פניו ידיו ורגליו. והורגה אמר, מרחיץ בהן גופו איברים איברים. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא,

מזן מה דתני שמואל: מרחיץ בהם פניו ידיו ורגליו. הווי רב דו אמר: מרחיץ בהן גופו איברים איברים.

חד פילוסופים שאל לבר קפרא, אבלט שאל ללוי: סריסא, מתר לשותות ואסור לרדון. אמר ליה: אם תראה סרים מתחבק עם אשתך שמוא אינו רע לך? אמר ליה: אין! אמר ליה: ומכי הוא לך בלום? אמר ליה: שלא תתפרין. אמר ליה: והכא שלא יתפרצו.

פיון שיצא, אמרו לו תלמידיו: רבין לזה דחיתה בקנה, לנו מה את משיב? אמר להן: והלא כבר נאמר – "אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם".

הלכה ו' מתני' – שלשה דברים רבן גמליאל מהמיר בדברי בית שמאי,

אין מומנין את החמין מיום טוב לשבת,

ואין זוקפין את המנורה ביום טוב,

ואין אופין פתין

[דף י"ב ע"א]

גריצות אלא רקיקין.

אמר רבן גמליאל, מימיהן של בית אבא לא היו אופין פתין גריצות, אלא רקיקין. אמרו לו, מה נעשה לבית אביה, שהיו מהמירין על עצמן ומקלין לכל ישראל, להיות אופין פתין גריצין ודרי.

גמרא – אבא בר רב חונה אמר: הדין דתימר, בשלא עשה לו ערובי תבשילין, אבל אם עשה לו ערובי תבשילין – מתר.

מה בין תבשיל ומה בין חמין? תבשיל דרבו לוכל מסוג, חמין אין דרבו לשותות מהן.

ואין זוקפין את המנורה ביום טוב – הדין דאת אמר במנורה של פרקים, אבל במנורה שאינה של פרקים לא בדיא.

בהדיא תלמידיו דרבי יוסי הוון ותיבון, נפלת מנרתא קומיהון, והנה כל חד וחד שמיט גרמיה וערק.

אין אופין פתין גריצות אלא רקיקין – מתוד שאת מייגעו אף הוא אינו אופה אלא צורפו.

רבי אהא שמע ליה מן הדא: "מה חרי האף הגדול הזה?"

ורבנן שמעין ליה מן הדא: "והנה שלשה סלי חרי על ראשי".

הלכה ז' מתני' – אף הוא אמר שלשה דברים להקל, מכבדין בין המשות, ומניחין את המגמר ביום טוב,

ועושיין גדי מקלם בלילי פסחים. והכמים אוסרין:

גמרא – של בית רבן גמליאל היו מכבדין בין המשות, אמר רבי לעזר בי רבי צדוק: פעמים הרבה

אכלתי אצל רבן גמליאל, ולא היו מכבדין בין המשות, אלא סדינים היו פורשין על גבי הארץ, וכיון שהיו האורחין יוצאין – היו קופלין אותן.

אמרו לו: אם בן, אף בשבת מתרין לעשות בן.

של בית רבן גמליאל היו מכניסין את המגמר במגופה. אמר רבי לעזר בי רבי צדוק: פעמים הרבה אכלתי אצל רבן גמליאל ולא היו מכניסין את המגמר במגופה, אלא פרדיסקים היו מעשנין מערב יום טוב, וכיון שהיו האורחין נכנסים היו פותחין אותן.

אמרו לו: אם בן אף בשבת מתרין לעשות בן:

ועושיין גדי מקלם בלילי פסחים והכמים אוסרין: אי זהו גדי מקלם? בלו צלי ראשו על כרעיו ועל קרבו. שלק מקצת ובשל מקצת – אין זה גדי מקלם.

מכניסין גדי מקלם בלילי יום טוב הראשון של חג ובלילי יום טוב האחרון של פסח, מכניסין עגל מקלם בלילי יום טוב הראשון של פסח

אבל לא גדי מקלם.

תני, אמר רבי יוסה: תודום איש רומי הנחייג על אנשי רומי, שיהו אוכלין גדיים מקולסין בלילי פסחים. שִׁלְחוּ חֲכָמִים וְאָמְרוּ לוֹ: אֵלּוּלָא שְׂאֵת תּוֹדוּם, לֹא הֵינּוּ מְנַדִּין אוֹתָךְ?

מהו תודום? אמר רבי הנניה: דהנה משלח פרנסתהון דרבנן. לא נמצאת מביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ? שכל המביא את הרבים לידי אכילת קדשים בחוץ צריך נדוי.

[דף י"ב ע"ב]

הלכה ח' מתני' – שלשה דברים רבי אלעזר בן עזריה מתיר, והכמים אוסרין. פרתו יוצאה כרצועה שבין קרניה, ומקרדין את הבהמה ביום טוב, ושוחקין את הפלפלין ברחים שלהם.

רבי יהודה אומר, אין מקרדין את הבתמה ביום טוב, מפני שעושה חבורה, אבל מקרצפין. והכמים אומרים, אין מקרדין, אף לא מקרצפין.

גמרא – רבי בא רב ושמואל, תריהון אמרין, דברי חכמים אפלו להמשיך בה – אסור. רבי בא בשם שמואל: אם היתה קרנה קדושה – מתר.

אמר רבי יוסה: קשייתא קומי רבי בא, ואמר: לא תנינן, אלא הנקה בהם.

רבי זעירה בשם שמואל: שור שעסקו רע – יוצא בפרומביא שלו. ורבותינו שבגולה נהגו כן. רבי אחא, רבי יעקב בר אבדי, בשם רבי יונתן, רבי יעקב בר אחא בשם רבי תנחום בי רבי היה: חמור שעסקו רע – יוצא בפרומביא שלו.

רבי אילא, רבי יהודה בשם רבי שמעון בי רבי היה: כלב יוצא בסוגר שלו, אם להבות בו – אסור, אם בשביל שלא לאכל אפרו – מתר.

גנבה אמר: הלכה היה מלמד וכו'.

רבי יונה בוצרייה בעי, אם הלכה היה מלמד וכו', תדא היא דתנינן שלא ברצון חכמים.

תנא, רבי יודה בר פוי דברדלייא. אמרו לו: או עמד מבינותינו או העביר רצועה מבין קרניו. אמר רבי יוסי בי רבי בון: שהיה מתרים כנגדו.

אמר רבי חנניה: פעם אחת יצאת והשחרו שניו מן הצומות ומן התענית.

אמר רבי אבדי דהוטרא: אשתו תוות,

ומנין שאשתו קרויה עגלה? "ולא תרשתם בעגלתי לא מצאתם הודתי",

תמן אמרין שכנתו היתה, ויש אדם נענש על שכנתו? אמר רבי קיריס דאירכא: ללמוד, שכל מי שיש ספקה בידו למהות ואינו ממהה – קלקלה תלויה בו.

אי זהו הפרוד? אלו תמננים שהן עושין חבורה. קרצוף – אלו תגדולים שאינן עושין חבורה:

וחכמים אומרים אין מקרדין אף לא מקרצפין: אין מקרדין שלא יבואו לידי חבורה ולא מקרצפין, שלא יבואו לידי תלישה.

של בית רבן גמליאל היו שוחקין את הפלפלין בריחים שלהן. אמר רבי אלעזר בי רבי צדוק: פעם אחת אבל אבא אצל רבן גמליאל והביאו לפניו אינגרין ובתוכן פלפלין שהוקים, בין שפגעמן – משך ידו מהן. אמר לו: אל תחוש להם, מערב יום טוב הן שהוקין, ויעשה רבי צדוק כשונג אצל רבן גמליאל ויאכל?

אלא שלא להתיר מלאכה על ידי רבן גמליאל.

[דף י"ג ע"א]

הלכה ט' מתני' – הרחים של פלפלין, ממאה משום שלשה כלים, משום כלי קבול ומשום כלי מתכות ומשום כלי כברה:

גמרא – התנתון משום כלי קבול, והעליון משום כלי מתכות והאמצעית משום כברה.

הלכה י' מתני' – עגלה של קטן ממאה מדרם

ונטלת בשבת, ואינה נגררת אלא על גבי כלים.

רבי יהודה אומר, כל הכלים אין נגררין חוץ מן העגלה, מפני שהיא כובשת:

גמרא – תני, לא יגור אדם את המטה, את הכפא, ואת הספסל, ואת המתדרה מפני שהיא עושה דריץ. ורבי שמעון מתיר.

רבי בא בשם רב הנה, רבי חגי בשם רבי זעירא, רבי יוסה בשם רבי אילא: מודין חכמים לרבי שמעון בכפא שרגליו משקעות בטיט, שמתר למלטלו, ודכותה מתר להחזירו.

אמר רבי יוסה: אוף אגן תנינן נטלין בשבת.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: דרבי שמעון היא.

אמר רבי יוסה: מתניתא אמרה כן, כל הכלים אין נגררים חוץ מן העגלה מפני שהיא כובשת.

הדרן עלך יום טוב

פירק שלישי

הלכה א' מתני' – איז צדין דגים מן הביכרין ביום טוב, ואיז נותנין לפניהם מזונות.

אבל צדין תיה ועוף מן הביכרין, ונותנין לפניהם מזונות.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא כל הביכרין שוין.

זה הכלל, כל המחפר צידה אסור, ושאינו מחפר צידה מתר:

[דף י"ג ע"ב]

גמרא – אומר רבי חיננא: מתניתין דלא ברבי יודה, דתנינן תמן, רבי יודה אומר: החד צפור למגדל וצבי לבית – הויב, הוא לגנה ולביכרין – פטור.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן, איז צדין דגים מן הביכרים ואיז נותנין לפניהן מזונות, הוא לגנה ולביכרין – פטור.

מחלפה שיטתון דרבנן, דתנינן תמן, והכמים אומרים: צפור למגדל, וצבי לגנה, ולחצר, ולביכרין. ותנינן, אבל צדין תיה ועוף מן הביכרין ונותנין לפניהן מזונות, הוא לגנה ולחצר – לא! פאן בחצר מקרה פאן בחצר שאינה מקרה.

והא תנינן גנה, אית לך מימר גנה מקרה? אלא פאן בגדולה פאן בקטנה.

רבי עיאל אומר: בעון קומי רבי אחא, מה ניתני, כל המחפר צידה הויב ושאינו מחפר צידה פטור? אומר לון: ולא בעל לתובה אנן קימין? אלא כל המחפר צידה – אסור, ושאינו מחפר צידה – מתר. אומר רבי שמואל אחוי דרבי ברכיה: כל שהוא מחפר נשבין – מחפר צידה, ושאינו מחפר נשבין – אינו מחפר צידה.

שוהטין מן הנגרים, ואיז שוהטין לא מן המכמורות, ולא מן המצודות.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רבי אימי: במצדתא דשיתייא .

שמואל אומר: צד הוא בפיטם .

רב אמר: סוכרא דנהרא – שרי. אמר רבי יודן: כהוא דמסים .

הלכה ב' מתני' – מצודות הנה ועוף ודגים שעשאן מערב יום טוב, לא יטול מהן ביום טוב, אלא אם כן יודע שנצודו מערב יום טוב.

ומעשה בנכרי אהד, שהביא דגים לרבן זבילאל, ואמר, מתרין הן, אלא שאין רצוני לקבל הימנו.

גמרא – מי מודיע אם נתמלקלה המצודה? דבר פריא שנצודו מבעוד יום, אבל אם לא נתמלקלה המצודה – דבר פריא שלא נצודו מבעוד יום,

ואפלו נתמלקלה המצודה, וחש לומר שמוא לא נצודו מבעוד יום?

אמר רבי יוסי בי רבי בון: כפורש בחורשין, תדע לך שהוא כן, דתנינו, דגים ודגים לא במקום שהן מצויין, והכא במקום שהיה ועוף מצויין.

רבי זעירה בשם רב: סכרין מימר מתרין למחר.

רבי חזקיה רבי עזריאל פריה דרבי חזקיה דברת חורן מתרין מפלי, סכרין מימר ספקן התירו.

רבי חנינה ורבי יונתן, תריהון אמרין: ספק הכן אסור. רבי יהודה אמר: ספק הכן מתיר.

רבי הנה רבה ורבי שמעון ברבי, חד אמר: העפוי"ם צריד הכן. והורנה אמר: אין העפוי"ם צריד הכן.

ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא, מן מה דרב מיבעי מיתי קומיה רבי הנה רבה, והוא אמר ליה הן תויתיה? והוא אמר ליה: שוירתה תוות עברה, ותוינא אבל מינה תאנים, הוי דו אמר אין העפוי"ם צריד הכן.

חד תלמיד מן דרבי סימיי אול לאנטרדם, אייתון ליה דורמסקנא ואבל. חד תלמיד מן דרבי יהושע כן לוי אול לתמן, אייתו ליה דורמסקנא ולא אבל, אתא ואמר קומי רביה, אמר: דו נהג בשיטת רביה, דרבי סימיי אמר: אין העפוי"ם צריד הכן.

רבי אבהו בשם רבי יהושע כן לוי: דמדימניות שבכרם – הרי אלו אסורות. רב חזנה בשם רב: השיצים שבכפלים – הרי אלו מתרין.

מִסְכַּת פְּרִיטוֹת פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. הַמְגִדְף, רַבִּי עֲקִיבָא מַחִיב קָרְבָן, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ כֶּרֶת, וְנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר ט, יג): "חֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל הָאִישׁ הַהוּא". סֵף שְׁמֹן הַמִּשְׁחָה שְׁעֵשֶׂה מִשָּׂה בַמִּדְבָּר - הָרִי זֶה חֵיב כֶּרֶת. הַפֶּסֶח וְהַמִּלָּה, אֵף עַל פִּי שְׁחִיבִים עַל זְדוּנֵן כֶּרֶת - אֵין בְּהֵן קָרְבָן, לְפִי שֶׁהֵן בְּקוּם עֲשֵׂה. טְמֵא שְׂאֵכֵל אֶת הַקֹּדֶשׁ וְהִבָּא לְמִקְדָּשׁ טְמֵא, אֵף עַל פִּי שְׁחִיבִין עַל זְדוּנֵן כֶּרֶת, וְעַל שִׁגְגַתֵּן חֲטָאֵת - אֵין בְּהֵם אֲשֶׁם תְּלוֹי, לְפִי שֶׁהֵן בְּעוֹלָה וַיִּוֹרֵד. הַמְקַלֵּל אֲבִיו וְאִמּוֹ, וְהֹאֲמַר לְחִבְרוֹ: 'לֵךְ וְעַבֵּד עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים', וְהִמְסִית וְהַמְדִיחַ, וְנִבְיָאֵי הַשֶּׁקֶר, וְעֵדִים זוֹמְמִין, אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּהֵן מִיתַת בֵּית דִּין - אֵין בְּהֵן קָרְבָן, שְׂאִין בְּהֵן מַעֲשֵׂה. הַמְכַּה אֲבִיו וְאִמּוֹ, וְגוֹנֵב נֶפֶשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְזָקֵן מִמְרָא עַל פִּי בֵּית דִּין, וְכֵן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, וְהַרוֹצֵחַ, אֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּהֵן מַעֲשֵׂה, וַיֵּשׁ בְּהֵן מִיתַת בֵּית דִּין - אֵין בְּהֵן קָרְבָן. לְפִי שֶׁהֵן אֵינֵן בְּהַכֶּרֶת.

ב. אֵלוֹ הֵן שְׁבִמִיתָהּ, הָאוֹכֵל טָבֵל, וְזֵר שְׂאֵכֵל תְּרוּמָה טְהוֹרָה, וְכַהֵן טְמֵא שְׂאֵכֵל תְּרוּמָה. וְזֵר, וְטָבוֹל יוֹם, וּמַחְסֵר בְּגָדִים, וּמַחְסֵר כְּפוּרִים, וּפְרוּעֵי רֵאשׁ, וּשְׁתוּיֵי יַיִן שְׁשֻׁמְשׁוּ - כֻּלָּן בְּמִיתָהּ. אֲבָל הַעֵרֵל וְהָאוֹנֵן, וְהַיּוֹשֵׁב - הָרִי אֵלוֹ בְּאַזְהָרָה. בְּעַל מוּם - בְּמִיתָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בְּלֹא תַעֲשֵׂה. מִזִּיד - בְּמַעֲלֵה. רַבִּי אוֹמֵר: בְּמִיתָהּ, וְחַכְמִים אוֹמְרִים: בְּלֹא תַעֲשֵׂה'. זֶה הַכֹּל: כָּל מִצְוֹת לֹא תַעֲשֵׂה' שֵׁשׁ בְּהֵן מַעֲשֵׂה - לוֹקִין עֲלֶיהָ אֶת הָאֲרַבְעִים. וְשְׂאִין בְּהֵן מַעֲשֵׂה - אֵין לוֹקִין עֲלֶיהָ אֶת הָאֲרַבְעִים. וְשֹׂאֵר כָּל לֹא תַעֲשֵׂה שְׁבַתוֹרָה - הָרִי אֵלוֹ בְּאַזְהָרָה, כְּעוֹבֵר עַל גְּזֵרַת מֶלֶךְ. הַמְּפַלֵּת לְאַחַר מְלֹאֵת, וְהַמְּפַלֵּת בֵּן שְׁמוֹנֵה חַי אוֹ מֵת, וְגַר שֶׁנִּתְגַּזֵּר מֵהוּל, וְתִינּוֹק שְׁעוֹבֵר זְמַנּוֹ, וְחֹרֵשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן שֶׁהָיוּ מְחַסְרֵי כִפְרָה - מְבִיאִים קָרְבָן וְנֹאֲכֵל. סֵפֶק הַפִּילָה סֵפֶק לֹא הַפִּילָה, סֵפֶק בֵּן קִימָא סֵפֶק שְׂאִין בֵּן קִימָא, סֵפֶק יֵשׁ בּוֹ מִצְוֹרַת אָדָם

סֵפֶק אֵין בּוֹ מִצְוֹרַת אָדָם - מְבִיאָה קָרְבָן וְאֵין נֹאֲכֵל. הַמְּפַלֵּת בְּתוֹךְ מְלֹאֵת - פְּטוּרָה מְכָלָם. מוֹדִים בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הַלֵּל, בְּרוּאָה אֹרֹר שְׁמוֹנִים וְאַחַד שְׁדַמְיָה טְמֵאִים, וְהַמְּפַלֵּת שְׁמוֹנִים וְאַחַד - תְּהֵא חֵיבַת בְּקָרְבָן. מַה לִּי בֵּין יוֹם וְלַיְלָה וּבֵין דָּם לְלֵידָה? אֲמַרוּ לֵהֵן בֵּית שְׁמַאי: לֹא! אִם אֲמַרְתֶּם בַּיּוֹם שְׂרָאוּי לְהִבָּאת קָרְבָן, תֹּאמְרוּ בְּלַיְלָה שְׂאִין רָאוּי לְהִבָּאת קָרְבָן? כָּלִפִּי דְמִים שְׂאֲמַרְתֶּם, הַפְּרִישׁ בֵּין דָּם לְלֵידָה, שְׁהוּרָאָה בְּתוֹךְ מְלֹאֵת - דְּמִיָּה טְמֵאִין, וְהַמְּפַלֵּת בְּתוֹךְ מְלֹאֵת - דְּמִיָּה טְמֵאִין. הַמְּפַלֵּת בְּתוֹךְ מְלֹאֵת - פְּטוּרָה מְכָלוּם. אֲמַרוּ לֵהֵן בֵּית הַלֵּל: הָרִי הַמְּפַלֵּת לַיּוֹם שְׁמוֹנִים וְאַחַד שְׁחָל לְהִיּוֹת בְּשֶׁבַת תּוֹכִיחַ, שְׁלֹא יֵצֵאת בְּשַׁעַה שְׂרָאוּיָה לְהִבָּא בְּהָ קָרְבָן, וְהוּא יוֹכִיחַ, הַמְּפַלֵּת לְאוֹר שְׁמוֹנִים וְאַחַד שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׁכֵן יֵצֵאת בְּשַׁעַה שְׂרָאוּיָה לְהִבָּא בְּהָ קָרְבָן - חֵיבַת קוֹרְבָן. אֲמַרוּ לֵהֵן בֵּית שְׁמַאי: לֹא, אִם אֲמַרְתֶּם בְּמַפְלֵת לַיּוֹם שְׁמוֹנִים וְאַחַד שֶׁהוּא מְצַטְרֵף עִם הַיּוֹם הַבָּא אַחֲרָיו, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין רָאוּי לְקָרְבָן יַחֲדָה - רָאוּי לְקָרְבָן צְבוּר, תֹּאמַר בְּמַפְלֵת לְאוֹר שְׁמוֹנִים וְאַחַד שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאִין הַלֵּילָה רָאוּי, לֹא לְקָרְבָן יַחֲדָה וְלֹא לְקָרְבָן צְבוּר? אֲמַרוּ לֵהֵן בֵּית הַלֵּל: הָרִי אֲמַרְתֶּם, הַלֵּילָה מְצַטְרֵף עִם הַיּוֹם הַבָּא אַחֲרָיו, כְּשֶׁם שְׁחִיבַת לַיּוֹם שְׁמוֹנִים וְאַחַד - כִּךָּ תְּהֵא חֵיבַת לְאוֹר שְׁמוֹנִים וְאַחַד, וְאֵל יוֹכִיחַ יוֹם שְׁמוֹנִים וְשְׁנַיִם, שְׂיֵצֵאת בְּשַׁעַה שְׂרָאוּיָה לְהִבָּא בְּהָ קָרְבָן.

ג. הָאִשָּׁה שֵׁשׁ עֲלֶיהָ לֵידָה וְלֵידָה, זִיבָה וְזִיבָה - מְבִיאָה קָרְבָן אֶחָד. לֵידָה וְזִיבָה - מְבִיאָה שְׁנַיִ קָרְבָנוֹת. לֵידָה סֵפֶק וְלֵידָה וְדַאי, זִיבָה סֵפֶק וְזִיבָה וְדַאי - מְבִיאָה קָרְבָן עַל וְדַאי שְׁבָהֵן יֵצֵאת. לֵידָה וְדַאי, לֵידָה סֵפֶק, זִיבָה וְדַאי, זִיבָה סֵפֶק - מְבִיאָה קָרְבָן אֶחָד, וְאוֹמְרַת: 'אִם הִיא וְדַאי - הוּא עֲלֵיו. אִם לֹא - הָרִי הוּא עַל וְדַאי שְׁבָהֵן'; דְּבָרֵי

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

רבי יוחנן בן גוריון רבי עקיבה אומר: מביאה על ודאי שבהן יצאת.

ד. רבי שמעון אומר: נזיר מחסר כפרה לשנות יין. רבי אליעזר בן יעקב אומר: גר מחסר כפרה לאכל בובחים.

ה. כל חייבי קנין שבתורה, חצין חטאות וחצין עולות, חוץ מקנו של של גר, שאף על פי שהן חובה - שתייהן היו עולות, רצה להביא חובתו מן בהמה - יביא, הביא עולות בהמה לכפורים - יצא. מנחות ונסכין - לא יצאו, לא אמרו קן אלא להקל עליו. הביא לצרעתו - יחזר ויביא לכפרתו. לנזירותו - יחזר ויביא לכפרתו. ארבעה מביאין על זדון כשנגה, כלן באנס פטורין, חוץ מן הנזיר.

ו. חמשה מביאין קרבן עולה ויורד, יש בהן דל ועשיר, יש בהן דל דלים. מצורע ויולדת, דל ועשיר - מביא אחד תחת אחד, מטמא מקדש דל דלים - מביא שנים תחת אחד, מכאן אתה מחשב לעשירות האיפה בשנה פרוטה.

ז. מצורע שנתנגע, חזר ונתנגע, חזר ונתנגע - מביא קרבן אחד על הכל, הביא צפריו ונתנגע, הביא צפריו ונתנגע - מביא קרבן על כל אחד ואחד; דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא אשמו. הביא אשמו ונתנגע, הביא אשמו ונתנגע - מביא קרבן על כל אחד ואחד. רבי שמעון אומר: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו. נזיר שנטמא וחזר ונטמא, מביא קרבן אחד על הכל. נטמא יום שביעי שלו, וחזר ונטמא יום שביעי שלו - מביא קרבן אחד על כל אחד ואחד; דברי רבי. וחכמים אומרים: קרבן אחד על הכל, עד שיביא חטאתו.

ח. האשה שילדה ולדות הרבה, הפילה בתוך שמונים נקבה, וחזרה והפילה בתוך שמונים נקבה, המפלת בתוך שמונים נקבה, המפלת תיומין - מביאה קרבן אחד

על הכל; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מביאה לראשון ואין מביאה לשני, מביאה לשלישי ואין מביאה לרביעי.

ט. אלו דברים שבין שפחה חרופה לכל עריות: כל עריות שבתורה - הרי אלו חייבין על זדון כרת ועל שגגתן חטאת, ועל לא הודעו אשם תלוי, מה שאין כן בשפחה חרופה. כל עריות שבתורה - עושה אנס כרצון, שאין מתכוון כמתכוון, מערה כגומר, ושנה כרפה ושלא כרפה - חיבת על כל ביאה וביאה, מה שאין כן בשפחה חרופה. כל עריות, עשה קטן כגדול לחיב על הגדול. ובשפחה, אם היה קטן - הרי אלו פטורין. כל עריות - שניהן לוקין. ובשפחה - היא לוקה והוא אינו לוקה. כל עריות - שניהם מביאין קרבן. ובשפחה - הוא מביא והיא אינה מביאה. כל עריות - בחטאת. ושפחה - באשם. כל עריות - בנקבה. ושפחה - בזכר. כל עריות - חיב על כל ביאה וביאה. בשפחה - אחת על ביאות הרבה. כל עריות שבתורה - בית דין חיב על הוראתן, מה שאין כן בשפחה חרופה. כל עריות - כהן משוח שהורה ועשה - חיב. ובשפחה - עשה אף על פי שלא הורה - מביא אשם ודאי. רבי ישמעאל אומר: בשפחה כנענית הכתוב מדבר, נשואה לעבד כנעני. אחרים אומרים משמו: נשואה לבן חורין. רבי עקיבה אומר: מן התורה חציה שפחה וחציה בת חורין - נשואה לבן חורין.

י. הבא על אחת מכל עריות האמורה בתורה, הוא בהעלם אחד והיא בחמשה העלמות, הוא מביא חטאת והיא מביאה חמש חטאות. כל עריות בהעלם אחת, והיא בחמשה העלמות. היא מביאה חטאת אחת והוא מביא חמש חטאות. כל עריות אחד גדול ואחד קטן - הקטן פטור. אחד נער ואחד ישן - הישן פטור. אחד שוגג ואחד מזיד - השוגג בחטאת והמזיד בהכרת.

תּוֹסֵפֶתָא

הַשְּׁלֵם

יא. חמשה אשמות הן: אשם גזלה, אשם מעילה, אשם שפחה חרופה, אשם גזיר, ואשם מצורע. רבי אליעזר אומר: אשם תלוי.

יב. שתוי יין פוסל בעבודה וחיב במיתה. איזהו שתוי יין? כל ששתה רביעית יין בן ארבעים יום הימנו למעלה, שטה מגתו, יתר מרביעית - פטור. שטה פחות מרביעית בן ארבע בן חמש שנים - חיב. בין שמזגו ובין ששתאו חצאין. רבי אליעזר אומר: שתאו כלו כאחד - חיב. מזגו ושתאו, או שתאו חצאין - פטור. רבי יהודה אומר: על היין במיתה, ועל המשכרין באזהרה. לפיכך, אם אכל דבלה קעילית או ששתה חלב ודבש - הרי זה לוקה ארבעים, ועובר בלא תעשה. וכשם שאם היה כהן פסול בעבודה - חיב בה מיתה, כך אם היה חכם או תלמיד חכם - אסור ללמד ולהורות. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אם היה חכם - מתר ללמד.

יג. הבא על אמו - חיב משם שני לאוין. הבא על אחות אביו - חיב משם שני לאוין. אמר רבי יוחנן בן נורי: יש לי עוד בהן תשע! כיצד? נשא את האשה וחזר ונשא את בת אחיה, חזר ונשא את בת אחותה, חזר ונשא על הזקנה - חיב משום אותו השם, וכלתו, ואשת אחיו ואשת אחי אביו, ואשת איש והנדה. אמרו לו: אחרים שקרו לפניך לא אמרו 'חמותו ואם חמותו ואם חמיו' במנין הזה. אמר רבי שמעון: וכי מה היה ענין שחיטה אצל אכילה? שרבי עקיבה שאל שחיטה והן משיבין אותו אכילה?! אלא שרבי יהושע שאל אכילה בפני עצמה, והשיבוהו אכילה מתוך אכילה, אמר לו רבי עקיבא: בהמה כשבת, אלא שקפחתני בשעת הדין.

מסכת כריתות פרק שני

א. עד אומר: 'חלב אכל', ועד אומר: 'שמן אכל'. עד אומר: 'חלב אכל'. ואשה אומרת: 'שמן אכל'. אשה אומרת: 'חלב

אכל'. ואשה אומרת: 'שמן אכל' - מביא אשם תלוי. עד אומר לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלתי' - פטור. שנים אומרים לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלתי' - הן נאמנין; דברי רבי מאיר. אמר לו רבי יהודה: היאך אתה אומר לזה: 'עמד והתודה', והוא אומר: 'כל עצמי לא חטאתי', מה אם ירצה ויאמר: 'מזיד אני' - אין נאמן. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שהודו לכן מתחלה, אבל אם אמר לו: 'חלב אכלת', והוא אומר: 'שמן אכלתי', משיגיעוהו חזר ואמר: 'מזיד אני' - אין נאמן.

ב. אחד האוכל, ואחד ממחה ושותה, ואחד הסף. אכל וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה האחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין. ואם לאו - אין מצטרפין. שטה וחזר ושטה, וחזר ושטה, אם יש מתחלת שטיה ראשונה ועד סוף שטיה אחרונה כדי שתי רביעית - מצטרפין, ואם לאו - אין מצטרפין. כשם שאכילתה בכזית - כך שטיה בכזית. ואכילה ושטיה - אין מצטרפין. האוכל כזית אפלו מחמשת המינין - הרי אלו מצטרפין. אכל כחצי זית, ונודע לו, וחזר ואכל כחצי זית, אפלו ממין אחד - אין מצטרפין.

ג. ספק חטא ספק לא חטא - מביא אשם תלוי. חטא ואין ידוע באיזה חטא חטא - מביא חטאת. חטא ונודע לו חטאתו, שכחו באיזה חטא חטא - הרי זה מביא חטאת, ותשחט לשום מה שהוא, ותאכל, וחזר ומביא חטאת על הידיעה, ותשחט לשום מה שהוא ותאכל.

ד. המביא חטאת על שני חטאים - תרעה עד שתסתאב, ותמכר, ויביא בדמי חצייה לזה, ובדמי חצייה לזה שתי חטאות. על חטא אחת - בביא את איזו מהן שירצה. שניה - תרעה עד שתסתאב ותמכר, ויפלו דמיה לנדבה. שתי חטאות על שני חטאים,

זו תִּשְׁחַט לְשׁוּם מַה שֶׁהִיא, וְזו תִּשְׁחַט לְשׁוּם מַה שֶׁהִיא.

ה. שְׁנַיִם שֶׁהִבִּיאוּ חֲטָאת עַל שְׁנֵי חֲטָאִים – תִּרְעָה עַד שֶׁתִּסְתַּאֲב, וְתִמְכַּר, וְיָבִיא בְדָמֵי חֲצִיָּה לְזֶה, וּבְדָמֵי חֲצִיָּה לְזֶה. שְׁתֵּי חֲטָאוֹת עַל חֲטָא אֶחָד – יָבִיא אֶת אִיזוּ מִהֵן שִׁירְצָה. שְׁנֵיהֶם – תִּרְעָה עַד שֶׁתִּסְתַּאֲב וְתִמְכַּר, וְיִפְלוּ דְמֵיהֶם לְנִדְבָה. שְׁתֵּי חֲטָאוֹת עַל שְׁנֵי חֲטָאִים – זו תִּשְׁחַט לְשׁוּם מַה שֶׁהִיא, וְזו תִּשְׁחַט לְשׁוּם מַה שֶׁהִיא.

ו. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ חֲטָאוֹתֵיהֶן – חֲטָאת יִחִיד וְחֲטָאת יִחִיד, חֲטָאת צְבוּר וְחֲטָאת צְבוּר, חֲטָאת יִחִיד בְּחֲטָאת צְבוּר, אֶפְלוּ הֵן מִשְׁנֵי מִינֵין – זו תִּשְׁחַט לְשׁוּם מַה שֶׁהִיא, וְזו תִּשְׁחַט לְשׁוּם מַה שֶׁהִיא.

ז. הַמְבִיא חֲטָאתוֹ וְשִׁחְטָהּ, סֶפֶק נִזְרַק הַדָּם סֶפֶק לֹא נִזְרַק הַדָּם – יֵצֵא. אִם הָיָה מִחֶסֶר כִּפְרָה, סֶפֶק חֲשֵׁכָה סֶפֶק לֹא חֲשֵׁכָה – הָרִי זֶה מְבִיא חֲטָאת הָעוֹף סֶפֶק. שְׁנַיִם שִׁחְטָא אֶחָד מִהֵן, וְאֵין יְדוּעַ אִיזָה, יָבִיאוּ חֲטָאת בְּשִׁתְּפוּת, יִתְנוּ עָלֶיהָ וְתֹאכְלוּ; דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן. וְרַבִּי יוֹסִי פוֹטֵר. מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי שְׁזָה מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי, וְזֶה מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי. וּמוֹדָה רַבִּי יוֹסִי בְּשְׁנַיִם, שֶׁהָיָה אֶחָד מִהֵן מִחֶסֶר כִּפְרָה, וְאֵין יְדוּעַ אִיזָהוּ, יָבִיאוּ חֲטָאת בְּשִׁתְּפוּת, וְיִתְנוּ עָלֶיהָ, וְתֹאכְלוּ.

ח. שִׁכַּח אֶת הַתּוֹרָה וְעָבַר עֲבֻרוֹת הַרְבֵּה – חָיִב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. כִּיֵּצֵד? הָיָה יוֹדֵעַ שִׁישׁ חֵלֶב, וְאָמַר: 'אֵין זֶה חֵלֶב שִׁחִיבְנֵנו עָלֵינוּ'. הָיָה יוֹדֵעַ שִׁישׁ דָּם, וְאָמַר: 'אֵין זֶה דָּם שִׁחִיבְנֵנו עָלֵינוּ' – חָיִב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. הָאוֹכֵל כְּזֵית חֵלֶב, כְּזֵית פִּגּוּל, כְּזֵית נוֹתֵר, וְכֵזֵית טֵמֵא, בְּהֶעֱלֵם אֶחָד – מְבִיא חֲטָאת. סֶפֶק אֶכֶל סֶפֶק לֹא אֶכֶל – מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי.

ט. הִבָּא עַל אַחֹתוֹ, וְעַל אַחֹת אָבִיו, וְעַל אַחֹת אִמּוֹ, וְעַל אַחֹת אִשְׁתּוֹ, וְעַל אִשְׁתְּ אָחִיו, וְעַל אִשְׁתְּ אָחִי אָבִיו, וְעַל הַנֶּדֶה – מְבִיא חֲטָאת. סֶפֶק בָּא סֶפֶק לֹא בָא – מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי. אִשְׁתּוֹ וְאַחֹתוֹ, בָּא עַל אַחַת

מִהֵן, וְאֵין יְדוּעַ עַל אִיזוֹ בָּא; שְׁתֵּי נִשְׂיֹו, אַחַת נְדָה וְאַחַת שְׂאִינָה נְדָה, בָּא עַל אַחַת מִהֵן, וְאֵין יְדוּעַ עַל אִיזוֹ בָּא; חֵלֶב וְנוֹתֵר לְפָנָיו, אֶכֶל מֵאֶחָד מִהֵן, וְאֵין יְדוּעַ מֵאִיזָה מִהֵן אֶכֶל; שִׁבְתַּת יוֹם הַכַּפּוּרִים, עֲשֵׂה מְלֹאכָה בְּאֶחָד מֵהֶם, וְאֵין יְדוּעַ בְּאִיזָה מִהֵן עֲשֵׂה; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאת. וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: "חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חֲטָא" (ויקרא ד, כג) – זֶה מִכָּל מְקוֹם. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: "אוּ הוֹדַע אֵלָיו חֲטָאתוֹ אֲשֶׁר חֲטָא" – לִכְשֵׁיִדְעַע לּוֹ חֲטָאתוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אָף עַל פִּי שֶׁהָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר מִן הַחֲטָאת – מְחִיבֵהּ הָיָה אֶשֶׁם תְּלוּי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאת, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶשֶׁם תְּלוּי. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְלֹא בְזָה חִיב רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶשֶׁם תְּלוּי, אֲלֵא סֶפֶק חֲטָא סֶפֶק לֹא חֲטָא. אָבֵל זֶה שִׁחְטָא וְדָאֵי הֵיאֵךְ מְבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: כָּל עֲצָמוֹ בְּזָה דְּבַר הַכְּתוּב, "וְלֹא יָדַע וְאֶשֶׁם וְנִשְׂא עוֹנוֹ" (ויקרא ה, יז), וְהִבִּיא אֵיל תָּמִים מִן הַצֵּאֵן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: לֹא נִחְלְקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ עַל הַמִּתְכַּנֵּן לַעֲשׂוֹת מְלֹאכָה וְעֲשֵׂה כִּיֵּצֵא בָּהּ. כִּיֵּצֵד? אִשְׁתּוֹ וְאַחֹתוֹ, נִתְכַּנֵּן לְבָא עַל זוּ וְכָא עַל זוּ; שְׁתֵּי נִשְׂיֹו, אַחַת נְדָה וְאַחַת שְׂאִינָה נְדָה, נִתְכַּנֵּן לְבָא עַל זוּ וְכָא עַל זוּ; תָּאֲנִים וְעֲנָבִים לְפָנָיו, נִתְכַּנֵּן לְלֶקֶט תָּאֲנִים וְלֶקֶט עֲנָבִים, עֲנָבִים וְלֶקֶט תָּאֲנִים. שְׁחֹרוֹת וְלֶקֶט לְכַנּוֹת, לְכַנּוֹת וְלֶקֶט שְׁחֹרוֹת; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. הָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אָף אֶשֶׁם תְּלוּי. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂזוּרֵי אוֹמֵר: לֹא נִחְלְקוּ אֲלֵא עַל דְּבַר שְׁמִשׁוּם שְׁנֵי שְׂמוֹת, שְׂרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר.

ב. יוֹם הַכַּפּוּרִים שֶׁחָל לִהְיוֹת עָרֵב שִׁבְתַּת, עֲשֵׂה מְלֹאכָה בֵּין הַשְּׂמִשׁוֹת; רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מְחִיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: אֵינִי רוֹאֶה דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּזוֹ, שְׂאֵנִי אוֹמֵר כְּתַב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת, אַחַת בְּשִׁבְתַּת

הודע' - מביאה על הודע, ממליקתה נודע לה שמצה דמה כפרה - אסור באכילה. משמחה דמה כפרה - אסור בהנאה, שעל הספק באה מתחלתה, כפרה ספקה והלכה לה.

מסכת פרייתות פּרק שלישי

א. חתיכה של חלב קדש וחתיכה של חלין, אכל את אחת מהן, ואין זו ידוע איזו מהן אכל - מביא חטאת ואשם תלוי. וכדברי רבי עקיבה: מביא שני אשמות תלויין. אכל שניה - מביא חטאת ואשם ודאי. אכל אחד את הראשונה, ובא אחר ואכל את השניה - הן הן כדברי רבי שמעון, הן הן כדברי רבי יוסי.

ב. חתיכה קדש וחתיכה חלין, אכל את הראשונה וחזר ואכל את השניה בהעלם אחד, מביא חטאת ואשם ודאי, בשתי העלמות - מביא שתי חטאות ואשם ודאי.

ג. חתיכה של פגול וחתיכה של חלין, אכל את אחד מהן, ואין ידוע איזה מהן אכל - מביא אשם תלוי. אכל שניה - מביא חטאת ואשם. אכל את הראשונה, ובא אחר ואכל את השניה - יביא חטאת בשתפות, ויתנה עליה ותאכל; דברי רבי שמעון. ורבי יוסי פוטר. מודה רבי יוסי, שזה מביא אשם תלוי, וזה מביא אשם תלוי. חתיכה של חלב פגול, וחתיכה של חלין, אכל את אחת מהן ואין ידוע איזה מהן אכל, מביא שני אשמות תלויין. אכל שניה, מביא שתי חטאות. אכל אחד את הראשונה, ובא אחר ואכל את השניה - הן הן דברי רבי שמעון, הן הן דברי רבי יוסי.

ד. חתיכה של חלב פגול וחתיכה של נותר. אכל את אחת מהן ואין ידוע איזה מהן אכל מביא שני אשמות תלויין; רבי אליעזר אומר: מביא חטאת ואשם תלוי. אכל שניה - מביא שלש חטאות. אכל אחד את הראשונה, ובא אחר ואכל שניה; הן הן דברי רבי שמעון, הן הן דברי רבי יוסי.

ואחת ביום הכפורים - פטור, שאין שני מים מצטרפין למלאכה אחת. אמרו לו: מכה בפטיש יוכיח! אמר להן: הגבהה היתה בשבת והורדה ביום הכפורים, עשה מלאכה בין השמשות של יום הכפורים, בין מלפניו ובין מאחריו - פטור מאשם תלוי, שכל היום מכפר. עשה מלאכה בין השמשות של שבת, בין מלפניו ובין מאחריו - הרי זה חייב.

יא. יום הכפורים שחל להיות בשבת, ועשה מלאכה בין מלפניו ובין מאחריו - פטור מאשם תלוי, שכל היום מכפר. עשה מלאכה בחצי היום; רבי ישמעאל מחייב שתי חטאות ורבי עקיבה פוטר. שרבי ישמעאל אומר: שבת היא לחיב על שבת בפני עצמה, ויום הכפורים בפני עצמו.

יב. האוכל פזית דם מן בהמה, מן חיה מן עופות טהורין - מביא חטאת. ספק אכל ספק לא אכל - מביא אשם תלוי, ואינו חייב אלא דם שחיטה בלבד. דם נחירה, ודם העקור, ודם הקזה שהנפש יוצאת בו - חייבין עליו. דם התמצית - באזרה. רבי יהודה אומר: בהכרת. דם הטחול ודם הלב, דם כליות ודם אברים - הרי אלו בלא תעשה. דם מהלכי שתיים, דם ביצים, ודם שרצים - אסור, ואין חייבין עליו. דם דגים ודם חגבים - הרי זה מתר.

יג. המחה את החלב וגמאו, הקפה את הדם ואכלו, אם יש בו פזית - חייב. נתערב עם אחרים, אם יש בו פזית - הרי זה חייב. נתבשל עם אחרים - הרי זה בנותן טעם, אכל כחצי זית ושתה כחצי זית ממין אחד - הרי זה חייב.

יד. המביא אשם תלוי על ספק מעילה כדברי רבי עקיבה, ונודע לו שחטא, שממין שמביא על לא הודע - מביא על הודע. האשה שהביאה חטאת העוף על ספק לידתה, ונודע לה שלא ילדה - הרי זה חלין. תתננה לחברתה ושלדה ודאי - תעשנה ודאי, שממין שמביאה על לא

ה. חתיכה של פגול וחתיכה של נותר, אכל את אחד מהן ואין ידוע איזו מהן אכל; רבי אליעזר מחיב חטאת ורבי יהושע פוטר. אכל שניה - מביא שתי חטאות.

ו. חתיכה של חלב פגול וחתיכה של חלב נותר, אכל את אחת מהן, ואין ידוע את איזו מהן אכל - מביא חטאת ואשם תלוי; וכדברי רבי אליעזר: מביא שתי חטאות. אכל שניה בהעלם אחד - מביא שני חטאות ואשם ודאי. בשני העלמות - מביא שלש חטאות ואשם ודאי.

ז. חתיכה של חלב פגול קדש וחתיכה של נותר, אכל את אחת מהן, ואין ידוע את איזו מהן אכל - מביא חטאת ואשם תלוי. וכדברי רבי עקיבא: מביא חטאת ושני אשמות תלוין. וכדברי רבי אליעזר: מביא שלש חטאות. אכל שניה בהעלם אחד - מביא שלש חטאות ואשם ודאי. בשני העלמות - מביא ארבע חטאות ואשם ודאי.

מסכת פרייתות פרק רביעי

א. האוכל חמש חתיכות מזבח אחד, בחמשה תמחויין בהעלם אחד - אין מביא אלא חטאת אחת. ועל ספקן - אין מביא אלא אשם תלוי אחד. בחמשה העלמות - מביא חמש חטאות. ועל ספקן מביא חמשה אשמות תלוין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר, ורבי אליעזר בן רבי שמעון אומר: אפלו אכל חמש חתיכות מחמשה זבחים בהעלם אחד - אין מביא אלא חטאת אחת. ועל ספקן - אין מביא אלא אשם תלוי אחד. זה הכלל: כל המביא על הודעו חטאת - מביא על לא הודעו אשם תלוי. וכל שאין מביא על הודעו חטאת - אין מביא על לא הודעו אשם. אבל אם אכל חמש חתיכות מזבח אחד לפני זריקת דמים, אפלו בהעלם אחד - מביא חטאת על כל אחת ואחת.

ב. המביא חטאת ואשם על חטא, ונודע לו שלא חטא. עד שלא נשחט - יצא וירעה

בעדר, משנשחט - תעבר צורתו ויצא לבית השרפה.

ג. שור הנסקל, נמצאו עידו זוממין - מתר בהנאה. עגלה ערופה, נמצאו עדיה זוממין - מתרת בהנאה. חיבי עגלה ערופה שעבר עליהן יום הכפורים - חזבין להביא לאחר יום הכפורים. מצאו את ההורג - בין כך ובין כך הורגין אותו, שנאמר (במדבר לה, ג): "ולא רץ לא יכפר לדם אשר שפך בה כי אם בדם שפכו".

ד. רבי אליעזר אומר: מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום ובכל שעה שירצה, הנה נקרא 'אשם חסידים'. אמרו עליו על בכא בן בוטי, שהיה מתנדב אשם תלוי בכל יום ויום, חוץ מאחר יום הכפורים יום אחד. אמר: המעז! אלו היו מניחים לי - הייתי מביא, אלא אומר: המתן עד שתפנס לבית הספק. וחכמים אומרים: אין מביאין אשם תלוי אלא על דבר שזדונו פרת ושגגתו חטאת. אשם גזלה, אשם מעילה, אשם שפחה חרופה שהביאה פחות משלשה עשר חדש ויום אחד, שלא בכסף שקלים - פסולין. הביאן יתר על שלשה עשר חדש ויום אחד, אפלו הן זקנים - כשרין. אשם גזיר, ואשם מצרע, שהביאן יתר על שנים עשר חדש - פסולין. הביאן פחות משנים עשר חדש, אפלו ליום השמיני - כשרין. הביאן בסלע, הביאן בשקל, הביאן בחמשה דינרין - כשרין.

ה. המפריש שתי סלעים לאשם, לקח באחת מהן איל לאשם, אם היה יפה שתי סלעים - יקרב אשמו, ושניה - תפול לנדבה. אם לאו - ירעה עד שישתאב, וימכר, ויביא בדמיו אשם יפה שתי סלעים ושניה תפל לנדבה. לקח בהן שני אילים לאשם, אם היה אחד מהן יפה שני סלעים - יקרב אשמו, והשני - ירעה עד שישתאב, וימכר ויפלו דמיו לנדבה, אם לאו - שניהם ירעו עד שישתאבו, וימכרו ויביא מהן אשם היפה שתי סלעים, והשאר יפלו

"הוא אהרן ומשה" - מלמד ששקולין זה כזה. בכל מקום הקדים יהושע לכלב, במקום אחד הוא אומר (במדבר לב, ב): "בלתי כלב בן יפנה הקנזי ויהושע בן נון" - מלמד ששנייהו שקולין זה כזה.

מסכת מעילה פרק ראשון

א. רבי יהושע אומר: קדשי קדשים ששחטן בדרום - מועלין בהן. שחטן בדרום וקבל דמן בצפון, בצפון וקבל דמן בדרום, שחט ביום וזרק בלילה, בלילה וזרק ביום, נתן את הנתנין למטה למעלה, ואת הנתנין למעלה למטה, ואת הנתנין בפנים בחוץ, ואת הנתנין בחוץ בפנים, או ששחטן חוץ לזמנו וחוץ למקומו - מועלין בהן. לל אמר רבי יהושע: כל שהיה לה שעת התר לכהנים - מועלין בה, וכל שלא היה לה שעת התר לכהנים - אין מועלין בה. פגל בקדשי קדשים - מועלין בו, ובקדשים קלים - אין מועלין בו. יש נותר שמועלין בו, ויש נותר שאין מועלין בו. פיצד? לן לפני זריקת דמים - מועלין בו, לאחר זריקת דמים - אין מועלין בו. אבל טמא שנטמא, בין לפני זריקת דמים ובין לאחר זריקת דמים - אין מועלין בו, מפני שהציץ מרצה עליו.

ב. בשר קדשי קדשים שיצא לפני זריקת דמים, ונזרק את הדם עליו; רבי אליעזר אומר: מועלין בו, ואין חיבין עליו משום פגול נותר וטמא. רבי עקיבא אומר: הרצה הציץ על היוצא, אין מועלין בו, אבל חיבין עליו משום פגול נותר וטמא. אמר רבי שמעון: כששכתי בכפר עכו, מצאני תלמיד אחד מתלמידי רבי עקיבא, ואמר לי: בשר שיצא חוץ לקלעים ונזרק את הדם עליו - הרצה! וכשבאתי והרצתי הדברים לפני חברי בגליל, אמרו לי: והלא פסול הוא! האיך מרצה על הפסול? ובאתי והרצתי הדברים לפני רבי עקיבא, ואמר לי: הרי הפפריש חטאתו ואבדה, והפפריש אחרת תחתייה, ואחר כך נמצאת הראשונה,

לנדבה. לקח בהן שני אילים לחלין אחד יפה שתי סלעים ואחד יפה עשרה זוז; היפה שני סלעים - יקרב לאשמו, והשני למעילתו. אחד לאשם ואחד לחלין, אם היה של אשם יפה שני סלעים - יקרב לאשמו, והשני למעילתו. יביא סלע וחמשה מביטו. לקח איל אחד בסלע ופטמו, והרי הוא יפה שתיים - כשר, יביא סלע מביטו. הפריש איל אחד מעדרו בשעת הפרשתו יפה סלע, ובשעת הקרבתו יפה שתיים - כשר. בשעת הפרשה יפה שתיים ובשעת הקרבתו יפה סלע - פסול.

ו. המביא אשם תלוי על ספק חלב, ועל ספק דם, ונודע לו שלא חטא; עד שלא נשחט - יצא וירעה בעדר. משושחט - תעבר צורתו ויוצא לבית השרפה. הפריש חטאת לחלב, והביא לדם, לדם והביאה לחלב - הרי זה מעל ולא כפר. הפריש מעות לחטאת החלב, והביאן לחטאת דם, לחטאת דם והביאן לחטאת חלב, בשוגג - מעל, לפיכך כפר, במזיד - לא מעל, לפיכך לא כפר. הפריש עשירית האיפה והעשיר. עד שלא קדשה בכלי - הרי היא ככל המנחות, תפדה ותאכל. משקדשה בכלי - תעבר צורתה ותצא לבית השרפה. הפריש מעות לעשירית האיפה, והעשיר - יוסיף ויקח בה תורין ובגני יונה. הפריש תורין ובגני יונה, והעשיר - סתומים ימותו, שאין פדיון לעוף. מפרשים, חטאת - תמות, ועולה - תקרב עולה. הפריש מעות תורין ובגני יונה, והעשיר - יוסיף ויקח בהן כשבה ושעירה.

ז. רבי שמעון אומר: בכל מקום הקדים בריאת שמים לארץ, במקום אחד הוא אומר (בראשית ב, ד): "ביום עשות ה' אלהים ארץ ושמים" - מלמד ששקולין זה כזה. בכל מקום הקדים אברהם לאבות, במקום אחד הוא אומר (ויקרא כו, מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב" וגו' - מלמד ששקולין זה כזה, שלשתן. בכל מקום הקדים משה לאהרן, במקום אחד הוא אומר (שמות ו, כ):

והרי שתיקה עומדות - מועלים בשתיקה. שחטה והרי דמה מנח בכוסות - מועלין בשתיקה, נזרק דמה של אחת מהן - הצייל את הבשר חברתה מן המעילה, אם הצייל את הבשר חברתה מן המעילה, אף על פי שפסול, דין הוא שיצייל את בשרה.

ג. אמורי קדשים קלים שיצאו לפני זריקת דמים, ונזרק את הדם עליהן; רבי אליעזר אומר: אין מועלין בהן, ואין חיבים עליהם משום פגול נותר וטמא. רבי עקיבא אומר: הרצה הציץ על היוצא, מועלין בהן וחיבין עליהם משום פגול נותר וטמא. פרים הנשרפים, כיון ששחטן וזרק דמן - מועלין בהן, וחיבין עליהם משום פגול נותר וטמא; דברי רבי מאיר. וחכמים אמרים: אין פגול בפנים. כל חטאות המתות - הדמים ילכו לים המלח, לא נהנין ולא מועלין. חטאת שמתה מעצמה, ועולה שמתה מעצמה - אין מועלין בהן. עולת העוף שמצה את דמה - יצא מידי מעילה, הנוצה והמוראה - מועלין בה עד שתצא לבית הדשן.

ד. המפריש מעות לזירותו - לא נהנין ולא מועלין, מפני שהן ראויין להביא בכלן שלמים. במה דברים אמורים? בזמן שהיו סתומים, אבל אם מפרשין - מועלין בדמי חטאת ובדמי עולה, ואין מועלין בדמי שלמים. אם היתה בהמה - מועלין בחטאת ובעולה, ואין מועלין בשלמים. מת, היו סתומין - יפלו לנדבה, אם היו מפרשין, דמי חטאת ילכו לים המלח, דמי עולה ודמי שלמים יקרבו. אם היתה חטאת תמות, עולה ושלמים יקרבו.

ה. 'אלו לעולתי והשאר לשאר נזירותי', ומת - דמי עולה יביא עולה, ומועלין בהן, והשאר יפלו לנדבה ומועלין בהן. 'אלו לשלמי והשאר לשאר נזירותי', ומת, דמי שלמים יביא שלמים ואין מועלין בהן, והשאר יפלו לנדבה ומועלין בהן. 'אלו לחטאת והשאר לשאר נזירותי', ומת, דמי

חטאת ילכו לים המלח, ולא נהנין ולא מועלין, והשאר רוצה להביא בהן עולה - יביא. שלמים - יביא. ומועלין בכלן, ואין מועלין במקצתן. היה חיב חטאת העוף, ואמר: 'הרי עלי עולה' והפריש מעות, ואמר: הרי אלו לחובתי, רצה להביא בהן חטאת העוף - לא יביא עולת העוף, מועלין בכלן ומועלין במקצתן. מת, הדמים ילכו לים המלח, מפני שדמי חטאת מערבין בהן, אלו לחטאתו ואלו לעולתו, ואלו לשלמים, ונתערבו בו - הרי זה לוקח בהן שלש בהמות, בין ממקום אחד ובין משלשה מקומות, מחלל דמי חטאת על חטאת, דמי עולה על עולה, דמי שלמים על שלמים - מועלין בכלן ומועלין במקצתן.

ו. הזב והזבה והיולדת והמצרע, וכל חיבי קניין שבתורה, שהפריש מעות, ואמר: 'הרי אלו לחובתי', רצה להביא בהן חטאת העוף - יביא, עולת העוף - יביא. מועלין בכלן ומועלין במקצתן. מת - יפלו לנדבה ומועלין בהן.

ז. 'כיס מכיסי הקדש', ו'שור משורי הקדש' - מועלין בכלן ומועלין במקצתן. כיצד היתה עושה? מביא את הגדול שבהן, ואומר: אם הקדש הוא הרי הוא הקדש, אם לאו הקדש בכל מקום מחלל על זה. העצמות והגידיים והטלפים שפרשו מקדשין לפני זריקת דמים - מועלין בהן, לאחר זריקת דמים - אין מועלין בהן. אבל גחלת שפקעה מעל המזבח, בין לפני חצות בין לאחר חצות - הרי זה לא יחזיר, אין נהנין ולא מועלין בהן.

ח. רבי שמעון אומר: הדם קל בתחלתו חמור בסופו, מתערב באמה, מתגלגל ויורד לפחל קדרון, ונמכרין לגננין ומועלין בהן; דברי רבי מאיר ורבי שמעון. וחכמים אמרים: אין מעילה בדמים. וכן היה רבי שמעון אומר: המקדיש דמים לברך הבית - מועלין בהן. ונסכין, חמר בתחלתן וקל

בלבד. כיצד הן עושין? מפרישין שכר האומנין, מחללין אותן על מעות האומנין, ונותנין אותן לאומנין בשכרן, וחוזרין ולוקחין אותן מתרומת הלשכה. הזבל והפרש של מקדשין - הרי אלו אסורין ויפלו דמיהן ללשכה.

יב. הדר בצלו של שוכף ובצלו של מערה - לא נהנין ולא מועלין. ושבתקעות - מועלין בהם. מים שבתבית - אין מועלין בהן. נותנין לצלוחתה - מועלין בהן. אבל תבית וצלוחת עצמם - מועלין בהן, מפני שגופן הקדש. הקדיש חרש לקורות - מועלין בקורות, ומועלין בשפוד ובנמויה. אבל גזברין שלקחו חרש לעצים - מועלין בעצים, ואין מועלין לא בשפוד ולא בנמויה.

יג. המפריש שקלו והוציאו - הרי זה מעל. המפריש שקלו לחברו - הרי זה מעל. לקח בו קני זבין, קני זבות, וקני יולדות, המביא חטאתו ואשמו ופסחו מן ההקדש, השוקל שקלו מן הקדש - כיון שלקח מעל. דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: לא מעל עד שיזרקו דמים.

יד. מכאן אמרו: אין מביאין מנחות ונסכים, ומנחת בהמה, ולחמה של תודה מן הטבל ומן התרומה ממעשר ראשון שלא נטלה תרומתו, ממעשר שני והקדש שלא נפדו, מן המדמע ומן החדש מפרות שביעית. ואם הביא - לא מעל, ואין צריך לומר מעלה וכלאי הכרם.

טו. כחצי פרוטה מקדשי מזבח וכחצי פרוטה מקדשי בך הבית - מצטרפין זה עם זה למעלה. עולה ואמורין - מצטרפין זה עם זה למעלה בחוץ, לחיב עליהן משום פגול נותר וטמא. עולה ונסכיה - מצטרפין זה עם זה למעלה בחוץ, ולחיב עליהן משום פגול נותר וטמא. עולה ונסכיה - מצטרפין זה עם זה למעלה בחוץ ולחיב עליהן משום פגול נותר וטמא. תודה ולחמה - מצטרפין זה עם זה למעלה בחוץ.

כסופן. רבי אליעזר ברבי צדוק אומר: לול קטן היה בין האולם למזבח למערב של כבש, אחד לששים ושבעים שנה, פרחי כהונה יורדין לשם, ומלקטין משם יין קרוש כעגולי דבלה, מעלין ושורפין אותן בקדשה, שאנאמר (פמדבר כט, ז): "בקדש הסך נסך שכר לה" - כשם שנסכיתו בקדשה כף שרפתו בקדשה. ואומר (שעיה ה, ב): "ויכן מגדל בתוכה וגם יקב חצב בו". "ויכן מגדל" - זה היכל. "יקב חצב בו" - זה מזבח. "וגם יקב חצב בו" - זה השית. כל הראוי למזבח ולא לברך הבית, לברך הבית ולא למזבח, אפלו חלב ואפלו גבינה, ואפלו מוריס - מועלין בהן. הקדיש את הפרה - מועלין בהן ולדה וחלבה. חמורה - מועלין בה וחלבה, ותרגלת מועלין בה ובכיצה.

ט. ביצת תורין ומוראת העוף, וקרננות - לא נהנין ולא מועלין. המקדיש תורין לברך הבית - מועלין בכיצה.

י. אשפה - מועלין בה ובזבלה. בור - מועלין בו ובמימיו. שוכף - מועלין בו וביוניו. הקדישין ריקנין ואחר כך נתמלאו - מועלין בהן, ואין מועלין במה שבתוכן; דברי רבי מאיר. רבי אליעזר ברבי שמעון אומר: אף מועלין במה שבתוכו. אמר רבי יוסי: רואה אני בכל דברי רבי מאיר, חוץ מן השדה ומן האילן, מפני שדרפן להתמלאות.

יא. פועלין שהיו עושין בהקדש - לא יאכלו מגרונרות של הקדש, אבל אחרים מתנדבין להן. וכן פרה שהיה עושה בהקדש - לא תאכל מפרשיני הקדש, אבל אחרים מתנדבין לה. הקדיש את הפרה ואת הכרשינין ואת העמיר - אין אומרים תאכל פרה זו את הפרשינין ואת העמיר, אבל אחרים מתנדבין לה. פועל שעשה מלאכה, בין במנה בין במאתים, לא יאמר: 'תנו לי פרה זו במנה וטלית זו בחמשים זוז', שאין הקדש מתחלל על מלאכה אלא על המעות

וְלַחֵיב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם פִּגּוּל נּוֹתֵר וְטָמֵא. כַּחֲצִי זֵית בֶּשֶׂר וְכַחֲצִי זֵית לֶחֶם - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְפָגַל בְּלַחֵם, אֲבָל לֹא בְּבֶשֶׂר. פִּגּוּל בְּקֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. נּוֹתֵר - בֵּין קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים וּבֵין קֹדְשִׁים קְלִים - אִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כָּל הַמְשַׁקֵּין - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְרַבִּיעִית, וְלִשְׁפִיכַת שַׁבֵּת. הַשְּׂרָץ - דָּמוֹ בֶּשֶׂרוֹ וְאִמּוּרֵי מִצְטָרְפִין לְכַעֲדָשָׁה. כָּל הָאִסּוּרִין בְּנִזְוֵר - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְכֹזֵית. כַּחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טְהוּרָה בַּחֲיִיָּה וְכַחֲצִי זֵית בְּמִיתָתָהּ - הִרִי אֵלּוֹ מִצְטָרְפִין. וְכַחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טָמֵאָה בַּחֲיִיָּה וְכַחֲצִי זֵית בְּמִיתָתָהּ - אִין מִצְטָרְפִין. כַּחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טְהוּרָה וְכַחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טָמֵאָה, בֵּין בַּחֲיִיָּהֶן וּבֵין בְּמִיתָתָן - אִין מִצְטָרְפִין.

ב. אִין הַמוֹעֵל אַחַר הַמוֹעֵל בְּמִקְדָּשֵׁין אֵלָא בְּהֵמָּה. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר: בְּהֵמָּה וּכְלִי שֶׁרַת. הַנְּהַנָּה מַחֲטָאת כְּשֶׁהִיא חִזָּה - לֹא מְעַל עַד שִׁיפְגֵם כְּשֶׁהִיא מֵתָה, כִּיּוֹן שְׁנֵהֲנָה מְעַל, שְׂאִין פִּגְם לְמִיתָה. נְהַנָּה וְלֹא פִּגְם, פִּגְם וְלֹא נְהַנָּה - הִרִי זֶה לֹא מְעַל עַד שִׁיִּהְיֶה וַיִּפְגֵם, וַיִּתְכַּוֵּן לְהַנּוֹת עַד שֶׁתֵּהָא הַנְּאָתוֹ וּפְגִימָתוֹ כְּאַחַד, וּבְתַלוּשׁ מִן הַקֶּרֶקַע וּבְשִׁלִּיחַ בְּשַׁעַת שְׁלִיחוּתוֹ. הַקֹּדֶשׁ בֶּשֶׂר לְאֹרְחִין, וְאָמַר לוֹ: 'תֵּן לָהֶן חֲתִיכָה חֲתִיכָה', וְהוּא אוֹמֵר: 'טְלוּ שְׂתִים שְׂתִים', וְהֵן נְטִלוּ שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ - כִּלְּן מְעַלּוֹ, וּבַעֲוֵלָה - לֹא מְעַלּוֹ אֵלָא אוֹכְלִין בְּלַבָּד.

ג. פְּרוּטָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ יֵשׁ לִי בַחלוּן, וְהִלֵּךְ הֵבֵן וְהוֹצִיאָהּ - הֵבֵן מְעַל וְהָאֵב לֹא מְעַל. אִם אָמַר לוֹ אֲבִיו: 'צֵא וְטוּל' - הָאֵב מְעַל וְהֵבֵן לֹא מְעַל. נִתֵּן לוֹ פְּרוּטָה, וְאָמַר לוֹ: 'צֵא וְקַח לִי מִקַּח מִן הַשּׁוּק', וְנִזְכַּר בַּעַל הַבַּיִת שֶׁהוּא שֶׁל הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא נִזְכַּר הַשְּׁלִיחַ - שְׁלִיחַ מְעַל, נִזְכַּרוּ שְׁנֵיהֶן - שְׁנֵיהֶן לֹא מְעַלּוֹ, וְחַנּוּנֵי מְעַל, כְּשִׁיּוֹצֵא נִזְכַּרוּ שְׁלִשְׁתָּן - לֹא מְעַל וְהַמְקַח תְּפֹסֵס לְהַקֹּדֶשׁ, כִּיּוֹצֵא יַעֲשֶׂה? יוֹצֵא אֶת חֲבֵרוֹ יָדִי מְעִילָה, נוֹטֵל פְּרוּטָה אִין מְעַל, וְאָמַר: 'פְּרוּטָה שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּכָל

זֶה עִם זֶה לְפָגַל בְּלַחֵם, אֲבָל לֹא בְּבֶשֶׂר. פִּגּוּל בְּקֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. נּוֹתֵר - בֵּין קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים וּבֵין קֹדְשִׁים קְלִים - אִין מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. כָּל הַמְשַׁקֵּין - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְרַבִּיעִית, וְלִשְׁפִיכַת שַׁבֵּת. הַשְּׂרָץ - דָּמוֹ בֶּשֶׂרוֹ וְאִמּוּרֵי מִצְטָרְפִין לְכַעֲדָשָׁה. כָּל הָאִסּוּרִין בְּנִזְוֵר - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְכֹזֵית. כַּחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טְהוּרָה בַּחֲיִיָּה וְכַחֲצִי זֵית בְּמִיתָתָהּ - הִרִי אֵלּוֹ מִצְטָרְפִין. וְכַחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טָמֵאָה בַּחֲיִיָּה וְכַחֲצִי זֵית בְּמִיתָתָהּ - אִין מִצְטָרְפִין. כַּחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טְהוּרָה וְכַחֲצִי זֵית מִן הַהֵמָּה טָמֵאָה, בֵּין בַּחֲיִיָּהֶן וּבֵין בְּמִיתָתָן - אִין מִצְטָרְפִין.

טז. כָּל הַמֵּתִים מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה לְכֹזֵית. כַּחֲצִי זֵית בֶּשֶׂר, וְכַחֲצִי זֵית נֶצֶל - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. וְשֶׁאֵר כָּל הַטָּמֵאוֹת שְׁבַמַּת - אִין מִצְטָרְפוֹת זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁלֹּא שְׁוֹי בְּשַׁעֲרוּיִן. כַּחֲצִי זֵית בֶּשֶׂר וְכַחֲצִי זֵית חֶלֶב - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, לַחֵיב עֲלֵיהֶן מִשּׁוּם אוֹכֵל וּמִשּׁוּם מְבַשֵּׁל. אֲבִיבֵי בַיִת מְנַגֵּעַ, וְעֶצִי, וְעַפְרוֹ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַבְּגָד, וְהַשֶּׁק, וְהָעוֹר, וְהַמַּפֶּץ - מִצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה, מִפְּנֵי שֶׁשְׁוֹי טַפַּח עַל טַפַּח מִשֵּׁם קְצוּעַ.

מִסְכַּת מְעִילָה פָּרָק שְׁנִי

א. הַנְּהַנָּה וְהַפִּגְם בְּשׁוּה פְּרוּטָה מִן הַקֹּדֶשׁ - מוֹעֵל, נְהַנָּה וְלֹא פִּגְם, פִּגְם וְלֹא נְהַנָּה - הִרִי זֶה לֹא מְעַל, עַד שִׁיִּהְיֶה וַיִּתְכַּוֵּן לְהַנּוֹת, עַד שֶׁתֵּהָא הַנְּאָתוֹ וּפְגִימָתוֹ כְּאַחַד, בְּדָבָר שֶׁדָּרְכוֹ לִפְגֵם, וּבַשְּׁעָה שְׁנֵהֲנָה פִּגְם וּבַשְּׁלִיחַ שַׁעֲשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: אִם נְהַנָּה - אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא פִּגְם - מְעַל. מוֹדָה רַבִּי עֲקִיבָה לְחַכְמִים, בְּדָבָרִים שְׂאִין בָּהֶם פִּגְם, כְּגוֹן הַשִּׁירִים וְנִזְמִים קְטָלוֹת וְטַבְּעוֹת, שְׂאִם נְהַנָּה, אִף עַל פִּי שֶׁלֹּא פִּגְם - מְעַל. מוֹדִים חַכְמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה, בְּדָבָרִים שִׁישׁ בָּהֶן פִּגְם, שְׂאִם נְהַנָּה

וְאֵת הַשְּׁנִיָּה - מֵבִיא אֶשֶׁם וְדַאי. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין מֵבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי, וְאֵת הַשְּׁנִיָּה כְּרַת, וְשִׁגְגַתוֹ חֲטָאֵת, לְהִיכֵן מְעִילָהּ זֶה נוֹפְלָתָא? הַנְּהַנְּה מִחֲטָאֵת וּמֵאֶשֶׁם - הֲרֵי זֶה מוֹסִיף, מֵבִיא חֲטָאֵת וְאֶשֶׁם אַחֵר. כְּבָר קָרְבָה חֲטָאֵתוֹ - יִלְךְ לִים הַמֶּלֶח. כְּבָר קָרַב אֶשְׁמוֹ - יְפוּל לְנִדְבָה. מְקַדְּשֵׁי קְדָשִׁים לְפָנֵי זְרִיקַת דְּמִים, מְקַדְּשִׁים קָלִים לְאַחַר זְרִיקַת דְּמִים, מִן הָעוֹלָה וּמִן הָאֲמורִין, מִן קִמְץ וּלְבוּנָה וּמִנְחַת כֹּהֵן מְשִׁיחַ, וּמִנְחַת נְסֻכִים - יְפִלוּ לְלִשְׁכָה. מְקַרְבָּנוֹת צְבוּר - יְפִלוּ לְנִדְבָה. מְהַקְדֵּשׁ בְּדָק מְזִבְחַ - יְפִלוּ לְהַקְדֵּשׁ הַמְזִבְחַ. מְהַקְדֵּשׁ בְּדָק הַבַּיִת - יְפִלוּ לְהַקְדֵּשׁ בְּדָק הַבַּיִת.

הַדְרֹךְ עַלֵן וְהַדְרֹן עַלֵן סֵדֵר קְדָשִׁים בְּסִייעָתָא דְשְׁמִיָּא

מְקוֹם שֶׁהִיא - מִתְחַלְלֵת עַל סֵלַע זֶה, וְעַל קַתוֹן זֶה, וְעַל טְלִית זֶה; שֶׁהִקְדֵּשׁ חָל עַל הַכֹּל. אֵין חָל, לֹא עַל הָעֵבְדִים, וְלֹא עַל שְׂטָרוֹת, וְלֹא עַל קַרְקָעוֹת.

ד. נִתֵן לוֹ פְרוּטָה, וְאָמַר: 'הֵבֵא לִי בַחֲצִיָּה נִרוֹת וּבַחֲצִיָּה פְתִילוֹת, וְהִלֵךְ וְהִבִּיא לוֹ בְּכֻלָּה נִרוֹת, בְּכֻלָּה פְתִילוֹת - שְׁנֵיהֶם לֹא מְעָלוּ. בְּעַל הַבַּיִת שְׁלֹא נַעֲשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ, וְשְׁלִיחַ שְׁלֹא שָׁנָה שְׁלִיחוֹתוֹ - בְּשׁוּה פְרוּטָה. אֲבָל נִתֵן לוֹ מְעָה כֶּסֶף, וְאָמַר לוֹ: הֵבֵא לִי בְכֻלָּה נִרוֹת, בְּכֻלָּה פְתִילוֹת, וְהִלֵךְ וְהִבִּיא לוֹ בַחֲצִיָּה נִרוֹת וּבַחֲצִיָּה פְתִילוֹת - שְׁנֵיהֶם מְעָלוּ, בְּעַל הַבַּיִת שֶׁנַּעֲשֶׂה שְׁלִיחוֹתוֹ בְּשׁוּה פְרוּטָה. וְשְׁלִיחַ שֶׁשָּׁנָה שְׁלִיחוֹתוֹ בְּשׁוּה פְרוּטָה. אֲבָל אָמַר לוֹ: 'הֵבֵא לִי מִיּוֹסֵף' וְהִבִּיא לוֹ מִשְׁמַעוֹן, 'מִשְׁיַחֲוִין' וְהִבִּיא מִצְפוּרֵי - הַשְּׁלִיחַ מְעָל. נִתֵן לוֹ שְׁתֵּי פְרוּטוֹת, וְאָמַר לוֹ: 'הֵבֵא לִי אֲתָרוּג', וְהִלֵךְ וְהִבִּיא לוֹ בְּפְרוּטָה אֲתָרוּג, וּבְפְרוּטָה שְׁנֵיָה רְמוֹן - שְׁנֵיהֶן מְעָלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּעַל הַבַּיִת לֹא מְעָל, שְׂאוּמֵר: 'אֲתָרוּג גְּדוּל הַיִּיתִי מִבְּקֶשׁ וְהִבֵּאתָ לִי קִטָּן רַע'. נִתֵן לוֹ דִּינָר זָהָב, וְאָמַר לוֹ: 'הֵבֵא לִי חֲלוּק', וְהִלֵךְ וְהִבִּיא לוֹ בְּשְׁלִישׁ חֲלוּק, וּבְשְׁלִישׁ טְלִית - שְׁנֵיהֶן מְעָלוּ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: בְּעַל הַבַּיִת לֹא מְעָל, שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ - 'לְחֲלוּק גְּדוּל הַיִּיתִי מִבְּקֶשׁ וְהִבֵּאתָ לִי קִטָּן רַע'. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּקַטְנִית, שֶׁשְׁנֵיהֶן מְעָלוּ, שֶׁקַטְנִית שֶׁל סֵלַע כְּקַטְנִית שֶׁל פְרוּטָה.

ה. הַמְּפַקֵּד מְעוֹת אֲצֵל שְׁלַחְנֵי: אִם צְרוּרִין - לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא - לֹא מְעָל. אִם מְתָרִין - יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן, לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא - מְעָל. אֲצֵל בְּעַל הַבַּיִת - בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. לְפִיכָךְ אִם הוֹצִיא - לֹא מְעָל. חֲנוּנִי כְּבַעַל הַבַּיִת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּשֶׁלַחְנֵי.

מִסְכַּת מְעִילָה פָּרָק שְׁלִישִׁי

א. פְרוּטָה שֶׁל הַקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְּל לְתוֹךְ הַכִּיס, אוֹ שְׂאוּמֵר: 'פְרוּטָה מִן הַכִּיס זֶה הַקְדֵּשׁ', כִּיּוֹן שֶׁהוֹצִיא אֶת הָרְאשׁוֹנָה - מֵבִיא אֶשֶׁם תְּלוּי,

<p>4</p> <p>ראשון Sunday</p>	<p>כ"ט</p> <p>29</p>	<p>יום כפור קטן</p> <p>עלות השחר _____ 4:44</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:52</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15</p> <p>שקיעה _____ 8:06</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:19</p> <p>בבלי: ב"ב מ • ירושלמי: ביצה ז • תוספתא: כריתות א נ"ך: יחזקאל ד-ה • רמב"ם: איסורי מזבח ג</p>
<p>5</p> <p>שני Monday</p>	<p>א'</p> <p>1</p>	<p>ראש חודש מנחם אב</p> <p>Rosh Chodesh Av</p> <p>עלות השחר _____ 4:45</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:15</p> <p>שקיעה _____ 8:05</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:18</p> <p>בבלי: ב"ב מא • ירושלמי: ביצה ח • תוספתא: כריתות ב נ"ך: יחזקאל ו-ז • רמב"ם: איסורי מזבח ד</p>
<p>6</p> <p>שלישי Tuesday</p>	<p>ב'</p> <p>2</p>	<p>עלות השחר _____ 4:46</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:53</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16</p> <p>שקיעה _____ 8:04</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:17</p> <p>בבלי: ב"ב מב • ירושלמי: ביצה ט • תוספתא: כריתות ג נ"ך: יחזקאל ח-ט • רמב"ם: איסורי מזבח ה</p>
<p>7</p> <p>רביעי Wednesday</p>	<p>ג'</p> <p>3</p>	<p>עלות השחר _____ 4:47</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16</p> <p>שקיעה _____ 8:03</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:16</p> <p>בבלי: ב"ב מג • ירושלמי: ביצה י • תוספתא: כריתות ד נ"ך: יחזקאל י-יא • רמב"ם: איסורי מזבח ו</p>
<p>8</p> <p>חמישי Thursday</p>	<p>ד'</p> <p>4</p>	<p>עלות השחר _____ 4:47</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16</p> <p>שקיעה _____ 8:02</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:15</p> <p>בבלי: ב"ב מד • ירושלמי: ביצה יא • תוספתא: מעילה א נ"ך: יחזקאל יב-יג • רמב"ם: איסורי מזבח ז</p>
<p>9</p> <p>ששי Friday</p>	<p>ה'</p> <p>5</p>	<p>עלות השחר _____ 4:48</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:16</p> <p>שקיעה _____ 8:00</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:13</p> <p>בבלי: ב"ב מה • ירושלמי: ביצה יב • תוספתא: מעילה ב נ"ך: יחזקאל יד-טו • רמב"ם: מעשה הקרבנות א</p>
<p>10</p> <p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ו'</p> <p>6</p>	<p>דברים, חזון, פרק ג</p> <p>Shabbos Chazon</p> <p>עלות השחר _____ 4:49</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:55</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:17</p> <p>שקיעה _____ 7:59</p> <p>צה"כ לשיטת ר"ת _____ 9:12</p> <p>בבלי: ב"ב מו • ירושלמי: ביצה יג • תוספתא: מעילה ג נ"ך: יחזקאל טז-יז • רמב"ם: מעשה הקרבנות ב</p>

דוֹרֵף תִּיקוֹן חֲצוֹת דְּעִמְמָנָט מְעַן פֶּאֶר'ן אֵיפְעֶרְשֵׁטֶן דִּי טוֹבוֹת זָוָאס עַר הָאֵט
צוֹנְעוֹזָאנְט צו טוֹן פֶּאֶר דִּי אֵידֵן.

(סְפָר הַמִּדְרוֹת אוֹת תְּפִלָּה סִימָן ג'ח)